

مجموعه موضوعی پیام آرای وحدت رویه و ابطالی

بیات عمومی دیوان عدالت اداری

در حوزه

کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱-۱۳۹۷)

معاونت حقوقی، پیشگیری و پژوهش دیوان عدالت اداری

آذرماه ۱۳۹۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه موضوعی پیام آرای وحدت رویه و ابطالی

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

در حوزه

کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱-۱۳۹۷)

معاونت حقوقی، پیشگیری و پژوهش

دیوان عدالت اداری

آذرماه ۱۳۹۸

فهرست مطالب

مقدمه	۱
بخش اول: پیام آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در حوزه کار، بیمه و تأمین اجتماعی	۳
آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری	۵
خواهان در شعب دیوان عدالت اداری	۵
خوانده در شعب دیوان عدالت اداری	۸
شکایت از تصمیمات و اقدامات اداری	۱۱
شکایت از آراء و تصمیمات قطعی هیأت‌ها و کمیسیون‌های اداری	۱۱
شکایات مربوط به تضییع حقوق استخدامی	۱۲
تصمیمات و اقدامات خارج از صلاحیت دیوان عدالت اداری	۱۲
دعوی خسارت ناشی از تصمیمات و اقدامات اداری	۱۳
اعاده دادرسی	۱۳
تجدیدنظرخواهی در دیوان عدالت اداری	۱۴
وکالت در دیوان عدالت اداری	۱۵
سایر موضوعات	۱۵
آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی	۱۷
ارکان رابطه کار و مضمولین قانون کار	۱۷
اقسام قرارداد کار	۱۹
حقوق و مزایای کارگران	۱۹
امتیازات کارگران ایثارگر	۲۰
کارگاه و تغییر در مالکیت آن	۲۰
طرح طبقه بندی مشاغل در کارگاه‌ها	۲۱
جمع مشاغل دولتی و غیردولتی	۲۱
سابقه خدمت زیر پرچم	۲۲

۲۲	مقررات ناظر بر به کارگیری کارگران خارجی
۲۲	شورای عالی حفاظت فنی
۲۳	صلاحیت مراجع حل اختلاف کار
۲۴	فسخ قرارداد کار موضوع ماده ۲۷ قانون کار
۲۵	سایر اشکال پایان کار
۲۶	پاداش پایان خدمت و مزایای پایان کار
۲۷	مشمولین قانون تأمین اجتماعی
۲۸	بخشودگی و معافیت از پرداخت حق بیمه
۲۸	بیمه بیکاری
۳۰	تعهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی
۳۱	تعهدات بیمه‌ای کارفرمایان
۳۳	تعهدات درمانی سازمان بیمه خدمات درمانی
۳۳	تغییر صندوق بازنشستگی
۳۴	حقوق بازنشستگی و سایر مستمری‌ها
۳۶	دعوی الزام به پرداخت حق بیمه
۳۷	کمیسیون‌های پزشکی
۳۷	مشاغل سخت و زیان‌آور
۴۰	نحوه احتساب و وصول حق بیمه
۴۰	سایر دعاوی
۴۲	بخش دوم: پیام آرای ابطالی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در حوزه کار، بیمه و تأمین اجتماعی
۴۴	آرای ابطالی در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری
۴۴	اثر ابطال مصوبات در هیأت عمومی
۴۴	دستور موقت
۴۴	وکالت در دیوان عدالت اداری
۴۵	وکالت در دیوان عدالت اداری
۴۶	آرای ابطالی در حوزه روابط کار

۴۶	ارکان رابطه کار و مضمولین قانون کار
۴۷	انواع قرارداد کار
۴۷	تشکیل‌های کارگری و کارفرمایی
۴۸	تعليق قرارداد کار
۴۸	تغییر در مالکیت کارگاه
۴۸	طبقه بندی مشاغل کارگری
۴۹	کارگاه‌های خانوادگی
۴۹	کاریابی و مشاوره روابط کار
۴۹	مرخصی‌ها
۵۰	مزایای پایان کار
۵۰	مزد، مزایا و تسهیلات رفاهی کارگران
۵۲	معاینات سلامت شغلی کارگران
۵۲	نقل و انتقال کارگران
۵۲	نهاد سازش و مراجع حل اختلاف کار
۵۵	آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی
۵۵	انواع مضمولین قانون تأمین اجتماعی
۵۶	بخشودگی، تخفیف و معافیت از پرداخت حق بیمه
۵۸	بیمه اتباع خارجی
۵۸	بیمه اجباری (اجتماعی) کارگران ساختمانی
۵۹	بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری
۵۹	بیمه بیکاری
۶۱	بیمه جانبازان
۶۱	تعهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی
۶۳	تعهدات بیمه‌ای کارفرمایان و پیمانکاران
۶۶	تعهدات درمانی سازمان تأمین خدمات درمانی نیروهای مسلح
۶۶	خدمات مورد تعهد بیمه پایه سلامت

۶۶	صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر
۶۶	غرامت دستمزد ایام بیماری
۶۷	مستمری از کارافتادگی
۶۸	مستمری بازنشستگی
۶۹	مستمری فوت
۷۰	مشاغل سخت و زیان آور و مقررات بازنشستگی مربوط به آن
۷۲	مقررات بازنشستگی و وظیفه مشمولین قانون تأمین اجتماعی
۷۳	نحوه احتساب و وصول حق بیمه
۷۴	نحوه انتصاب مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی
۷۴	نقل و انتقال حق بیمه و بازنشستگی
۷۵	هیأت‌های تشخیص مطالبات تأمین اجتماعی
۷۶	سایر دعاوی

به نام خداوند بخشنده مهربان

مقدمه

نظام مقدس جمهوری اسلام ایران که در پی پیروزی شکوهمندانه انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ماه ۱۳۵۷ به رهبری حضرت امام خمینی (ره) و با ایثار و فداکاری ملت عظیم الشان ایران شکل گرفت، دستاوردهای فراوانی به ارمغان آورد. مهم‌ترین ثمره این حرکت بزرگ، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است که چراغ هدایت و مشعل فروزانی است فراروی مردم و مسئولان نظام.

هر یک از اصول قانون اساسی ما که از مترقی‌ترین قوانین اساسی جهان است، جایگاه ویژه‌ای در تحقق آرمان‌های ملت انقلابی ایران دارد. یکی از این اصول، اصل ۱۷۳ قانون اساسی است که برای رسیدگی به شکایات و تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین دولتی یا واحدها یا آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و مصوبات بخش‌های دولتی، سازمان‌ها و یا نهادهای عمومی غیردولتی و شهرداری‌ها و نظارت بر رفتار مجریان در دستگاه‌های اجرایی و احقاق حقوق عامه و پیشگیری از کجروی‌ها، نهادی به نام «دیوان عدالت اداری» را زیر نظر رئیس قوه قضائیه پیش‌بینی نموده است.

دیوان عدالت اداری با استفاده از ظرفیت‌های قانونی خود در شعب، هیأت‌های تخصصی و هیأت عمومی و با تکیه بر توان قضات باتجربه و توانمند خود این وظیفه مهم را به انجام می‌رساند. آرای این هیأت که با حضور اکثریت قضات تصویب می‌گردد، می‌تواند منشأ اثرات مهم و ثمرات با ارزش باشد؛ لذا جمع‌آوری، تدوین و تنقیح این آرا، گنجینه‌ای کم‌نظیر فراروی قضات، حقوقدانان، وکلا، اساتید و دانشجویان علم حقوق قرار داده است. این مجموعه که حاوی پیام آرای وحدت رویه و ابطالی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع **کار، بیمه، تأمین اجتماعی** از سال ۱۳۶۱ تا پایان ۱۳۹۷ می‌باشد، حاصل زحمات قضات سخت کوش دیوان، معاونت محترم هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی و همکاران گرامی در معاونت حقوقی، پیشگیری و پژوهش به‌ویژه جناب آقای صادق نجار فیروزجایی، مدیر کل محترم آموزش، سرکارخانم زهرا بیدار و سرکارخانم فاطمه میراحمدی است که تقدیم محضر خوانندگان عزیز می‌گردد. امید است از راهنمایی‌ها و ارائه نظرات ارزشمندشان این معاونت را بهره‌مند سازند.

در پایان جا دارد از حمایت‌های حضرت حجه‌الاسلام والمسلمین جناب آقای محمدکاظم بهرامی ریاست محترم دیوان عدالت اداری که مشوق این اقدامات می‌باشند، تشکر و قدردانی نمایم.

محمد محمد

معاون قضائی در امور حقوقی، پیشگیری و پژوهش دیوان عدالت اداری

آزمایشگاه ۱۳۹۸

بخش اول:

پیام آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

در حوزه

کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
خواهان در شعب دیوان عدالت اداری	رسیدگی به شکایات واحدهای دولتی	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۳۷، ۳۸ و ۳۹ مورخ ۱۳۶۸/۰۷/۱۰ و ۷۹ مورخ ۱۳۷۴/۰۵/۱۴
	پیام آراء: مطابق اصل ۱۷۳ قانون اساسی، دیوان عدالت اداری مرجع رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین یا واحدهای دولتی بوده و با توجه به معنی لغوی و عرفی کلمه مردم واحدهای دولتی از شمول مردم خارج و به اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصاً اطلاق می‌شود لذا شکایات و اعتراضات واحدهای دولتی در هیچ مورد قابل طرح و رسیدگی در شعب دیوان عدالت اداری نمی‌باشد.	
	رسیدگی به شکایات بنیاد مستضعفان و شرکتهای وابسته	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۸۷ مورخ ۱۳۶۸/۰۹/۲۳، ۱۶۵ مورخ ۱۳۷۴/۰۹/۱۱، ۱۴۶ مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۹، ۱۲۰ مورخ ۱۳۸۷/۰۳/۲۰ و ۸۴۵ مورخ ۱۳۷۴/۰۷/۱۵
	پیام آرای شماره ۸۷ و ۱۶۵: با عنایت به اینکه بنیاد مستضعفان مشمول عنوان نهاد انقلابی بوده و این نهادها در ردیف واحدهای دولتی قلمداد می‌شوند لذا رسیدگی به شکایت آن بنیاد به طرفیت واحدهای دولتی در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست.	
	پیام رأی شماره ۱۴۶: شرکتهایی نظیر شرکت ایران مارکو و بنیاد موتور که تمام یا بیش از ۵۰٪ سهام و سرمایه آنها متعلق به بنیاد مستضعفان است، شرکت دولتی محسوب شده و رسیدگی به شکایات آنان به طرفیت واحدهای دولتی در صلاحیت دیوان عدالت اداری نمی‌باشد.	
	پیام رأی شماره ۱۲۰: شرکت پخش نو شرکتی متعلق به بنیاد مستضعفان و جانبازان شرکت دولتی تلقی گردیده و به همین اعتبار شکایت مطروحه از ناحیه آن شرکت قابل طرح و رسیدگی در دیوان عدالت اداری نمی‌باشد.	
	پیام رأی شماره ۸۴۵: شرکت سهامی خاص گروه پزشکی برزویه از جمله شرکتهای وابسته به بنیاد مستضعفان بوده لذا در عداد شرکتهای دولتی قرار گرفته و رسیدگی به شکایات این شرکت در صلاحیت دیوان عدالت اداری نمی‌باشد.	
	رسیدگی به شکایات شرکتهای وابسته به سازمان تأمین اجتماعی	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۲۲۸ مورخ ۱۳۶۹/۱۱/۰۹ و ۱۶۸ مورخ ۱۳۸۷/۰۳/۲۰
پیام رأی شماره ۲۲۸: شرکت خانه‌سازی ایران متعلق به سازمان تأمین اجتماعی بوده و شرکت دولتی محسوب می‌شود، لذا شکایت آن شرکت قابل طرح در دیوان عدالت اداری نیست.		
پیام رأی شماره ۱۶۸: نظر به اینکه اکثریت سهام و سرمایه کارخانجات لوازم خانگی پارس متعلق به سازمان تأمین اجتماعی بوده و شرکت دولتی محسوب می‌شود، لذا شکایت آن شرکت قابل طرح در دیوان عدالت اداری نیست.		

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
خواهان در شعب دیوان عدالت اداری	رسیدگی به شکایات سازمان اوقاف	رأی وحدت رویه شماره ۱۵۵ مورخ ۱۳۷۱/۰۷/۲۵
	پیام رأی شماره ۱۵۵: سازمان اوقاف می تواند به نیابت و نمایندگی قانونی موقوف علیهم، در صورت تضييع حقوق آنها، حسب مورد به مراجع قضایی و از جمله دیوان عدالت اداری شکایت کند.	
	رسیدگی به شکایات شرکت های دولتی	آرای وحدت رویه به شماره های ۱۴۵ مورخ ۱۳۷۴/۰۸/۲۷، ۱۷۶ مورخ ۱۳۷۴/۱۰/۰۲، ۱۳۸۰/۰۱/۲۶، ۲۹۴، ۲۹۵ و ۲۹۶ مورخ ۱۳۸۰/۰۹/۱۱، ۱۳۸۰/۰۷/۰۶، ۶۷ مورخ ۱۳۸۷/۰۴/۰۹ و ۲۱۴ مورخ ۱۳۸۵/۰۲/۱۷
	پیام رأی شماره ۱۴۵: با توجه به اینکه سهام شرکت آلومینیوم پارس متعلق به واحدهای دولتی است و شرکت دولتی تلقی می گردد، لذا رسیدگی به شکایات این شرکت در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست.	
	پیام رأی شماره ۱۷۶: نظر به اینکه کلیه سهام شرکت پخش جمشید به بانک ملی ایران به عنوان واحد دولتی تعلق داشته از جمله شرکت های دولتی محسوب می گردد، لذا رسیدگی به شکایات این شرکت در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست.	
	پیام رأی شماره ۱۲: با عنایت به میزان مالکیت واحدهای دولتی در سهام و سرمایه کارخانه سیمان فارس این واحد از نوع شرکت های متعلق به دولت بوده و از مصادیق اشخاص حقوقی حقوق خصوصی محسوب نمی شود، بنابراین رسیدگی به شکایات این شرکت در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست.	
	پیام رأی شماره ۲۹۴، ۲۹۵ و ۲۹۶: شرکت های آب و فاضلاب کاشان و تهران از نوع شرکت های دولتی بوده، لذا رسیدگی به شکایات این شرکت ها در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست.	
	پیام رأی شماره ۲۵۴: شرکت صنعتی آبگینه از جمله شرکت های دولتی محسوب می شود، لذا رسیدگی به شکایات این شرکت ها در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست.	
	پیام رأی شماره ۶۷: شرکت هواپیمایی کیش از جمله شرکت های دولتی محسوب می شود، لذا رسیدگی به شکایات این شرکت ها در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست.	
پیام رأی شماره ۲۱۴: با توجه به اینکه متجاوز از ۵۱٪ سهام شرکت فروشگاه های زنجیره ای رفاه متعلق به بخش دولتی است لذا به عنوان شرکت دولتی تلقی شده و رسیدگی به شکایات آنها در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست.		

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
خواهان در شعب دیوان عدالت اداری	رسیدگی به شکایات جمعیت هلال احمر	رأی وحدت رویه شماره ۳۰۲ مورخ ۱۳۷۶/۰۲/۰۲
	<p>پیام رأی شماره ۳۰۲: شکایات جمعیت هلال احمر علیه واحدهای دولتی قابل طرح و رسیدگی در دیوان عدالت اداری نیست.</p> <p>(بعدها به موجب ماده ۲۶ اساسنامه جمعیت هلال احمر مصوب ۱۳۶۷/۰۲/۰۸ مجلس شورای اسلامی، جمعیت بطور ضمنی از مصادیق واحدهای دولتی مذکور در بند (۱) ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۶۰ قلمداد شد و مقرر گردید: شکایت از تصمیمات و اقدامات جمعیت مشمول قانون و مقررات دیوان عدالت اداری است. لکن با توجه به قید جمعیت هلال احمر در بند (۳) قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۰۴/۱۹ این ابهام وجود داشت که آیا همچنان این جمعیت از مصادیق واحدهای دولتی در شمول صلاحیت دیوان قرارداد یا خیر؟ در این باره قانون تفسیر ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری در رابطه با قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۴ مقرر داشت: با توجه به ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری رسیدگی به شکایات علیه نهادهای عمومی اخصاء شده در قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی نیز در صلاحیت دیوان عدالت اداری می‌باشد. بر این اساس، هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب رأی وحدت رویه شماره ۲ و ۳ مورخ ۱۳۷۶/۰۲/۲۰ اظهار داشت: چون به موجب مصوبه مورخ ۷۴/۷/۱ مجلس شورای اسلامی مبنی بر تفسیر قانون فهرست نهادهای غیر دولتی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران در عداد واحدهای دولتی موضوع ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری شناخته شده است، بنابراین شکایات آن جمعیت بر علیه واحدهای دولتی با عنایت به اصل ۱۷۳ قانون اساسی و آراء شماره ۳۹-۳۸-۳۷ مورخ ۶۷/۸/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری قابل طرح و رسیدگی در دیوان عدالت اداری نمی‌باشد بنابراین دادنامه شماره ۶۵۲-۷۴/۹/۱۲ شعبه اول دیوان موافق قانون تشخیص داده می‌شود. در حال حاضر با توجه به نسخ ضمنی قانون تفسیر ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری در رابطه با قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به موجب بند (۱) ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، جمعیت هلال احمر از مصادیق واحدهای دولتی موضوع صلاحیت دیوان عدالت اداری قلمداد نمی‌شود.)</p>	
	رسیدگی به شکایات بانک ملت	رأی وحدت رویه شماره ۱۰۵۰ مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۳۱
<p>پیام رأی شماره ۱۰۵: با توجه به زوال ماهیت دولتی بانک ملت به دلیل واگذاری به بخش غیردولتی، شکایت این بانک قابل پذیرش در شعب دیوان عدالت اداری است.</p>		

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
خواننده در شعب دیوان عدالت اداری	رسیدگی به شکایات علیه جمعیت هلال احمر	رأی وحدت رویه شماره ۵ مورخ ۱۳۶۳/۰۳/۰۱
	<p>پیام رأی شماره ۵: شکایت به طرفیت جمعیت هلال احمر در صلاحیت دیوان نیست.</p> <p>(بعدها به موجب ماده ۲۶ اساسنامه جمعیت هلال احمر مصوب ۱۳۶۷/۰۲/۰۸ مجلس شورای اسلامی، جمعیت بطور ضمنی از مصادیق واحدهای دولتی مذکور در بند (۱) ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۶۰ قلمداد شد و مقرر گردید: شکایت از تصمیمات و اقدامات جمعیت مشمول قانون و مقررات دیوان عدالت اداری است. لکن با توجه به قید جمعیت هلال احمر در بند (۳) قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۰۴/۱۹ این ابهام وجود داشت که آیا همچنان این جمعیت از مصادیق واحدهای دولتی در شمول صلاحیت دیوان قرار دارد یا خیر؟ در این باره قانون تفسیر ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری در رابطه با قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۴ مقرر داشت: با توجه به ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری رسیدگی به شکایات علیه نهادهای عمومی اخصاء شده در قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی نیز در صلاحیت دیوان عدالت اداری می‌باشد. بر این اساس، هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب رأی وحدت رویه شماره ۲ و ۳ مورخ ۱۳۷۶/۰۲/۲۰ اظهار داشت: چون به موجب مصوبه مورخ ۷۴/۷/۱ مجلس شورای اسلامی مبنی بر تفسیر قانون فهرست نهادهای غیر دولتی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران در عداد واحدهای دولتی موضوع ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری شناخته شده است، بنابراین شکایات آن جمعیت بر علیه واحدهای دولتی با عنایت به اصل ۱۷۳ قانون اساسی و آراء شماره ۳۸-۳۹-۳۷ مورخ ۶۷/۸/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری قابل طرح و رسیدگی در دیوان عدالت اداری نمی‌باشد بنابراین دادنامه شماره ۶۵۲-۷۴/۹/۱۲ شعبه اول دیوان موافق قانون تشخیص داده می‌شود. در حال حاضر با توجه به نسخ ضمنی قانون تفسیر ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری در رابطه با قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به موجب بند (۱) ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، جمعیت هلال احمر از مصادیق واحدهای دولتی موضوع صلاحیت دیوان عدالت اداری قلمداد نمی‌شود.)</p>	
	رسیدگی به شکایات علیه شرکت‌های دولتی	<p>آرای وحدت رویه به شماره‌های ۲۱۱ مورخ ۱۳۶۹/۰۹/۲۰، ۱۰۵۹ مورخ ۱۳۸۶/۰۹/۲۷، ۱۳۸۶/۰۹/۲۷، ۱۲۹۴ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۰۹، ۱۳۴۸، الی ۱۴۵۰ مورخ ۱۳۸۶/۰۳/۲۴ و ۱۳۸۸/۰۳/۲۴ و ۴۹۱ و ۴۹۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۷/۲۷</p>
<p>پیام رأی شماره ۲۱۱: شرکت ایران خودرو تحت پوشش سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، شرکتی دولتی محسوب می‌شود که رسیدگی به شکایت علیه آن در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.</p>		
<p>پیام رأی شماره ۱۰۵۹: شرکت جهاد نصر گلستان که وابسته به مؤسسه عمومی غیردولتی جهاد نصر می‌باشد، شرکتی دولتی محسوب می‌شود که رسیدگی به شکایت علیه آن در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.</p> <p>(در حال حاضر، با توجه به تصویب قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، به موجب بند (۱) ماده ۱۰ این قانون، واحدهای دولتی اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی، شهرداری‌ها، سازمان</p>		

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

مشخصات رأی	موضوع	عنوان
<p>تأمین اجتماعی، تشکیلات و نهادهای انقلابی و مؤسسات وابسته به آنها در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری قرار دارند و قانون تفسیر ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری در رابطه با قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب سال ۱۳۷۴ با تصویب قانون فوق، منسوخ شده است. لذا رأی وحدت رویه مذکور تابع نسخ قانون مورد اشاره قابلیت اجرا ندارد.)</p>		<p>خواننده در شعب دیوان عدالت اداری</p>
<p>پیام رأی شماره ۱۳۹۴: با عنایت به اینکه کلیه سرمایه و سهام شرکت انبارهای عمومی و خدماتی گمرکی ایران متعلق به سازمان بازنشستگی کشوری می‌باشد و این سازمان در زمره مؤسسات دولتی قرار دارد، لذا این شرکت دولتی محسوب شده و رسیدگی به شکایت علیه آن در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.</p>		
<p>پیام رأی شماره ۱۴۴۸ الی ۱۴۵۰: نظر به اینکه متجاوز از ۵۰ درصد سرمایه و سهام شرکت صنایع شیر ایران متعلق به صندوق بازنشستگی کشوری و این صندوق از توابع سازمان بازنشستگی کشوری است و امور مهم شرکت مزبور توسط مسئولین و مأمورین دولت اداره می‌شود و بخش خصوصی در آن نقشی ندارد، بنابراین این شرکت در زمره شرکت‌های دولتی محسوب و رسیدگی به شکایت علیه آن در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.</p>		
<p>پیام رأی شماره ۲۵۰: با توجه به انتقال ۶۶ درصد از سهام شرکت دولتی ملی نفتکش ایران به سازمان بازنشستگی کشوری و تأمین اجتماعی، این شرکت همچنان دولتی بوده و رسیدگی به شکایت علیه آن در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.</p>		
<p>پیام رأی شماره ۴۹۱ و ۴۹۲: رسیدگی به شکایات از شرکت خدمات هوایی آسمان، با توجه به حفظ ماهیت دولتی آن، در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری قرار دارد.</p>		
<p>رسیدگی به شکایات علیه مؤسسات و واحدهای دولتی</p>	<p>آرای وحدت رویه به شماره‌های ۱۷۸ مورخ ۱۳۷۱/۰۸/۱۶ و ۹۸۴ مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۰۳</p>	
<p>پیام رأی شماره ۱۷۸: مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی استان تهران از زمره واحدهای دولتی محسوب می‌شود و رسیدگی به دعاوی علیه آن در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.</p>		
<p>پیام رأی شماره ۹۸۴: رسیدگی به شکایات علیه مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی وزارت صنعت معدن و تجارت، به عنوان یک مؤسسه دولتی، در صلاحیت دیوان عدالت اداری قرار دارد.</p>		
<p>رسیدگی به شکایات علیه نهادهای انقلابی و مؤسسات وابسته به آن</p>	<p>آرای وحدت رویه به شماره‌های ۴۵۷ مورخ ۱۳۸۸/۰۵/۲۵ و ۶۰۲ مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۶</p>	
<p>پیام رأی شماره ۴۵۷: رسیدگی به شکایات علیه سازمان تبلیغات اسلامی به عنوان یک نهاد انقلابی در صلاحیت دیوان عدالت اداری قرار دارد.</p>		
<p>پیام رأی شماره ۶۰۲: از آنجا که دانشگاه شاهد مؤسسه‌ای وابسته به بنیاد شهید به عنوان یک</p>		

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
خواننده در شعب دیوان عدالت اداری	نهاد انقلابی می‌باشد، رسیدگی به شکایات علیه این دانشگاه در صلاحیت دیوان عدالت اداری قرار دارد.	
	رسیدگی به شکایات علیه شرکت‌های غیردولتی	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۱۵۰ مورخ ۱۳۷۳/۱۲/۰۶، ۴۶۷ مورخ ۱۳۸۷/۰۷/۰۷، ۹۱۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۲۹ و ۱۸۹۱-۱۸۸۹ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۰۴
	پیام رأی شماره ۱۵۰: طرح شکایت به طرفیت شرکت سهامی نساجی مازندران به دلیل غیردولتی بودن آن قابل رسیدگی و استماع در دیوان عدالت اداری نیست.	
	پیام رأی شماره ۴۶۷: بنیاد تعاون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از مصادیق شرکت‌های دولتی موضوع صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری نیست.	
	پیام رأی شماره ۹۱۹: بانک مهر اقتصاد از جمله بانک‌های غیردولتی می‌باشد و شکایت علیه این بانک در دیوان عدالت اداری قابل استماع نمی‌باشد.	
	پیام رأی شماره ۱۸۸۹ - ۱۸۹۱: با توجه به ماهیت غیر دولتی صندوق بازنشستگی فولاد، شرکت دخیانیات ایران نیز که ۵۵ درصد سهام آن به این صندوق واگذار شده، بالتبع ماهیت غیر دولتی دارد لذا رسیدگی به شکایات علیه این شرکت در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست.	
	رسیدگی به شکایات علیه واحدهای غیر دولتی	آرای وحدت رویه به شماره ۸۳۱ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۲۷ و ۱۳۴۶ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷
	پیام رأی شماره ۸۳۱: صندوق حمایت و بازنشستگی آینده ساز در زمره واحدهای دولتی نبوده لذا رسیدگی به دعوای علیه این صندوق در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری نیست.	
پیام رأی شماره ۱۳۴۶: سازمان بورس و اوراق بهادار مؤسسه عمومی غیردولتی بوده لذا رسیدگی به شکایات علیه این سازمان در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری نیست.		

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
شکایت از تصمیمات و اقدامات اداری	رسیدگی به شکایات از تصمیمات و اقدامات واحدهای دولتی	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۲۰۲ مورخ ۱۳۷۷/۰۹/۲۱ و ۲۴۹ مورخ ۱۳۷۹/۰۸/۲۹
	پیام رأی شماره ۲۰۲: رسیدگی به شکایات نسبت به تصمیمات و اقدامات واحدهای دولتی در قلمرو اجرای وظایف اداری و اجرایی محوله یا خودداری آن‌ها از انجام وظایف و تکالیف مربوط، در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.	
	پیام رأی شماره ۲۴۹: رسیدگی به شکایات مردم از تصمیمات و اقدامات واحدهای دولتی از حیث نقض قوانین و مقررات ناظر به اعمال مذکور و تشخیص قانون معتبر و نافذ در خصوص هر مورد، در صلاحیت شعب دیوان است.	
	رسیدگی به دعوای الزام به اجرای مفاد تعهدنامه‌های رسمی	رأی وحدت رویه شماره ۹۴۲ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۱
شکایت از آراء و تصمیمات قطعی هیأت‌ها و کمیسیون‌های اداری	پیام رأی: رسیدگی به دعوای الزام به اجرای مفاد تعهدنامه‌های رسمی مأخوذه در اجرای قانون، در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری قرار دارد.	
	رسیدگی به آرای مراجع انتظامی مقرر در قانون نظام پزشکی	رأی وحدت رویه شماره ۷۶ مورخ ۱۳۶۵/۰۹/۱۰
	پیام رأی: مراجع انتظامی مقرر در قانون نظام پزشکی، خارج از مصادیق هیأت‌ها و کمیسیون‌های اداری موضوع صلاحیت دیوان عدالت اداری هستند.	
	صدور دستور موقت نسبت به آرای قطعی مراجع حل اختلاف کارگر و کارفرما	رأی وحدت رویه شماره ۲۳ مورخ ۱۳۷۵/۰۲/۱۵
شکایت از آراء و تصمیمات قطعی هیأت‌ها و کمیسیون‌های اداری	پیام رأی: اتخاذ تصمیم و صدور دستور موقت مبنی بر توقیف عملیات اجرایی آراء قطعی مراجع حل اختلاف کارگر و کارفرما در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.	
	رسیدگی به آرای کمیسیون ماده ۱۶ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی	رأی وحدت رویه شماره ۲۵۶ مورخ ۱۳۸۱/۰۷/۲۱
	پیام رأی: به صراحت تبصره ۲ ماده ۲ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۴ رسیدگی ماهوی به اختلاف در تشخیص و تطبیق جانباز با ضوابط و شرایط مربوط در صلاحیت کمیسیون رسیدگی به شکایات جانبازان موضوع ماده ۱۶ قانون مذکور قرار دارد و با این وصف رسیدگی ماهوی به این قبیل اختلافات در دیوان عدالت اداری مجوز قانونی ندارد.	
رسیدگی به تصمیمات شورای عالی حفاظت فنی	رأی وحدت رویه شماره ۴۸۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۱	پیام رأی: شعب دیوان عدالت اداری از صلاحیت رسیدگی به اعتراض نسبت به تصمیمات شورای عالی حفاظت فنی برخوردارند.

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
شکایات مربوط به تضییع حقوق استخدامی	مرجع صالح رسیدگی به شکایات استخدامی کارمندان سازمان تأمین اجتماعی	رأی وحدت رویه شماره ۱۴ مورخ ۱۳۷۰/۰۲/۱۷
	پیام رأی: رسیدگی به شکایات استخدامی مستخدمین دولت، از جمله کارمندان سازمان تأمین اجتماعی از حیث تضییع حقوق استخدامی آنان در صلاحیت اختصاصی دیوان عدالت اداری قرار دارد.	
	مرجع صالح رسیدگی به شکایات مستخدمین در خصوص عدم پرداخت هزینه‌های درمانی	رأی وحدت رویه شماره ۶۸۵ مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۰۳
	پیام رأی: شکایت مستخدم دولت در خصوص خودداری سازمان بیمه خدمات درمانی از تأمین و پرداخت هزینه‌های مستخدم به بیمارستان‌ها در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری قرار دارد.	
	مرجع صالح رسیدگی ابتدایی به شکایات حالت اشتغال جانبازان	رأی وحدت رویه شماره ۷۱۲ و ۷۱۳ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۱۱
	پیام رأی: رسیدگی به شکایات در خصوص حالت اشتغال جانبازان در صلاحیت کمیسیون ماده ۱۶ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان بوده و شعب دیوان بدو صلاحیت رسیدگی به این شکایات را ندارند.	
	مرجع صالح رسیدگی به درخواست اصلاح حکم کارگزینی و احتساب ایام اشتغال تحت عنوان قرارداد کار	رأی وحدت رویه شماره ۴۸۴ مورخ ۱۳۹۲/۰۷/۲۹
	پیام رأی: رسیدگی به درخواست اصلاح حکم کارگزینی و احتساب ایام اشتغال تحت عنوان قرارداد کار، در صلاحیت دیوان عدالت اداری قرار دارد.	
تصمیمات و اقدامات خارج از صلاحیت دیوان عدالت اداری	رسیدگی به دعاوی ناشی از قراردادهای	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۵۹ مورخ ۱۳۷۱/۰۴/۳۰ و ۳۳ مورخ ۱۳۷۷/۰۶/۲۱ و ۱۳۷۵/۰۲/۲۹
	پیام آرای شماره ۵۹ و ۳۳: رسیدگی به دعاوی ناشی از قراردادهای که مسائل حقوقی می‌باشد و باید به صورت ترافیعی در محاکم دادگستری مورد رسیدگی حقوقی قرار گیرند، خارج از حدود صلاحیت دیوان عدالت اداری است.	
	پیام رأی شماره ۱۳۰: اختلاف در کیفیت اجرای قرارداد و شرایط آن از مصادیق دعاوی حقوقی و خارج از صلاحیت دیوان عدالت اداری است.	
	رسیدگی به آرای مراجع قضایی	رأی وحدت رویه شماره ۱۳۱ مورخ ۱۳۷۱/۰۶/۲۸
پیام رأی شماره ۱۳۱: دیوان عدالت اداری صلاحیت رسیدگی به اعتراض نسبت به تصمیمات و آراء مراجع قضایی را ندارد.		

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
تصمیمات و اقدامات خارج از صلاحیت دیوان عدالت اداری	رسیدگی به اعمال اختیارات نظارت و تصدی در امور مربوط به موقوفات از سوی سازمان اوقاف	رأی وحدت رویه شماره ۲۱۱ مورخ ۱۳۷۸/۰۴/۱۹
	پیام رأی: تصمیمات و اقدامات سازمان اوقاف در اعمال اختیار نظارت و تصدی در امور مربوط به موقوفات به نیابت از واقف و یا به قائم مقامی متولی از موقوفه قابل شکایت در دیوان عدالت اداری نیست.	
	رسیدگی به اعتراض کارفرما نسبت به برگ جریمه صادره ستاد پیگرد اشتغال اتباع خارجی غیر مجاز	رأی وحدت رویه شماره ۲۲۲ مورخ ۱۳۸۲/۰۶/۱۶
	پیام رأی: رسیدگی به اعتراض کارفرما نسبت به برگ جریمه صادره ستاد پیگرد اشتغال اتباع خارجی غیر مجاز در صلاحیت دادگاه‌های عمومی دادگستری قرار دارد.	
	اجرای آرای دادگاه‌های نظامی	رأی وحدت رویه شماره ۳۵۵ مورخ ۱۳۹۰/۰۸/۲۳
دعوی خسارت ناشی از تصمیمات و اقدامات اداری	شرط تحقق دعوی ورود خسارت	رأی وحدت رویه شماره ۱۴۲۷ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۰۵
	پیام رأی: دعوی تصدیق ورود خسارت مستلزم تحقق و اجتماع ارکان و عناصر اصولی مثبت توجه مسئولیت مدنی بوده است.	
اعاده دادرسی	اعاده دادرسی از احکام صادر شده قبل از قانون دیوان عدالت اداری سال ۱۳۸۵	رأی وحدت رویه شماره ۹۴۵ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۱
	پیام رأی: پذیرش اعاده دادرسی از احکامی که قبل از قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۵ صادر شده‌اند، موجبی ندارد.	
	عدم احتساب قانون به عنوان مدرک جدید در اعاده دادرسی	رأی وحدت رویه شماره ۴۰ مورخ ۱۳۹۲/۰۱/۲۶
	پیام رأی: وجود قانون در زمان صدور رأی ولو آن که مورد توجه قرار نگرفته باشد یا پس از صدور رأی، به عنوان مدرک جدید برای پذیرش اعاده دادرسی محسوب نمی‌شود.	
	مهلت اعاده دادرسی	رأی وحدت رویه شماره ۱۴۹ و ۱۵۰ مورخ ۱۳۹۲/۰۲/۳۰
پیام رأی: تقاضای اعاده دادرسی در قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۵ مقید به وقت نبوده است.		
ملاک پذیرش مدرک جدید مؤثر جهت اعاده دادرسی	رأی وحدت رویه شماره ۱۳۸۱ مورخ ۱۳۹۳/۰۹/۰۳	
پیام رأی: نظریه کارشناس رسمی دادگستری که در آن به تداخل پلاک‌ها اشاره شده است و		

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
	شهرداری به عنوان دلیل اعاده دادرسی ارائه کرده است بدون اینکه در مرجع صالح به اثبات رسد، به عنوان مدرک مؤثر در پذیرش اعاده دادرسی تلقی نمی‌شود.	تجدیدنظرخواهی از قرار رد اعاده دادرسی
	پیام رأی: قرار رد اعاده دادرسی صادره از شعب بدوی دیوان عدالت اداری، قابل تجدیدنظر است.	رأی وحدت رویه شماره ۷۶۳ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۰۷
	قید عبارت قابل تجدیدنظر بودن در آرای قطعی	رأی وحدت رویه شماره ۱۷ مورخ ۱۳۶۵/۰۲/۲۲
تجدیدنظرخواهی در دیوان عدالت اداری	پیام رأی: قید عبارت «قابل تجدیدنظر بودن» در آرای صادره از شعب دیوان در مواردی که رأی صادره مطابق قانون قطعی است حقی برای محکوم علیه از این حیث ایجاد نمی‌کند.	افزایش مهلت تجدیدنظرخواهی
	پیام رأی: احتساب فاصله بین اقامتگاه تجدیدنظرخواه تا مقر دیوان و افزایش مهلت اعتراض بر اساس آن، مطابق با اصول و قواعد دادرسی و با استفاده از وحدت ملاک مقرر در ماده ۶۱۵ قانون آیین دادرسی مدنی است.	رأی وحدت رویه شماره ۵۲ مورخ ۱۳۷۳/۰۵/۱۵
	(رأی مذکور بر اساس قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۶۰ صادر شده و در حال حاضر با تصویب قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری قابل اجرا نیست.)	تجدیدنظرخواهی براساس قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۶۰
	پیام رأی: احکام صادره علیه واحدهای دولتی علی‌الاطلاق قابل اعتراض و تجدیدنظر در هیأت تجدیدنظر دیوان است و رسیدگی شکلی در این هیأت مستلزم احاله پرونده به مرجع بدوی در صورت نقض رأی نیست.	رأی وحدت رویه شماره ۲۰۱ و ۲۰۲ مورخ ۱۳۷۴/۱۲/۰۵
	(رأی مذکور در حال حاضر با تصویب قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۵ و متعاقب آن، قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری منسوخ شده و به موجب صدر ماده ۶۵ قانون اخیر، کلیه آراء شعب بدوی دیوان به درخواست یکی از طرفین یا وکیل یا قائم‌مقام و یا نماینده قانونی آنها، قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر است.)	نحوه رسیدگی در شعب تجدیدنظر
پیام رأی: مفاد ماده ۴۷ آیین دادرسی دیوان در خصوص تکلیف شعبه تجدیدنظر به صدور رأی مقتضی، مفید ضرورت رسیدگی به خواسته و تعیین تکلیف قطعی شکایت در مرجع تجدیدنظر	رأی وحدت رویه شماره ۱۷۴ مورخ ۱۳۷۹/۰۵/۱۶	

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
	است.	
	تجدیدنظرخواهی از قرارهای عدم صلاحیت	رأی وحدت رویه شماره ۱۲۶ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۱۵
	پیام رأی: قرارهای عدم صلاحیت صادره از شعب دیوان عدالت اداری، غیرقابل تجدیدنظر هستند.	
وکالت در دیوان عدالت اداری	شروط وکالت در دیوان عدالت اداری	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۲۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۰۸/۱۲ و ۲۱۴ مورخ ۱۳۸۸/۰۳/۱۰
	پیام رأی ۲۸۱: طرح شکایت به وکالت از طرف اشخاص ذینفع در دیوان عدالت اداری منوط به اعطاء اختیار اقامه دعوی در دیوان عدالت اداری یا مراجع قضایی و تصریح آن در وکالتنامه رسمی می‌باشد.	
	پیام رأی ۲۱۴: وکیل پایه ۲ موضوع ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه جواز وکالت در دعاوی داخل در صلاحیت شعب دیوان را ندارد.	
	ضمانت اجرای عدم قید رقم حق‌الوکاله	رأی وحدت رویه شماره ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴ و ۸۲۵ مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۳۰
	پیام آراء: چنانچه وکلاء، رقم حق‌الوکاله را در وکالتنامه قید نکنند، مدیر دفتر دادگاه مکلف به صدور اخطار رفع نقص مطابق مقررات قانونی است.	
سایر موضوعات	اعتبار امر مختومه در خصوص آرای صادره از شعب دیوان	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۳ مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۰ و ۴ مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۰
	پیام آراء: با صدور رأی در یکی از شعب دیوان عدالت اداری، رسیدگی مجدد به همان موضوع در شعبه دیگر دیوان جواز قانونی ندارد.	
	حدود صلاحیت شعب دیوان در رسیدگی به دعاوی	رأی وحدت رویه شماره ۱۱۳ مورخ ۱۳۷۰/۰۸/۲۱
	پیام رأی: شعبه دیوان عدالت اداری باید در حدود خواسته شکای، رأی صادر کند.	
	طرح شکایات متعدد در یک دادخواست	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۱۴۱ مورخ ۱۳۷۷/۰۷/۰۴ و ۳۱۲ مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۲۵
	پیام رأی شماره ۱۴۱: مستفاد از ماده ۲۳ آیین دادرسی قبلی دیوان عدالت اداری، شکایات و خواسته‌های دارای منشأ واحد، قابل طرح به موجب یک دادخواست بوده‌اند.	
	پیام رأی شماره ۳۱۲: شکایات متعدد با مبنا و منشأ مختلف را نمی‌توان به موجب یک دادخواست اقامه کرد مگر این که قابلیت رسیدگی در دادرسی واحد داشته باشد.	
	لزوم تبعیت از رأی قطعی شعب دیوان عدالت اداری	رأی وحدت رویه شماره ۳۵ مورخ ۱۳۷۸/۰۲/۱۸
	پیام رأی: با عنایت به اعتبار آراء قطعی شعب دیوان عدالت اداری، مؤسسات و مراجع ذیربط مکلف به تبعیت از آن هستند.	

آرای وحدت رویه در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
سایر موضوعات	حدود صلاحیت شعب تشخیص	رأی وحدت رویه شماره ۳۵۲ مورخ ۱۳۸۸/۰۴/۲۸
	پیام رأی: شعب تشخیص، صلاحیت بر نقض آراء شعب دیوان اعم از حکم و قرار و صدور رأی مقتضی در جهت تعیین تکلیف قطعی موضوع شکایت داشته‌اند.	
	اعمال ماده ۷۹ نسبت به رأی صادره در زمان حاکمیت قانون دیوان مصوب سال ۱۳۸۵	رأی وحدت رویه شماره ۶۴۱ مورخ ۱۳۹۲/۰۹/۱۸
	پیام رأی: با اعمال ماده ۷۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت به رأی صادر شده در زمان حاکمیت قانون دیوان مصوب سال ۱۳۸۵، شعبه تجدیدنظر دیوان صالح به رسیدگی است و شعب تشخیص صلاحیت ندارد.	
	عدم تسری قهری اثر رأی وحدت به گذشته	رأی وحدت رویه شماره ۴۲۹ مورخ ۱۳۹۵/۰۷/۰۶
	پیام رأی: حکم ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان، ناظر بر منع قهری تسری رأی وحدت رویه به گذشته است به این معنی که رأی وحدت رویه رأی شعب دیوان که پیش از صدور رأی وحدت رویه و مغایر استدلال قانونی مصرح در آن صادر شده است را قهراً نقض نمی‌کند ولی این ماده مانع اعمال اختیارات رئیس قوه قضاییه و رئیس دیوان عدالت اداری مطابق ماده ۷۹ این قانون نیست و محدودیتی در این زمینه ایجاد نکرده است.	
	خواننده در دعوای ابطال طرح طبقه‌بندی مشاغل کارگاه	رأی وحدت رویه شماره ۳۷۴ و ۳۷۵ مورخ ۱۳۹۶/۰۴/۲۷
	پیام رأی: رسیدگی به شکایت به خواسته ابطال طرح طبقه‌بندی مشاغل کارگاه در شعبه دیوان عدالت اداری متوجه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است و توجهی به ادارات کل استانی تعاون، کار و رفاه اجتماعی ندارد.	
	نحوه اعمال ماده ۶۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری	رأی وحدت رویه شماره ۸۱۱ مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۲۳
	پیام رأی: مطابق ماده ۶۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، چنانچه نسبت به رأی و تصمیم مجدد مراجع مذکور در بند ۲ ماده ۱۰ اعتراض شود و شعبه دیوان شکایت را وارد تشخیص دهد، پس از جلب نظر مشاورین موضوع ماده ۷ قانون یاد شده ضمن نقض رأی، به صدور رأی ماهوی مبادرت می‌ورزد.	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
ارکان رابطه کار و مضمولین قانون کار	مضمولین قانون کار در شرکت‌های دولتی	رأی وحدت رویه شماره ۱۴۶ مورخ ۱۳۷۴/۰۸/۲۷
	پیام رأی: مطابق ماده ۳ مقررات استخدامی شرکت‌های دولتی افرادی که برای مشاغل کارگری استخدام شده یا بشوند مشمول مقررات قانون کار خواهند بود. تعیین مشاغل کارگری به عهده شرکت و تأیید سازمان امور اداری و استخدامی می‌باشد. بنابراین مجرد اشتغال به شغل رانندگی در شرکت دولتی موجب شمول قانون کار در روابط فیما بین نخواهد بود.	
	ارکان استقرار رابطه کارگری - کارفرمایی	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۲۳۶ مورخ ۱۳۸۴/۰۵/۳۰ و ۵۰۵ مورخ ۱۳۹۲/۰۶/۰۸
	پیام رأی شماره ۲۳۶: پرداخت دستمزد یکی از ارکان مؤثر در استقرار رابطه کارگری - کارفرمایی است.	
	پیام رأی شماره ۵۰۵: انجام امور مربوط به پلاژ وزارت صنایع و معادن و دریافت حقوق از آن اداره، از موجبات احراز رابطه کار و تکلیف کارفرما به ادای حقوق متصور برای کارگران است.	
	روابط مشارکت بالمناصفه	رأی وحدت رویه شماره ۲۶۵ مورخ ۱۳۸۵/۰۵/۰۸
	پیام رأی: در حالت مشارکت بالمناصفه طرفین رابطه در درآمدهای حاصل از فعالیت شان، رابطه کارگر - کارفرمایی شکل نمی‌گیرد.	
	عدم شمول قانون کار به مضمولین قوانین و مقررات عام و خاص استخدامی	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۲۷۲ مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۲۴، ۶۶۸ مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۰۸، ۶۷۲ مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۰۸، ۲۱۴ و ۲۱۵ مورخ ۱۳۸۶/۰۵/۰۸، ۵۹۴ مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۰۹ و ۳۱ مورخ ۱۳۹۵/۰۱/۲۴
	پیام آرای شماره ۲۷۲، ۲۱۵ - ۲۱۴ و ۵۹۴: مطابق ماده ۱۸۸ قانون کار، اشخاصی که از لحاظ استخدامی مشمول قوانین و مقررات خاص می‌باشند از شمول قانون کار مستثنی هستند.	
	پیام رأی شماره ۶۶۸: کارکنان بنیاد مستضعفان و جانبازان مشمول مقررات استخدامی خاص آن بنیاد بوده و از شمول قانون کار مستثنی می‌باشند.	
پیام آرای شماره ۶۷۲، ۳۱: دارندگان قرارداد خرید خدمت به لحاظ تبعیت از مقررات استخدامی خاص از شمول قانون کار مستثنی می‌باشند.		
رابطه کارگران شرکت‌های جزء و تابعه با شرکت اصلی	رأی وحدت رویه شماره ۳۶۱ مورخ ۱۳۸۶/۰۵/۲۳	
پیام رأی: کارگران شرکت جزء و تابعه، در واقع و نفس‌الامر کارگران شرکت اصلی به شمار می‌روند.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

مشخصات رأی	موضوع	عنوان
رأی وحدت رویه شماره ۶۶۶ مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۶	عدم شمول قانون کار بر رابطه مدیرعامل با شرکت تعاونی	ارکان رابطه کار و مشمولین قانون کار
پیام رأی: رابطه مدیرعامل با شرکت تعاونی منصرف از شمول مقررات قانون کار است.		
رأی وحدت رویه شماره ۹۲۰ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۰۷	موجبات احراز رابطه کار در قرارداد موقت	
پیام رأی: تنظیم قرارداد موقت کار با فرد و پرداخت حقوق وی و پذیرش تبعات ناشی از قرارداد، از موجبات احراز رابطه کار است.		
رأی وحدت رویه شماره ۶۳۰ مورخ ۱۳۹۲/۰۹/۱۱	عدم شمول قانون کار بر رابطه بین پزشکان و بیمارستان‌های الغدیر و خیریه سوم شعبان	
پیام رأی: با توجه به عدم احراز رابطه کارگری - کارفرمایی فی‌مابین پزشکان و بیمارستان‌های الغدیر و خیریه سوم شعبان، قانون کار بر روابط آنها حاکم نیست.		
رأی وحدت رویه شماره ۴۱۷ و ۴۱۸ مورخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۳	کارکنان دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون کار	
پیام رأی: کارکنان دستگاه‌های اجرایی صرفاً در صورتی که در مشاغل کارگری اعلام شده از ناحیه سازمان اداری و استخدامی کشور مشغول خدمت باشند، مشمول قانون کار قرار می‌گیرند.		
رأی وحدت رویه شماره ۷۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۵	شمول قانون کار بر ارائه دهندگان خدمات توانبخشی حرفه‌ای	
پیام رأی: کسانی که به ارائه خدمات توانبخشی حرفه‌ای به معلولان و توانمندسازی آنان مبادرت می‌کنند، مشمول مقررات قانون کار قرار می‌گیرند.		
رأی وحدت رویه شماره ۳۶۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۸	حاکمیت قانون کار در موارد اجمال و ابهام و سکوت مقررات مناطق آزاد	
پیام رأی: نظر به اینکه در موارد اجمال و ابهام و سکوت مقررات مناطق آزاد، قانون عام و سرزمینی و امره بر موضوع حاکمیت دارد و در خصوص پرداخت مزایای انگیزشی از جمله عیدی و پاداش سنوات در مقررات منطقه ویژه اقتصادی پیش بینی نشده است، بنابراین مقررات قانون کار در این موارد اعمال خواهد شد.		
رأی وحدت رویه شماره ۹۲۷-۹۲۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۲۹	شمول قانون کار بر کارگزاران مخابرات روستایی	
پیام رأی: تا تاریخ ۱۳۸۸/۸/۱۸ که زمان واگذاری شرکت مخابرات در اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی است دلیلی بر اینکه رابطه بین شرکت مخابرات و کارگزاران مخابرات روستایی در شمول مقررات مواد ۲ و ۳ قانون کار باشد، وجود ندارد.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
اقسام قرارداد کار	ملاک قراردادهای کار دائم	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۴۰۲ مورخ ۱۳۹۰/۰۹/۲۱ و ۲۱۴ مورخ ۱۳۹۲/۰۳/۲۷
	پیام رأی ۴۰۲: حضور مستمر کارگر در کارگاه و پرداخت هر ماه حق بیمه به طور طولانی ملاک دائمی بودن قرارداد کار محسوب می‌شود.	
	پیام رأی ۲۱۴: اشتغال به کار مستمر در کارگاه، ملاک دائمی قلمداد نمودن قرارداد کار در صورت عدم تصریح خلاف آن در قرارداد می‌باشد.	
	تجدید قرارداد کار موقت	رأی وحدت رویه شماره ۳۷۱ و ۳۷۲ مورخ ۱۳۹۲/۰۵/۲۸
	پیام رأی: در صورت تجدید قرارداد کار، ماهیت قرارداد کار موقت به دائم تغییر نمی‌کند.	
حقوق و مزایای کارگران	افزایش سنواتی حقوق	رأی وحدت رویه شماره ۸۵۵ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۳
	پیام رأی: دریافت بیش از حداقل مزد بر اساس قرارداد کار سالب حق استفاده از افزایش سنواتی مصوب شورای عالی کار نیست.	
	استحقاق کارگران به استفاده از دریافتی مربوط به مرخصی‌های ذخیره شده	رأی وحدت رویه شماره ۸۶۱ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۳
	پیام رأی: نظر به اینکه مرخصی ذخیره شده، ایامی است که کارگر مشمول قانون کار با وجود حق استفاده از مرخصی با دریافت مزد قانونی از آن برخوردار نشده بلکه عملاً به کار اشتغال داشته است، بنابراین مستحق به استفاده از تمام دریافتی ایام اشتغال به خدمت بر اساس قانون کار و مقررات مربوط به آن است.	
	نحوه پرداخت عیدی و پاداش پایان سال به کارگران شاغل در دستگاه‌های دولتی	رأی وحدت رویه شماره ۴۲۸ و ۴۲۹ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۰۵
	پیام رأی: دستگاه‌های اجرایی ملزم هستند عیدی و پاداش پایان سال کارگران شاغل در دستگاه‌های دولتی را بر اساس قانون نحوه پرداخت عیدی به کارکنان دولت پرداخت نمایند.	
	پرداخت فوق‌العاده جذب کار در کارگاه‌های موضوع طبقه بندی مشاغل	رأی وحدت رویه شماره ۱۱۰ الی ۱۱۵ مورخ ۱۳۹۱/۰۳/۰۱
پیام رأی: کارگاه‌های موضوع طبقه‌بندی مشاغل در صورت تأیید وزارت کار، رفاه و تأمین اجتماعی مکلف به پرداخت فوق‌العاده جذب کار هستند.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
حقوق و مزایای کارگران	نحوه احراز تسویه حساب کارفرما با کارگر	رأی ایجاد رویه شماره ۲۰-۱۷ مورخ ۱۳۹۷/۰۱/۲۱
	پیام رأی: در هر مورد که کارفرما مدعی پرداخت مزد و حقوق و مزایا به کارگر است و سندی منتسب به کارگر ارائه می کند که وی مزد و حقوق خود را دریافت کرده ارائه اسناد مثبت پرداخت این مزد و حقوق الزامی است.	
	پرداخت خسارت ناشی از تعلیق قرارداد کار	رأی وحدت رویه شماره ۴۲ مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۸
	پیام رأی: در صورتی که کارفرما، موجب تعلیق قرارداد از ناحیه کارگر شناخته شود، کارگر استحقاق دریافت خسارت ناشی از تعلیق را خواهد داشت و کارفرما مکلف است کارگر تعلیقی از کار را به کار سابق وی بازگرداند.	
	پرداخت وجوه مرخصی های ذخیره شده کارکنان شرکت مخابرات	رأی وحدت رویه شماره ۹۲۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۲۹
	پیام رأی: با توجه به خصوصی شدن شرکت مخابرات و اجرای مقررات قانون کار بین شرکت مخابرات و کارکنان آن، عدم پرداخت مابه التفاوت وجوه مرخصی های ذخیره شده که قبلاً در زمان دولتی بودن شرکت مخابرات پرداخت شده صحیح و موافق مقررات می باشد.	
امتیازات کارگران ایثارگر	مابه التفاوت مزایای رفاهی کارکنان شرکت مخابرات	رأی وحدت رویه شماره ۲۰۲۳ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۹
	پیام رأی: مابه التفاوت مزایای رفاهی به کارکنان شرکت مخابرات تعلق نمی گیرد.	
	پرداخت فوق العاده مناطق جنگی به کارگران ایثارگر	رأی وحدت رویه شماره ۱۴۰۷ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۳۰
	پیام رأی: کارگران ایثارگر از فوق العاده مناطق جنگی از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون اعطای امتیازات ایثارگری و اشتغال در مناطق جنگی و جنگ زده برخوردار می شوند.	
کارگاه و تغییر در مالکیت آن	احتساب یک مقطع تحصیلی بالاتر برای کارگران جانباز و آزاده	رأی وحدت رویه شماره ۵۹۷ مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۰۹
	پیام رأی: طبق مقررات موجود، احتساب یک مقطع تحصیلی بالاتر از نظر استخدامی برای کارگران جانباز و آزاده پیش بینی شده است.	
کارگاه و تغییر در مالکیت آن	خلع ید از کارگاه بدون تغییر در اداره آن	رأی وحدت رویه شماره ۱۸۷ مورخ ۱۳۷۹/۰۵/۳۰
	پیام رأی: صدور حکم خلع ید از بیمارستان پارس اهواز و انتقال آن به نیروی انتظامی بدون مداخله در اداره آن از مصادیق تغییر حقوقی در مالکیت کارگاه موضوع ماده ۱۲ قانون کار نیست.	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی	
کارگاه و تغییر در مالکیت آن	واگذاری خدمات مالی و اداری کارگاه به پیمانکار	رأی وحدت رویه شماره ۳۸۳ مورخ ۱۳۸۶/۰۵/۲۸	
	پیام رأی: با واگذاری خدمات مالی و اداری یک شرکت به پیمانکار، پیمانکار قائم مقام قانونی آن شرکت در برابر کارگران است.		
	آثار تغییر مالکیت کارگاه	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۷۰۵ مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۲۰ و ۲۷۷ مورخ ۱۳۸۸/۰۳/۳۱	
	پیام آراء: با تغییر مالکیت کارگاه، کارفرمای جدید از هر حیث جانشین کارفرمای سابق است و پس از آن، رابطه کاری با کارفرمای سابق وجود ندارد.		
	مسئولیت کارفرمایان لاحق و سابق در قبال مطالبات سازمان تأمین اجتماعی	رأی وحدت رویه شماره ۶۱ مورخ ۱۳۸۱/۰۲/۲۴	
	پیام رأی: کارفرمایان لاحق و سابق در قبال مطالبات سازمان تأمین اجتماعی مسئولیت تضامنی دارند.		
	کشتارگاه به عنوان مصداق کارگاه	رأی وحدت رویه شماره ۴۱۲ مورخ ۱۳۸۳/۰۸/۲۶	
	پیام رأی: اشتغال به کار در محیط کشتارگاه از مصادیق بارز کار در کارگاه محسوب می‌شود.		
	طرح طبقه بندی مشاغل در کارگاهها	کارگاه‌های ملزم به اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل	رأی وحدت رویه شماره ۲۰ مورخ ۱۳۷۰/۰۲/۲۴
		پیام رأی: کارفرمایان کلیه کارگاه‌های بخش خصوصی و دولتی دارای بیش از ۱۰۰ نفر کارگر مکلفند طرح طبقه‌بندی مشاغل کارگاه خود را اجرا کنند.	
پرداخت مزایای طرح طبقه‌بندی مشاغل		رأی وحدت رویه شماره ۱۰۹ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۰۱	
پیام رأی: اقرار کارگر به دریافت حق سنوات، مانده مرخصی، عیدی و پاداش دلالتی بر پرداخت مزایای طرح طبقه‌بندی مشاغل به وی ندارد.			
خوانده در دعوی ابطال طرح طبقه‌بندی مشاغل		رأی وحدت رویه شماره ۳۷۴ و ۳۷۵ مورخ ۱۳۹۶/۰۴/۲۷	
پیام رأی: شکایت به خواسته ابطال طرح طبقه‌بندی مشاغل کارگاه در شعبه دیوان عدالت اداری باید به طرفیت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باشد و نه به طرفیت ادارات کل استانی تعاون، کار و رفاه اجتماعی.			
جمع مشاغل دولتی و غیردولتی	اشتغال کارمندان دولت در کارگاه‌های بخش خصوصی	رأی وحدت رویه شماره ۶۴۳ مورخ ۱۳۸۷/۰۹/۲۴	
	پیام رأی: اشتغال کارمندان دولتی در کارگاه‌های بخش خصوصی در غیر ساعات اداری منع قانونی ندارد.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
<p>سابقه خدمت زیر پرچم</p>	احتساب مدت خدمت زیر پرچم در سابقه خدمت کارگران	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۸، ۸۰۱ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۱۳ و ۲۰۵ مورخ ۱۳۸۸/۰۳/۰۳
	<p>پیام رأی شماره ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸: احتساب خدمت زیر پرچم قبل از استخدام بدون پرداخت حق بیمه به حکم قانون و مقررات مربوط مجوزی ندارد.</p>	
	<p>پیام رأی شماره ۱۰۱: مدت خدمت زیر پرچم کارگران با رعایت مقررات مربوط جزء سابقه خدمت آنان و برخورداری از مزایای متعلقه قابل احتساب است.</p>	
<p>مقررات ناظر بر به کارگیری کارگران خارجی</p>	پرداخت بخشی از حقوق و مزایا	رأی وحدت رویه شماره ۱۹۹ مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳
	<p>پیام رأی: الزام قانونی به وصول ۲۰٪ از حقوق و مزایای کارکنان خارجی از کارفرمایان بخش خصوصی و واریز به درآمد عمومی کشور، در مورد کارفرمای اتباع خارجه شاغل در کوره‌پزخانه‌ها، متبع و لازم الاجراست.</p>	
	مرجع صالح رسیدگی به اعتراض درخصوص جرمه بکارگیری غیرمجاز نیروی کار خارجی	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۲۲۲ مورخ ۱۳۸۲/۰۶/۱۶ و ۷۲ مورخ ۱۳۸۵/۰۲/۱۷
<p>پیام آراء: کارفرمایانی که بابت به کارگیری نیروی کار غیرمجاز خارجی جریمه می‌شوند، در صورت اعتراض می‌توانند در دادگاه‌های عمومی دادگستری طرح دعوا نمایند.</p>		
<p>شورای عالی حفاظت فنی</p>	رسیدگی به اعتراض نسبت به تصمیمات شورای عالی حفاظت فنی	رأی وحدت رویه شماره ۴۸۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۱
	<p>پیام رأی: براساس بند ۲ ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۵ (بند ۲ ماده ۱۰ قانون ۱۳۹۲) اعتراض به تصمیم متخذه توسط شورای عالی حفاظت فنی وزارت کار و امور اجتماعی داخل در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری است.</p>	
	تجدیدنظر از آراء کمیته‌های بدوی تشخیص مشاغل سخت و زیان‌آور در شورای عالی حفاظت فنی	رأی وحدت رویه شماره ۶۱ الی ۶۵ مورخ ۱۳۹۲/۰۲/۰۲
	<p>پیام رأی: شورای عالی حفاظت فنی نسبت به تجدیدنظر از آرای کمیته‌های بدوی تشخیص مشاغل سخت و زیان‌آور صلاحیت ندارد.</p>	
<p>پیام رأی: جلسات هیأت حل اختلاف کارگر و کارفرما با حضور و شرکت ۷ نفر از اعضا رسمیت می‌یابد.</p>		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
شورای عالی حفاظت فنی	افراد صلاحیت دار جهت طرح دعوی در مراجع حل اختلاف کار از سوی شرکتها	رأی وحدت رویه شماره ۷۰۱ مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۲۰
	پیام رأی: افراد صلاحیت دار دارای سمت در شرکتها می توانند در مراجع حل اختلاف کار طرح دعوی نمایند.	
	حل و فصل اختلافات کار از سوی نماینده کارگران	رأی وحدت رویه شماره ۱۳۳۹ و ۱۳۴۰ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۴
	پیام رأی: سمت و اختیارات نماینده کارگران برای حل و فصل اختلافات کار و تمسک به توافق وی با کارفرما باید متکی به دلیل و مدرک معتبر باشد.	
صلاحیت مراجع حل اختلاف کار	مرجع صالح رسیدگی به شکایت کارگران در مورد اخراج یا بازخرید	آرای وحدت رویه به شماره های ۴۷ مورخ ۱۳۶۵/۰۷/۲۱ و ۸ مورخ ۱۳۶۸/۰۲/۲۵
	پیام رأی: رسیدگی به شکایت کارگران در مورد اخراج یا بازخرید آنان به هر تقدیر در صلاحیت مراجع حل اختلافات کار است.	
	مرجع صالح رسیدگی به شکایات استخدامی کارگران شرکتهای دولتی	رأی وحدت رویه شماره ۱۳۵ مورخ ۱۳۷۱/۰۶/۲۸
	پیام رأی: رسیدگی به شکایات استخدامی کارگران شرکتهای دولتی، با عنایت به ماده ۳ مقررات استخدامی شرکتهای دولتی و نصوص مشابه دیگر، در صلاحیت مراجع حل اختلاف کارگر و کارفرما قرار دارد.	
	مرجع تشخیص شمول قانون کار	رأی وحدت رویه شماره ۳۶۵ مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۲۶
	پیام رأی: تشخیص شمول یا عدم شمول قانون کار و مقررات بیمه در روابط اشخاص بر عهده مراجع حل اختلاف کارگر و کارفرما است.	
	حدود صلاحیت مراجع حل اختلاف کار	رأی وحدت رویه شماره ۸۴۷ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۱
	پیام رأی: مراجع حل اختلاف کار، به دعاوی ناشی از اختلاف بین کارگر و کارفرما رسیدگی می نمایند و نه اختلافات بین کارگر و سازمان تأمین اجتماعی.	
	لزوم تبعیت سازمان تأمین اجتماعی از آرای مراجع حل اختلاف کار	رأی وحدت رویه شماره ۸۵۳ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۱
	پیام رأی: سازمان تأمین اجتماعی باید از آراء قطعی مراجع حل اختلاف کار تبعیت نماید.	
رسیدگی به اختلافات کارگران و کارخانه مجتمع شیمیایی شرکت خدمات کشاورزی	رأی وحدت رویه شماره ۵۴ مورخ ۱۳۹۳/۰۱/۱۸	
پیام رأی: مراجع حل اختلاف کار از صلاحیت قانونی رسیدگی به اختلافات کارگران و کارخانه مجتمع شیمیایی شرکت خدمات کشاورزی برخوردارند.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
	رسیدگی به اختلافات کارکنان دانشگاه آزاد با دانشگاه	رأی وحدت رویه شماره ۱۵۵ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۲۹
	پیام رأی: رسیدگی به اختلافات کارکنان دانشگاه آزاد با دانشگاه خارج از صلاحیت مراجع حل اختلاف کار می باشد.	
	مقید بودن فسخ قرارداد کار از سوی کارفرما به اعلام نظر مثبت شورای اسلامی کار	آرای وحدت رویه به شماره های ۲۲ مورخ ۱۳۷۴/۰۲/۳۰، ۱۱۸ مورخ ۱۳۷۶/۰۸/۲۴، ۱۱۵۱ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۰۴، ۵۲۳ مورخ ۱۳۸۷/۰۳/۱۶ و ۸۷۱ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۸ و ۱۱۵ مورخ ۱۳۹۰/۰۳/۱۶
	پیام آراء: در اعمال ماده ۲۷ قانون کار، اعلام نظر مثبت شورای اسلامی کار شرط اساسی برای فسخ قرارداد کار به شمار می آید و فسخ قرارداد بدون رعایت این شرط، خلاف هدف و حکم صریح مقنن است.	
	اسباب اعمال ماده ۲۷ قانون کار	رأی وحدت رویه شماره ۱۵۲ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۰۴
فسخ قرارداد کار موضوع ماده ۲۷ قانون کار	پیام رأی: نامه دایره انتظامات و بازرسی کارخانه و صورتجلسه کمیته انضباطی کار مبنی بر غیبت ناموجه و تمرد در انجام وظیفه و ایجاد اختلال در امر تولید و تعطیل کارگاه، می تواند از اسباب اعمال ماده ۲۷ قانون کار باشد.	
	ابطال نظریه شورای اسلامی کار	رأی وحدت رویه شماره ۱۴۷۳ و ۱۴۷۴ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۲
	پیام رأی: با عنایت به ابطال نظریه شورای اسلامی کار به موجب تصمیم هیأت موضوع ماده ۲۲ قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار، اخراج کارگران به اتکای نظریه مثبت شورای اسلامی کار محمل قانونی ندارد.	
	مرجع جایگزین در صورت عدم تشکیل شورای اسلامی کار	رأی وحدت رویه شماره ۱۴۹ مورخ ۱۳۸۷/۰۳/۱۲
	پیام رأی: در صورت عدم تشکیل شورای اسلامی کار یا انجمن صنفی و یا فقدان نماینده کارگران در کارگاه، اعلام نظر مثبت هیأت تشخیص در فسخ قرارداد کار موضوع ماده ۲۷ قانون کار الزامی است.	
	تعدیل نیروی انسانی	رأی وحدت رویه شماره ۲۷۷ مورخ ۱۳۸۷/۰۴/۳۰
	پیام رأی: تعدیل نیروی انسانی مازاد موضوع ماده ۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور منصرف از قطع رابطه کار موضوع ماده ۲۷ قانون کار است.	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی	
فسخ قرارداد کار موضوع ماده ۲۷ قانون کار	لزوم رعایت مفاد ماده ۲۷ قانون کار در خصوص کارگران روزمزد	رأی وحدت رویه شماره ۷۷۰ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۰۶	
	پیام رأی: مجرد اطلاق عنوان کارگر روزمزد به کارگر شاغل، نافی شمول مقررات قانون کار از جمله ماده ۲۷ قانون مزبور در صورت تحقق شرایط مربوط نیست.	لزوم احراز شرایط اخراج کارگر (مواد ۲۷ و ۱۶۵ قانون کار) توسط مرجع حل اختلاف کار	رأی وحدت رویه شماره ۳۴۲ مورخ ۱۳۸۸/۰۴/۲۱
	پیام رأی: مرجع حل اختلاف کار باید تحقق و اجتماع شرایط فسخ قرارداد کار مقرر در ماده ۲۷ قانون کار و شرایط اخراج کارگر مقرر در ماده ۱۶۵ قانون کار را احراز کند.		
سایر اشکال پایان کار	قطع رابطه کار به علت محکومیت کیفری	رأی وحدت رویه شماره ۱۵۵ مورخ ۱۳۸۰/۰۵/۱۴	
	پیام رأی: محکومیت کیفری و عدم اشتغال به کار کارگر به واسطه تعقیب در مراجع قضایی و یا تحمل مجازات قطعی از مصادیق ترک خدمت و از موجبات قطع رابطه کار است.	قطع رابطه کار به علت انقضا مدت قرارداد	رأی وحدت رویه شماره ۴۱۰ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴
	پیام رأی: با انقضاء مدت مقید در قرارداد کار با مدت موقت، قرارداد کار خاتمه می‌یابد و در صورت تمدید یا تجدید آن، با وجود تعیین مدت در قرارداد، قرارداد، دائمی تلقی نمی‌شود.	قطع رابطه کار به علت واگذاری شرکت به بخش خصوصی و نبود پست مناسب	رأی وحدت رویه شماره ۱۲۸۴ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۰۷
	پیام رأی: با توجه به واگذاری شرکت به بخش خصوصی، قطع رابطه کار به دلیل عدم وجود پست مناسب جهت واگذاری به کارگر در محل جدید، مغایر مقررات قانونی نیست.	قطع رابطه کار به علت تعطیلی کارگاه	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۱۵۵۴ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ و ۳۴۰ مورخ ۱۳۸۸/۰۴/۲۱
	پیام رأی: قطع رابطه کار به دلیل تعطیلی و پایان فعالیت کارگاه و فقد هرگونه شغل و کار جهت واگذاری به کارگران، صحیح و موافق قانون است.	قطع رابطه کار به علت شرایط خاص کارگاه	رأی وحدت رویه شماره ۴۹۷ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۷
	پیام رأی: قطع رابطه کار به دلیل شرایط خاص کارگاه از جمله کاهش تولید و تغییرات ساختاری در اثر شرایط اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و لزوم تغییرات گسترده در فناوری مطابق با مفاد ماده ۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور، یکی از طرق قانونی خاتمه قرارداد کار است.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
سایر اشکال پایان کار	اعتبار آراء کمیته موضوع ماده ۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور	رأی وحدت رویه شماره ۲۹۸ مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۰۶
	پیام رأی: آراء کمیته موضوع ماده ۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور در زمان حاکمیت قانون برنامه چهارم توسعه قانونی می‌باشند.	
	فرض بازنشستگی افراد در صورت عدم اجتماع شرایط قانونی	رأی وحدت رویه شماره ۹۲۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۹/۲۱
	پیام رأی: در صورت عدم احراز شرایط مقرر در ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور، الزام سازمان تأمین اجتماعی به بازنشستگی ناشی از این قانون منطبق با قانون نیست.	
پاداش پایان خدمت و مزایای پایان کار	مبنای پرداخت پاداش پایان خدمت	رأی وحدت رویه شماره ۱۰۱ مورخ ۱۳۷۵/۰۶/۰۳
	پیام رأی: در صورت فقدان قرارداد کتبی یا عرف مسلم، پرداخت پاداش پایان خدمت (بازنشستگی) به ازاء هر سال یک ماه خواهد بود.	
	احتساب فوق‌العاده اضافه کار در پاداش پایان خدمت	رأی وحدت رویه شماره ۶۵۷ و ۶۵۸ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۱۵
	پیام رأی: با توجه به کسر حق بیمه از فوق‌العاده اضافه کار و واریز آن به صندوق سازمان تأمین اجتماعی، فوق‌العاده مزبور در پاداش پایان خدمت باید لحاظ شود.	
	پاداش پایان خدمت موضوع ماده ۷ قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی، بانوان شاغل، خانواده‌ها و سایر کارکنان	رأی وحدت رویه شماره ۷۳۸ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۹ و ۱۳۴۲ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۹
پیام رأی: پاداش پایان خدمت موضوع ماده ۷ قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی، بانوان شاغل، خانواده‌ها و سایر کارکنان به کارگران مشمول قانون کار تسری نمی‌یابد.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
پاداش پایان خدمت و مزایای پایان کار	میزان پرداخت پاداش پایان خدمت به دارندگان قرارداد کار معین و موقت	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۴۹۳ مورخ ۱۳۹۲/۰۷/۲۹ و ۷۲۵ و ۷۲۶ مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۰۲
	پیام رأی شماره ۴۹۳: در صورت خاتمه قرارداد کار معین یا مدت موقت، کارفرما مکلف است به کارگری که مطابق قرارداد، یک سال یا بیشتر به کار اشتغال داشته است برای هر سال سابقه، اعم از متوالی یا متناوب بر اساس آخرین حقوق مبلغی معادل یک ماه حقوق به عنوان مزایای پایان کار به وی پرداخت نماید. بنابراین کارفرما تکلیفی به پرداخت بیش از یک ماه حقوق و مزایای پایان کار برای هر سال سابقه به کارگر ندارد.	
	پیام رأی شماره ۷۲۵ و ۷۲۶: در قراردادهای موقت، در صورت ترک کار از سوی کارگر، کارفرما مکلف است حق سنوات سال‌هایی که کارگر به صورت کامل کار کرده و به نسبت ایامی که در سال ترک کار، کار کرده است، را پرداخت نماید.	
	تعیین پاداش پایان خدمت مشمولان قانون تأمین اجتماعی	رأی وحدت رویه شماره ۹۴۸ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۲
مشمولین قانون تأمین اجتماعی	پیام رأی: تعیین پاداش پایان خدمت مشمولان قانون تأمین اجتماعی بایستی به ازای هر سال خدمت معادل یک ماه آخرین حقوق و فوق العاده‌های دریافتی که ملاک کسور بازنشستگی است، پرداخت شود.	
	وضعیت شمول قانون تأمین اجتماعی بر کارکنان جهاد سازندگی	رأی وحدت رویه شماره ۵۱۷ و ۵۱۸ مورخ ۱۳۸۶/۰۷/۱۵
	پیام رأی: کارکنان جهاد سازندگی که قبل از انعقاد قرارداد سازمان تأمین اجتماعی و دستگاه متبوع خود قطع رابطه کرده‌اند، با توجه به توافق به عمل آمده، مشمول مقررات قانون تأمین اجتماعی خواهند بود.	
	وضعیت شمول قانون تأمین اجتماعی بر آموزشیاران نهضت سوادآموزی	رأی وحدت رویه شماره ۱۴۹۷ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۴
مشمولین قانون تأمین اجتماعی	پیام رأی: آموزشیاران نهضت سوادآموزی از تاریخ ۱۳۷۵/۱/۱ تحت پوشش مقررات بیمه تأمین اجتماعی قرار گرفته‌اند و الزام به پرداخت حق بیمه بابت سنوات قبل از آن و قبول آن مجوز قانونی ندارد.	
	وضعیت شمول قانون تأمین اجتماعی بر کارکنان اداره کل امور عشایر استان فارس	رأی وحدت رویه شماره ۲۲۰ مورخ ۱۳۸۷/۰۴/۰۹
	پیام رأی: کارکنان اداره کل امور عشایر استان فارس، حسب قرارداد جهاد سازندگی و سازمان تأمین اجتماعی، مشمول قانون تأمین اجتماعی قرار گرفته‌اند.	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
مشمولین قانون تأمین اجتماعی	وضعیت شمول قانون تأمین اجتماعی بر کارکنان جهاد دانشگاهی	رأی وحدت رویه شماره ۶۵۰ مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۰۲
	پیام رأی: با احراز رابطه اشتغال بر اساس قانون کار، کارکنان جهاد دانشگاهی حسب قرارداد این سازمان با سازمان تأمین اجتماعی، مشمول مزایای قانون تأمین اجتماعی هستند.	
	مشمولین مواد ۷ و ۴۸ قانون تأمین اجتماعی	رأی وحدت رویه شماره ۵۳۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۵
	پیام رأی: حکم مقرر در مواد ۷ و ۴۸ قانون تأمین اجتماعی ناظر بر افراد شاغل در فعالیت‌هایی می‌باشد که تا تاریخ تصویب قانون، مشمول بیمه‌های اجتماعی نشده‌اند و منصرف از مشمولین ماده ۴ قانون مزبور است.	
بخشودگی و معافیت از پرداخت حق بیمه	پرداخت حق بیمه توسط کارخانجات آجرپزی دارای پروانه ساخت از ادارات کل صنایع	رأی وحدت رویه شماره ۱۲۳ مورخ ۱۳۷۲/۰۷/۱۰
	پیام رأی: کارخانجات آجرپزی دارای پروانه ساخت از ادارات کل صنایع، مشمول لایحه قانونی بخشودگی قسمتی از حق بیمه شدگان و کارفرمایان کارگاه‌های کوچک صنفی مشمول قانون تأمین اجتماعی نمی‌شوند.	
	مرجع تشخیص کارگاه‌های معاف از پرداخت حق بیمه	رأی وحدت رویه شماره ۴۰ مورخ ۱۳۷۴/۰۳/۱۳
	پیام رأی: تعیین نوع کارگاه‌های تولیدی، صنعتی و فنی موضوع قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند، به پیشنهاد وزارت بهداشت و تصویب هیأت دولت موکول شده است.	
	عدم امکان تخصیص حکم قانونی معافیت از پرداخت حق بیمه	رأی وحدت رویه شماره ۸۰۷ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۱۳
پیام رأی: تخصیص حکم قانونگذار در قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر ۵ نفر کارگر دارند به واحدهای فعال در محدوده شهرها مغایر حکم صریح قانونگذار است.		
بیمه بیکاری	پرداخت حق بیمه در قراردادهای خرید تجهیزات و اقلام	رأی وحدت رویه شماره ۱۸۴۷ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۳
	پیام رأی: قراردادهای خرید تجهیزات و اقلام مصرفی که بدون وجود کارگر انجام می‌گیرد از شمول پرداخت حق بیمه خارج است.	
	الزام سازمان تأمین اجتماعی به پرداخت حقوق و مزایای بیمه بیکاری	رأی وحدت رویه شماره ۳۹ مورخ ۱۳۷۶/۰۴/۲۱
پیام رأی: الزام سازمان تأمین اجتماعی به پرداخت حقوق و مزایای بیمه بیکاری مقرر در تبصره ماده ۴ قانون بیمه بیکاری، مطابق قانون است.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
بیمه بیکاری	پرداخت بیمه بیکاری به کارگران بازخرید خدمت شده	رأی وحدت رویه شماره ۱۸۰ مورخ ۱۳۷۷/۰۸/۲۳
	پیام رأی: عدم اجرای قانون بیمه بیکاری در مورد کارگران بیمه شده‌ای که بر خلاف میل و اراده خود بازخرید خدمت شده و آماده خدمت می‌باشند، فاقد وجاهت قانونی است.	
	شرایط برخورداری از بیمه بیکاری	رأی وحدت رویه شماره ۳۸۴ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۴
	پیام رأی: برخورداری از مقرری بیمه بیکاری منوط به تحقق و اجتماع کلیه شرایط مذکور در قانون بیمه بیکاری، از جمله احراز عدم تأثیر و مداخله میل و اراده کارگر در بیکاری او از طریق رسیدگی توسط مراجع ذیصلاح است.	
	پرداخت بیمه بیکاری در قرارداد کار موقت	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۵۲ مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۰۷، ۹۷ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۶ و ۸۳۹ مورخ ۱۳۸۳/۰۱/۱۶ و ۱۳۸۲/۰۳/۰۴، ۸ مورخ ۱۳۸۳/۰۱/۱۶
	پیام رأی شماره ۵۲: با توجه به قطع رابطه کار قبل از اتمام مدت قرارداد به دلیل واگذاری محل خدمت، استحقاق کارگر به استفاده از مستمری بیمه بیکاری موافق اصول و موازین قانونی است.	
	پیام آرای شماره ۹۷، ۸ و ۸۳۹: بیکاری کارگر به دلیل انقضای مدت قرارداد موقت یا اتمام کار موقت، از مصادیق بیکاری موضوع قانون بیمه بیکاری نیست لذا بیمه بیکاری برقرار نمی‌گردد.	
	مدت زمان پرداخت بیمه بیکاری به افراد بیکار دارای ۵۵ سال سن و بیشتر	رأی وحدت رویه شماره ۶۵ مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۱۴
	پیام رأی: افراد مسن مشمول قانون بیمه بیکاری که دارای ۵۵ سال سن و بیشتر می‌باشند مادامی که مشغول به کار نشده‌اند می‌توانند تا رسیدن به سن بازنشستگی تحت پوشش بیمه بیکاری باقی بمانند.	
	تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه بیکاری یا عدم پرداخت آن	آرای وحدت رویه به شماره های ۲۲۹ مورخ ۱۳۸۳/۰۶/۱۵ و ۳۲۴ مورخ ۱۳۸۷/۰۵/۱۳
	پیام آراء: تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه بیکاری یا عدم پرداخت آن، رافع مسئولیت و تعهدات سازمان تأمین اجتماعی در مقابل بیمه شده نیست.	
	تأثیر توافق کارگر بیکار شده و کارفرما در دریافت حقوق بر بیمه بیکاری	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۷۴ مورخ ۱۳۸۴/۰۲/۲۵، ۱۹۵ مورخ ۱۳۸۴/۰۵/۰۹، ۴۵۹ مورخ ۱۳۸۴/۰۹/۱۳، ۹۲۴ مورخ ۱۳۸۶/۰۹/۰۴ و ۴۰۴ مورخ ۱۳۸۶/۰۶/۱۱
	پیام آرای شماره ۷۴ و ۱۹۵: در صورت تعطیل محل کار، مجرد توافق بیمه شده بیکار با کارفرما مبنی بر دریافت حقوق و مطالبات قانونی، افاده ارادی بودن بیکاری را نمی‌نماید.	
	پیام آرای شماره ۴۵۹ و ۹۲۴: در صورت تعدیل نیروی انسانی در یک کارگاه، توافق کارگر بیکار و	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
بیمه بیکاری	کارفرما در زمینه دریافت حقوق و مزایا، مبین ارادی بودن بیکاری کارگر نیست.	
	پیام رأی شماره ۴۰۴: در صورت تغییر محل جغرافیایی کارگاه، توافق کارگران بیکار شده مبنی بر دریافت حقوق و مزایا، مثبت بیکاری به میل و اراده آنان نیست.	
	عدم استحقاق بیمه شدگان اختیاری از مقرری بیمه بیکاری	رأی وحدت رویه شماره ۱۱۸۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۵
تعهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی	پیام رأی: بیمه شدگان اختیاری از شمول قانون بیمه بیکاری مستثنی بوده و مستحق دریافت بیمه بیکاری نمی‌باشند.	
	پذیرش حق بیمه کلیه سنوات کارکنان مشمول قانون کار	رأی وحدت رویه شماره ۳۶۴ مورخ ۱۳۸۵/۰۶/۰۵
	پیام رأی: در صورت انعقاد قرارداد بین سازمان متبوع کارکنان مشمول قانون کار و سازمان تأمین اجتماعی دایر بر پرداخت حق بیمه تمامی ایام کارکرد آنان، سازمان باید حق بیمه کلیه سنوات خدمت را بپذیرد.	
	تأخیر یا عدم پرداخت حق بیمه کارگران از سوی کارفرما	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۹۰۳ مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۲۹، ۱۰۱۱ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۵، ۴۰۸ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۰۳ و ۵۶۸ مورخ ۱۳۸۷/۰۸/۲۶
	پیام آراء: تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان تأمین اجتماعی در قبال کارگران بیمه شده نیست.	
	عدم امکان اعتراض نماینده شرکت حمل و نقل به مطالبات بیمه سازمان تأمین اجتماعی	رأی وحدت رویه شماره ۴۱۳ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۱۰
تعهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی	پیام رأی: با توجه به قرارداد منعقد، نماینده شرکت حمل و نقل، کارگر محسوب نمی‌شود و اعتراض وی نسبت به مطالبات بیمه سازمان تأمین اجتماعی وارد نیست.	
	احتساب سوابق بیمه‌ای کارکنان بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی	رأی وحدت رویه شماره ۶۷۸ مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۰۸
	پیام رأی: در اجرای توافقنامه بین سازمان تأمین اجتماعی و ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگی، سازمان مکلف به احتساب سوابق پرداخت حق بیمه کارکنان بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی از تاریخ شروع به کار است.	
	پیام رأی: سازمان تأمین اجتماعی ملزم است حق بیمه کادر ثابت جمعیت هلال احمر که از نظر استخدامی مشترک صندوق بازنشستگی دیگری نیستند را دریافت و سوابق خدمت آنان را احتساب نماید.	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
تعهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی	شرط تحقق تکلیف سازمان تأمین اجتماعی به دریافت حق بیمه کارگران	رأی وحدت رویه شماره ۹۲ مورخ ۱۳۸۹/۰۳/۱۰
	پیام رأی: تکلیف سازمان تأمین اجتماعی جهت دریافت حق بیمه کارگران منوط به احراز اشتغال و رابطه مزدبگیری آنان با کارفرما توسط مراجع حل اختلاف اداره کار است.	
	تعهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی در قبال کارکنان بنیاد مستضعفان و جانبازان	رأی وحدت رویه شماره ۳۷۴ مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۰۱
	پیام رأی: توافق بنیاد مستضعفان و جانبازان با سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر تحت پوشش قرار دادن کارکنان آن بنیاد از بدو تأسیس، نافی تکلیف سازمان تأمین اجتماعی در انجام تعهدات بیمه‌ای نیست.	
	حق بیمه سنوات ارفاقی کارکنان سازمان آموزش و پرورش استثنایی	رأی ایجاد رویه شماره ۱۲۶۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۶
	پیام رأی: سازمان آموزش و پرورش استثنایی بایستی حق بیمه سنوات ارفاقی کارکنان خود را به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید و سازمان تأمین اجتماعی مکلف به پذیرش آن و احتساب ایام مذکور به عنوان سوابق خدمتی می‌باشد.	
تعهدات بیمه‌ای کارفرمایان	تکلیف مؤسسات مسافری به پرداخت حق بیمه	رأی وحدت رویه شماره ۱۰۴ مورخ ۱۳۶۹/۰۴/۰۵
	پیام رأی: بیمه رانندگان و کمک رانندگان و مهمانداران وسایط نقلیه مسافری، به شرط وجود قرارداد بین مالک وسیله نقلیه و مؤسسات مسافری، بر عهده صاحبان مؤسسات مسافری است.	
	عدم تکلیف کارفرما به پرداخت حق بیمه در صورت عدم شمول قانون تأمین اجتماعی	رأی وحدت رویه شماره ۲۸۸ مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۱
پیام رأی: در خصوص نیروهای قراردادی جهاد سازندگی که تا آبان سال ۱۳۷۱ مشمول قانون بیمه تأمین اجتماعی نبوده‌اند، الزام به کسر و واریز کسور بیمه بازنشستگی در خصوص آن‌ها فاقد وجهت قانونی است.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی	
تعهدات بیمه‌ای کارفرمایان	وظایف پیمانکار در قبال سازمان تأمین اجتماعی	رأی وحدت رویه شماره ۶۵۱ مورخ ۱۳۸۵/۰۹/۱۲	
	پیام رأی: قرارداد خصوصی پیمانکار با اشخاص ثالث مشروط بر آنکه ماهیتاً متضمن اوصاف و شرایط قانونی پیمانکاری باشد، نافی وظایف و مسئولیت‌های پیمانکار در قبال سازمان تأمین اجتماعی نیست.		
	پرداخت حق بیمه در فاصله بدو خدمت تا انعقاد توافقنامه	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۳۴۵ مورخ ۱۳۸۶/۰۵/۲۱، ۴۶۸ و ۴۶۹ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۷	
	پیام رأی: وزارت جهاد کشاورزی الزام قانونی به پرداخت مابه‌التفاوت حق بیمه سهم کارفرمای کارکنان خود در فاصله بدو خدمت آنها تا انعقاد توافقنامه با سازمان تأمین اجتماعی ندارد.		
	تأخیر یا عدم پرداخت حق بیمه کارگران از سوی کارفرما	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۹۰۳ مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۲۹، ۱۰۱۱ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۵، ۴۰۸ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۰۳ و ۵۶۸ مورخ ۱۳۸۷/۰۸/۲۶	
	پیام رأی: تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان تأمین اجتماعی در قبال کارگران بیمه شده نیست.		
	شرط پرداخت حق بیمه از سوی کارفرما	رأی وحدت رویه شماره ۱۲۲۲ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۳	
	پیام رأی: در صورت احراز ارکان تبعیت حقوقی، کارفرما مکلف است فهرست و میزان حقوق کارگران و حق بیمه متعلقه آنان را به سازمان تأمین اجتماعی بپردازد.		
	تکلیف کارفرمایان به بیمه نمودن کارگران فاقد پوشش بیمه‌ای	رأی وحدت رویه شماره ۲۸۱ مورخ ۱۳۸۸/۰۳/۳۱	
	پیام رأی: کارفرما موظف است کارگرانی که از مقررات استخدامی خاص تبعیت نمی‌کنند و مشمول قانون کار قرار می‌گیرند را بیمه کرده و حق بیمه ایام خدمت آنان را پرداخت کند.		
	پرداخت حق بیمه کارگرانی که در فروشگاه‌ها از محل سود حاصل از فروش، عوض خدمات خود را دریافت می‌کنند.	رأی وحدت رویه شماره ۳۶۹ مورخ ۱۳۹۰/۰۸/۳۰	
	پیام رأی: دریافت عوض خدمات کارگران از محل سود حاصل از فروش اجناس فروشگاه، مطابق بند ۵ ماده ۲ قانون تأمین اجتماعی داخل در عنوان مزد یا حقوقی یا کارمزد است لذا کارفرما مکلف به انجام وظایف مقرر در قانون تأمین اجتماعی از جمله پرداخت حق بیمه در قبال این نوع از کارگران می‌باشد.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
تعهدات بیمه‌ای کارفرمایان	تکلیف ادارات تربیت بدنی به پرداخت حق بیمه کارکنان خرید خدمت	رأی وحدت رویه شماره ۴۰۰ مورخ ۱۳۹۰/۰۹/۲۱
	پیام رأی: ادارات تربیت بدنی مکلف به پرداخت حق بیمه کارکنان خرید خدمت خود می‌باشند.	
	پرداخت حق بیمه معلمان حق‌التدریس	رأی وحدت رویه شماره ۱۴۸ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۲۲
	پیام رأی: آموزش و پرورش ملزم است حق بیمه ایام کارکرد واقعی معلمان حق‌التدریس را به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید و سازمان تأمین اجتماعی ملزم به دریافت و احتساب آن می‌باشد.	
تعهدات درمانی سازمان بیمه خدمات درمانی	حق بیمه سنوات ارفاقی کارکنان سازمان آموزش و پرورش استثنایی	رأی ایجاد رویه شماره ۱۲۶۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۶
	پیام رأی: سازمان آموزش و پرورش استثنایی بایستی حق بیمه سنوات ارفاقی کارکنان خود را به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید و سازمان تأمین اجتماعی مکلف به پذیرش آن و احتساب ایام مذکور به عنوان سوابق خدمتی می‌باشد.	
	سهم حق بیمه کارفرمایان در مشاغل سخت و زیان‌آور	رأی وحدت رویه شماره ۱۸۲۲ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۰۶
پیام رأی: در مشاغل سخت و زیان‌آور کارفرمایان مکلفند علاوه بر حق بیمه موضوع ماده ۲۸ قانون تأمین اجتماعی ۴٪ اضافی نیز برای مشمولان این مشاغل به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کنند.		
تعهدات درمانی سازمان بیمه خدمات درمانی	پرداخت مخارج درمانی در حدود تعرفه‌های مصوب از سوی سازمان بیمه خدمات درمانی	رأی وحدت رویه شماره ۶۸۶ مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۰۳
	پیام رأی: سازمان بیمه خدمات درمانی متعهد به پرداخت مخارج و هزینه‌های درمانی مربوط در حد تعرفه‌های مصوب است.	
تغییر صندوق بازنشستگی	شرط انتقال حق بیمه یا کسور بازنشستگی از یک صندوق به صندوق دیگر	رأی وحدت رویه شماره ۳۷۷ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲
	پیام رأی: انتقال حق بیمه یا کسور بازنشستگی از یک صندوق به صندوق دیگر، منوط به عدم دریافت حق بیمه یا کسور بازنشستگی و بقاء وجوه مذکور در صندوق قبلی است.	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
	وضیت تغییر صندوق بازنشستگی مستخدمین شرکت دخانیات ایران	رأی وحدت رویه شماره ۱۲۵۱، ۱۲۵۲ و ۱۲۵۳ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰
	پیام رأی: حکم مقرر در تبصره اصلاحی ماده ۳۳ مقررات استخدامی شرکت‌های دولتی در خصوص تغییر صندوق بازنشستگی به مستخدمین شرکت دخانیات ایران تسری نمی‌یابد.	
حقوق بازنشستگی و سایر مستمری‌ها	تأثیر بازنشستگی پیش از موعد بر مزایای قراردادی	رأی وحدت رویه شماره ۱۲۸، ۱۲۹ و ۱۳۰ مورخ ۱۳۷۰/۰۹/۲۶
	پیام رأی: بازنشستگی کارگران بر اساس لایحه قانونی بازنشستگی پیش از موعد مشمولین قانون تأمین اجتماعی، مانع حق استفاده از پاداش مقرر در قرارداد دسته جمعی قبلی نیست.	
	دایره شمول «عدم اشتغال بیمه شده به کار» در تعریف حالت بازنشستگی	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۹۰ مورخ ۱۳۷۱/۰۵/۲۷، ۱۷۰ و ۱۷۱ مورخ ۱۳۸۴/۰۴/۲۶ و ۱۲۴۳ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۵
	پیام رأی: مراد مقنن از عبارت "عدم اشتغال بیمه شده به کار" در بند ۱۵ ماده ۲ قانون تأمین اجتماعی، موضوع تعریف حالت بازنشستگی، عدم اشتغال به کار ثابت در کارگاه مشمول قانون کار در قبال دریافت حقوق یا مزد مستمر طبق ضوابط مقرر در باب حداقل و حداکثر ساعات کار و حقوق یا مزد است که تعمیم و تسری آن به ارائه خدمات خاص غیر مستمر در زمان و ساعات محدود با حق الزحمه معین بر مبنای توافق طرفین و قطع مستمری افراد بازنشسته مشمول قانون مذکور به واسطه آن ملاک موجهی ندارد.	
	انتقال کسور بازنشستگی در هنگام تغییر صندوق بازنشستگی	رأی وحدت رویه شماره ۴ مورخ ۱۳۷۳/۰۱/۲۷
	پیام رأی: کسور بازنشستگی که به حکم قانون از حقوق و مزایای مستخدم کسر شده، با تغییر محل خدمت و خروج وی از شمول صندوق بازنشستگی کشوری، به صندوق بازنشستگی تأمین اجتماعی انتقال می‌یابد.	
	شرایط قانونی برقراری مستمری بازنشستگی	رأی وحدت رویه شماره ۶۴ مورخ ۱۳۷۷/۰۳/۳۰
	پیام رأی: اشتغال به خدمت کارگر مشمول قانون کار و پرداخت حق بیمه به مدت متجاوز از ده سال تمام متضمن تحقق شرایط قانونی جهت برقراری مستمری بازنشستگی است.	
	لغو حکم بازنشستگی در صورت احراز شرایط قانونی	رأی وحدت رویه شماره ۱۳۷ مورخ ۱۳۷۹/۰۴/۰۵
	پیام رأی: لغو ابلاغ حکم بازنشستگی پس از احراز شرایط قانونی و برقراری و پرداخت حقوق مربوط در مدت طولانی از قطع رابطه استخدامی مشمول قانون تأمین اجتماعی با مؤسسه متبوع، فاقد وجاهت قانونی است.	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی	
حقوق بازنشستگی و سایر مستمری‌ها	الزام به افزایش حقوق بازنشستگی کارگران در فرض بازنشستگی تا پایان سال ۸۳ با توجه به مصوبه هیأت وزیران	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۸۱۰ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۱۴، ۱۹۲ و ۱۹۳ مورخ ۱۳۹۰/۰۵/۰۳، ۱۳۹۰/۰۵/۰۳، ۱۹۴ مورخ ۱۳۹۰/۰۵/۰۳، ۵۷۹ مورخ ۱۳۹۲/۰۲/۱۶ و ۹۵ الی ۹۲ و ۱۳۹۰/۱۲/۲۲	
	پیام <i>آراء</i> : مقررات مصوبه ۵۲۸۳ت۳۲۸۱۶هـ مورخ ۱۳۸۴/۲/۳ هیأت وزیران، صرفاً مبین افزایش حقوق بازنشستگی کارگران مشمول قانون تأمین اجتماعی که در سال ۱۳۸۳ بازنشسته شده‌اند، می‌باشد.		
	قطع مستمری از کارافتادگی کلی	رأی وحدت رویه شماره ۹۶۷ مورخ ۱۳۸۶/۰۹/۱۱	
	پیام رأی: قطع مستمری از کارافتادگی کلی بدون تمسک به حکم قانونی معتبر، نافی حق مکتسب قانونی افراد و فاقد مجوز قانونی است.		
	حداقل سابقه پرداخت حق بیمه برای استفاده از مستمری بازنشستگی	رأی وحدت رویه شماره ۲۳۱ مورخ ۱۳۸۷/۰۴/۱۶	
	پیام رأی: حداقل سابقه پرداخت حق بیمه برای استفاده از مستمری بازنشستگی ۱۰ سال بوده و از تاریخ تصویب قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ و تبصره ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده ۷۶ مصوب ۱۳۷۱ مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴، هر سال یک سال افزایش خواهد یافت تا آنکه این حداقل به بیست سال تمام برسد.		
	تاریخ برقراری مستمری بازنشستگی	رأی وحدت رویه شماره ۴۲۵ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۱۷	
	پیام رأی: محاسبه و برقراری مستمری بازنشستگی، از روز بعد از ترک کار و اشتغال به خدمت کارگر صورت می‌گیرد.		
	میزان مستمری زنان کارگر بازنشسته شده براساس قانون الحاق یک تبصره به ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی	رأی وحدت رویه شماره ۴۳۰ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۲۴	
	پیام رأی: مستمری زنان کارگری که به موجب قانون الحاق یک تبصره به ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی، بازنشسته می‌شوند، نباید از حداقل مزد کارگر عادی کمتر باشد.		
پرداخت مستمری همسر بیمه شده متوفی در صورت طلاق از شوهر دوم	رأی وحدت رویه شماره ۴۸۶ مورخ ۱۳۸۷/۰۷/۲۸		
پیام رأی: برقراری مجدد مستمری همسر بیمه شده متوفی که شوهر دوم اختیار کرده، در صورت طلاق از شوهر دوم، جواز قانونی ندارد.			

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
حقوق بازنشستگی و سایر مستمری‌ها	بازنشستگی پیش از موعد در واحدهای صنعتی و تولیدی	رأی وحدت رویه شماره ۸۴۰ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۶
	پیام رأی: بازنشستگی پیش از موعد کارکنان واجد شرایط به داشتن پروانه بهره‌برداری واحدهای صنعتی و تولیدی مشروط نشده است.	
	ملاک تعیین مستمری بازنشستگی افرادی که بر اساس قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت بازنشسته شده‌اند	رأی وحدت رویه شماره ۳۴۵ مورخ ۱۳۹۵/۰۵/۱۹
	پیام رأی: ملاک تعیین مستمری بازنشستگی افرادی که بر اساس قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت بازنشسته شده‌اند، همین قانون می‌باشد نه قوانین و مقررات دیگر.	
	لزوم احراز شرایط ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور جهت بازنشستگی	رأی وحدت رویه شماره ۹۲۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۹/۲۱
پیام رأی: در صورت عدم احراز شرایط مقرر در ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور، الزام سازمان تأمین اجتماعی به بازنشستگی ناشی از این قانون منطبق با قانون نیست.		
دعوای الزام به پرداخت حق بیمه	خواننده در دعوای الزام به پرداخت حق بیمه	رأی وحدت رویه شماره ۶۷۵ مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۰۸
	پیام رأی: طرح شکایت منحصرأً به طرفیت سازمان متبوع مستخدم به خواسته الزام به پرداخت حق بیمه به سازمان تأمین اجتماعی بدون اطلاع و امکان اظهارنظر آن سازمان، موافق قوانین مربوط نیست و بایستی سازمان متبوع شاکی و سازمان تأمین اجتماعی توأمان طرف شکایت قرار گیرند.	
	شرط رسیدگی به دعوای الزام به پرداخت حق بیمه در دیوان عدالت اداری	رأی وحدت رویه شماره ۵۶۳ مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۲۵
	پیام رأی: طرح دعوا به طرفیت دستگاه متبوع شاکی و سازمان تأمین اجتماعی به خواسته الزام به پرداخت حق بیمه و قبول آن توسط تأمین اجتماعی، پیش از بررسی موضوع در سازمان تأمین اجتماعی، در دیوان عدالت اداری قابل استماع نیست.	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
کمیسیون های پزشکی	مرجع صالح در خصوص تعیین میزان از کارافتادگی	رأی وحدت رویه شماره ۸۵ مورخ ۱۳۶۹/۰۳/۲۹
	<p>پیام رأی: مرجع صالح در خصوص تعیین میزان از کارافتادگی، کمیسیون های پزشکی می باشد لذا تعیین کمیسیون ویژه جهت رسیدگی به آراء قطعی کمیسیون های پزشکی در خصوص تعیین میزان از کارافتادگی جسمی و روحی بیمه شدگان و افراد خانواده آنها، مغایر ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی است.</p>	
	اظهاری نظر قضایی دیوان در خصوص رأی کمیسیون های پزشکی	رأی وحدت رویه شماره ۶۱ مورخ ۱۳۷۷/۰۳/۲۳
مشاغل سخت و زیان آور	<p>پیام رأی: امعان نظر قضایی در زمینه اعتبار ماهوی نظر کمیسیون پزشکی سازمان تأمین اجتماعی در باب بیماری و تاریخ آن، وجه قانونی ندارد. (با عنایت به صدور رأی وحدت رویه شماره ۷۹۳ مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۲۵ این رأی نسخ گردیده است و رأی این کمیسیون قابل تجدیدنظر در شعب دیوان عدالت اداری می باشد).</p>	
	رعایت تقدم و تأخر در خصوص نظریات کمیته استانی تشخیص مشاغل سخت و زیان آور	رأی وحدت رویه به شماره های ۱۳۶۹ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۱ و ۴۴۶، ۴۵۵ و ۵۳۱ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۹
	<p>پیام آراء: ملاک در تعیین مشاغل سخت و زیان آور، آخرین اعلام نظر کمیته استانی ذی صلاح است.</p>	
	تأثیر قطع رابطه همکاری با کارفرما در استفاده از مزایای بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور	رأی وحدت رویه به شماره های ۵۵ مورخ ۱۳۸۷/۰۲/۰۱ و ۲۲۵ مورخ ۱۳۸۹/۰۶/۲۲ و ۴ مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۱۶
	<p>پیام رأی شماره ۵۵ و ۲۲۵: قطع رابطه همکاری با کارفرما به هر عنوان و همچنین عدم اشتغال به خدمت هنگام تقاضای بازنشستگی، سالب حق مکتسب قانونی استفاده از بازنشستگی موضوع مشاغل سخت و زیان آور نمی باشد.</p>	
<p>پیام رأی شماره ۴: تمسک به ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور در مورد بازنشستگی شاکیان، سالب حق مکتسب قانونی آنان بر اساس گواهی کمیته استانی ذی صلاح نیست.</p>		
تأثیر غیبت غیرموجه بر بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور	رأی وحدت رویه شماره ۳۱۱ مورخ ۱۳۸۷/۰۵/۰۶	
<p>پیام رأی: غیبت غیرموجه بیش از ۱۰ روز در هر سال از جمله مصادیق تناوب در خدمت سخت و زیان آور به شمار می آید.</p>		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
مشاغل سخت و زیان آور	ملاک تعیین مشاغل سخت و زیان آور	رأی وحدت رویه شماره ۴۸۴ مورخ ۱۳۸۷/۰۷/۲۸
	پیام رأی: تعیین مشاغل سخت و زیان آور با توجه به کیفیت و ماهیت شغل و شرایط محیط کار و گزارش محل خدمت کارگر صورت می گیرد.	
	بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور کارمندان مشمول قانون استخدام کشوری	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۵۱۵ مورخ ۱۳۸۷/۰۷/۰۵ و ۶۹۵ الی ۶۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۵
	پیام رأی شماره ۵۱۵: دعوای کارمند مشمول قانون استخدام کشوری به خواسته بازنشستگی به ادعای اشتغال به کارهای سخت و زیان آور بر اساس مقررات خاص قانون کار وارد نیست	
	پیام رأی شماره ۶۹۵ الی ۶۹۹: رسیدگی به شکایت کارکنان غیر مشمول قانون کار در دستگاه-های اجرایی مبنی بر برخورداری از مزایای بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور در صلاحیت شورای اداری و استخدامی است.	
	حدود صلاحیت کمیته استانی تشخیص مشاغل سخت و زیان آور	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۶۵۲ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۰۸، ۸۶۵ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۸، ۴۴۶ - ۴۵۵ و ۵۳۱ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۹، ۵۲۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۲۴ و ۶۱ الی ۶۵ مورخ ۱۳۹۲/۰۲/۰۲ و ۷۸۷، ۷۸۸ و ۸۰۰ مورخ ۱۳۹۳/۰۴/۲۳
	پیام رأی شماره ۶۵۲: تأثیر یا عدم تأثیر ایام مرخصی در توالی یا تناوب مدت اشتغال به کارهای سخت و زیان آور از وظایف و مسئولیت‌های قانونی کمیته استانی تشخیص مشاغل سخت و زیان آور نیست.	
	پیام رأی شماره ۸۶۵: تشخیص و تأیید کمیته استانی ناظر به مشاغل سخت و زیان آور کارگری بوده و منصرف از سایر مشاغل سخت و زیان آور می باشد.	
	پیام رأی شماره ۴۴۶ - ۴۵۵ و ۵۲۳، ۵۳۱: بررسی و تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور بر اساس ضوابط و سیاست گذاری‌های شورای عالی حفاظت فنی و مقررات مربوط، از وظایف کمیته‌های بدوی و تجدیدنظر استانی است.	
	پیام رأی شماره ۶۱ الی ۶۵: رسیدگی به اعتراضات نسبت به رأی کمیته‌های بدوی تشخیص مشاغل سخت و زیان آور بر عهده کمیته‌های تجدیدنظر استانی بوده لذا اظهار نظر شورای عالی حفاظت فنی در مقام تجدیدنظر آراء کمیته‌های بدوی تشخیص مشاغل سخت و زیان آور خارج از حدود اختیارات شورای مذکور است.	
پیام رأی شماره ۷۸۷ و ۷۸۸ و ۸۰۰: اتخاذ تصمیم مجدد توسط کمیته‌های بدوی و تجدیدنظر استانی جهت تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور در صورت حصول شرایط جدید منع قانونی ندارد.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

مشخصات رأی	موضوع	عنوان
رأی وحدت رویه شماره ۸۶۲ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۳	لزوم کسب نظریه کمیته استانی توسط مراجع حل اختلاف اداره کار	مشاغل سخت و زیان آور
پیام رأی: مراجع حل اختلاف اداره کار باید در خصوص ادعای کارگر به دریافت حقوق و مزایای ناشی از اشتغال به مشاغل سخت و زیان آور، نظریه کمیته استانی ذی صلاح را کسب کنند.		
رأی وحدت رویه شماره ۹۰ مورخ ۱۳۸۹/۰۳/۱۰	مرجع صالح ابلاغ احراز شرایط بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور	
پیام رأی: احراز شرایط و استحقاق بیمه شده جهت بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان آور می بایست رسماً از سوی سازمان تأمین اجتماعی ابلاغ شود.		
رأی وحدت رویه شماره ۹۱ مورخ ۱۳۸۹/۰۳/۱۰	تأثیر بیمه پردازی در ایام بیکار بر سابقه اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور	
پیام رأی: صرف پرداخت حق بیمه از سوی کارفرما در ایام تعطیلی کارگاه موجب احتساب ایام مذکور به عنوان سابقه اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور نیست.		
رأی وحدت رویه شماره ۱۰۱۷ الی ۱۰۲۱ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۸	تأثیر استفاده از مرخصی بدون حقوق بر مشاغل سخت و زیان آور	
پیام رأی: استفاده از مرخصی بدون حقوق به مدت بیش از دو ماه به هر منظور، موجب از بین رفتن توالی اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور شده و مشمول مقررات تناوب اشتغال می شود.		
رأی وحدت رویه شماره ۴۰۹ الی ۴۱۵ و ۵۳۳ و ۵۷۴ مورخ ۱۳۹۳/۰۳/۱۲	زمان تسری قانون نحوه بازنشستگی جانبازان، معلولین و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به کارکنان بنیاد شهید	
پیام رأی: تسری قانون نحوه بازنشستگی جانبازان، معلولین و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به کارکنان بنیاد شهید قبل از تعیین مشاغل سخت و زیان آور و درجات مربوط به پست سازمانی در بنیاد شهید منع قانونی دارد.		
رأی وحدت رویه شماره ۱۰۴۳ مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۲۴	لزوم ابلاغ تصمیمات کمیته بدوی استانی به کارگران	
پیام رأی: کمیته بدوی استانی تشخیص مشاغل سخت و زیان آور می بایست تصمیم کمیته را به کارگران شاکی ابلاغ نماید تا کارگران بتوانند در مهلت قانونی، درخواست تجدیدنظر خود را تسلیم نمایند.		

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

عنوان	موضوع	مشخصات رأی
نحوه احتساب و وصول حق بیمه	نحوه احتساب و وصول حق بیمه در مواردی که موضوع قرارداد ارائه خدمات بوده و کار به صورت مکانیکی و دستی انجام می‌گیرد.	رأی وحدت رویه شماره ۱۰ مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۲۳
	پیام رأی: در مواردی که موضوع قرارداد ارائه خدمات بوده و نوع کار ایجاب می‌نماید قسمتی از کار به صورت مکانیکی (با وسایل و ماشین آلات مکانیکی متعلقه به پیمانکار) و قسمتی به صورت دستی انجام گیرد در این حالت حق بیمه بخش (درصد) مکانیکی به مأخذ ۷ درصد و حق بیمه بخش (درصد) دستی به مأخذ ۱۵ درصد محاسبه می‌گردد.	
سایر دعاوی	اعتبار احکام قطعی مراجع قضایی در زمینه اصلاح تاریخ تولد	آرای وحدت رویه به شماره‌های ۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۰۳/۰۵ و ۶۸۸ مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۰۳
	پیام آراء: تا قبل از اصلاح قانون تأمین اجتماعی در سال ۱۳۷۹، احکام قطعی مراجع قضایی ذی-صلاح در زمینه اصلاح تاریخ تولد اشخاص معتبر و لازم‌الاتباع بوده است.	
سایر دعاوی	تأثیر سوابق منتقله به سازمان تأمین اجتماعی برای استفاده از مزایای مقرر در قانون تأمین اجتماعی	رأی وحدت رویه شماره ۱۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۰۳/۲۶
	پیام رأی: سوابق خدمت غیر مشمول قانون تأمین اجتماعی بیمه شدگان که بابت آن حق بیمه یا کسور بازنشستگی به صندوق بازنشستگی ذیربط پرداخت گردیده است، با انتقال حق بیمه یا کسور بازنشستگی و مابه التفاوت براساس محاسبات بیمه‌ای آن طبق قوانین و مقررات موجود صرفاً در تعیین مستمری بازنشستگی از کارافتادگی و بازماندگان قابل احتساب می‌باشد، مشروط بر آنکه افراد مزبور در زمان بازنشستگی دارای حداقل سابقه پرداخت حق بیمه مندرج در قانون تأمین اجتماعی باشند.	
سایر دعاوی	وضعیت بیمه‌ای کارمندان محلی دولت در سفارتخانه‌ها	رأی وحدت رویه شماره ۱۲۵۳ مورخ ۱۳۹۳/۰۵/۲۷
	پیام رأی: قانون تأمین اجتماعی نسبت به کارمندان محلی دولت در سفارتخانه‌ها حاکم نیست.	
سایر دعاوی	تکلیف دولت به پرداخت ۲ درصد از مستمری جانبازان برای برخورداری از خدمات درمانی	رأی وحدت رویه شماره ۵۱۹ مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۱۱
	پیام رأی: طبق بند ج ماده ۳۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۷۹، تأمین صد درصد (۱۰۰٪) هزینه بیمه همگانی و مکمل جانبازان و درمان خاص آنها (صدمات ناشی از مجروحیت) بر عهده دولت قرار گرفته است و در	

آرای وحدت رویه در زمینه کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

مشخصات رأی	موضوع	عنوان
<p>بند الف ماده ۳۷ همان قانون بیمه درمان از مصادیق خدمات بیمه همگانی تعیین شده است. بنابراین پرداخت ۲ درصد از مستمری اشخاص موضوع ماده ۸۹ قانون تأمین اجتماعی برای برخورداری از خدمات درمانی مذکور در بندهای الف و ب ماده ۳ این قانون در مورد جانبازان بر عهده دولت است.</p>		
<p>رأی وحدت رویه شماره ۶۹۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۵</p>	<p>مصادیق مفهوم «تغییر دستگاه استخدامی» موضوع معافیت ایثارگران و فرزندان شهدا از پرداخت مابه‌التفاوت ناشی از انتقال سوابق بیمه‌ای مقرر در ماده ۴۵ قانون برنامه پنجم توسعه</p>	<p>سایر دعاوی</p>
<p>پیام رأی: پرداخت مابه‌التفاوت برای ایثارگران و فرزندان شهدا موضوع ماده ۴۵ قانون برنامه پنجم توسعه، در موارد تغییر دستگاه استخدامی بوده و شامل سایر حالات قطع رابطه استخدامی از جمله استعفاء، اخراج، بازخرید خدمت و انفصال نمی‌شود.</p>		

بخش دوم

پیام آرای ابطالی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

در حوزه

کار، بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ - ۱۳۹۷)

آرای ابطالی در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	مشخصات دادنامه	موضوع ابطال
اثر ابطال مصوبات در هیأت عمومی	دادنامه شماره ۱۸۰ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۶	بخشنامه شماره ۴۸۷۳۹/۴۱۰ مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۶ اداره حقوقی وزارت نیرو
	پیام دادنامه: بخشنامه اداره کل حقوقی وزارت نیرو مبنی بر تعیین اثر ابطال مصوبات قوه مجریه از تاریخ ابلاغ رأی هیأت عمومی، مغایر قانون و تفسیر شورای نگهبان و خارج از حدود اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۲۳ - ۲۲ مورخ ۱۳۸۶/۱/۱۹	بخشنامه شماره ۱۶۰۴/۷۹۶۶۹ مورخ ۱۳۸۵/۷/۱ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
دستور موقت	دادنامه شماره ۵۴۲ - ۵۴۱ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۲۷	بخشنامه شماره ۳۱۷/۱۲۰۶۸ مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۵ مدیر کل حقوقی شهرداری تهران
	پیام دادنامه: اعلام عدم قابلیت اجرای مستقیم دادنامه‌های دستور موقت صادره از شعب دیوان عدالت اداری و منوط کردن اجرای آنها به ابلاغ از طریق اداره کل حقوقی شهرداری، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۱۲۰۸ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۲۷	بخشنامه‌های شماره ۲۰۰۰۳۵۶-۱۳۹۵/۱۰/۴ و ۲۰۷۲۱-۱۳۹۵/۱۰/۱۲ سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
وکالت در دیوان عدالت اداری	دادنامه شماره ۵۹- مورخ ۱۳۶۸/۰۸/۰۱	بند الف ماده ۶ آیین دادرسی دیوان عدالت اداری
	پیام دادنامه: بند الف ماده ۶ آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مبنی بر لزوم انتخاب وکیل از میان وکلای رسمی دادگستری، خلاف شرع تشخیص داده شد. نکته (نسخ دادنامه): منظور از وکیل با استناد به ماده ۱۲۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۳۳ قانون آیین دادرسی مدنی، وکیل دادگستری است اعم از وکلایی که از قانون وکلای	

آرای ابطالی در زمینه صلاحیت و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

(۱۳۹۷-۱۳۶۱)

عنوان	مشخصات دادنامه	موضوع ابطال
وکالت در دیوان عدالت اداری	<p>دادگستری پروانه وکالت داشته یا وکلاء و مشاورینی که به استناد ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم پروانه وکالت از قوه قضائیه دریافت نموده اند. لازم به ذکر است به استناد رأی وحدت رویه شماره ۲۱۴ مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری آن دسته از مشاوران حقوقی که دارای پروانه پایه دو هستند از وکالت در دیوان عدالت اداری <u>ممنوع</u> هستند.</p>	
	دادنامه شماره ۳۳۳-مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۰۹	بند (ب) ماده (۷) آیین دادرسی دیوان عدالت اداری
	<p>پیام دادنامه: بند ب ماده ۷ آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۷۹ مبنی بر ضرورت گواهی امضا یا اثر انگشت موکل در ذیل وکالتنامه، در مواردی که وکیل از وکلای رسمی دادگستری باشد، خلاف قانون است.</p>	
	دادنامه شماره ۳۹۶-مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۰۷	ماده ۶ آیین دادرسی دیوان عدالت اداری
	<p>پیام دادنامه: ماده ۶ آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۷۹ مبنی بر انتخاب وکیل واحد، مغایر مفاد ماده ۶۹۹ قانون مدنی و ماده ۳۱ قانون آیین دادرسی مدنی است.</p>	

آرای ابطالی در حوزه روابط کار

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

عنوان	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
ارکان رابطه کار و مشمولین قانون کار	دادنامه شماره ۱۸۷ - مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۰۲	بخشنامه شماره ۵۳۶۵۵ مورخ ۷۱/۳/۲۴ وزیر کار و امور اجتماعی
	پیام دادنامه: بخشنامه وزارت کار و امور اجتماعی مبتنی بر عدم شمول قانون کار به کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی خارج از حدود اختیارات این وزارت در تصویب مقررات دولتی است.	
	دادنامه شماره ۳۰۹ - مورخ ۱۳۷۸/۰۸/۱۶	بخشنامه شماره ۲۱۵۸۴ مورخ ۱۳۷۷/۵/۲۸ دفتر تنظیم و نظارت روابط کار وزارت کار و امور اجتماعی
	پیام دادنامه: تشخیص شمول قانون کار به برخی از شاغلین در واحدهای دولتی بر اساس شغل مورد تصدی و یا مقررات استخدامی مورد عمل موکول به نظر مراجع صالحه قانونی بر مبنای مقررات معتبر است.	
	دادنامه شماره ۸۶ - مورخ ۱۳۸۱/۰۳/۱۲	بخشنامه‌های شماره ۱۱۵۸۴/ت مورخ ۱۳۷۹/۴/۵ و ۲۱۹۱۱/ت مورخ ۱۳۷۹/۶/۱۹ مدیرکل دفتر تنظیم و روابط کار وزارت کار
	پیام دادنامه: تعیین مشاغل کاری در شرکت های دولتی به عهده شرکت و تأیید سازمان امور اداری و استخدامی است.	
	دادنامه شماره ۲۴۸ الی ۲۵۰ - مورخ ۱۳۸۶/۴/۱۷	قسمتهائی از تصویب نامه شماره ۵۶۳۹۲/ت مورخ ۲۷۹۲۹ ه مورخ ۸۱/۱۱/۷ هیأت وزیران
	پیام دادنامه : حکم مقنن در ماده ۱۹۱ قانون کار مبنی بر مستثنی شدن کارگاه‌های کوچک کمتر از ده نفر از قانون کار، دلالتی بر وضع قاعده آمره خاص راجع به این کارگاهها و کارگران آنها که تابع شرایط قرارداد کار هستند، ندارد.	
	دادنامه شماره ۵۳۷ و ۵۳۸ - مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۱۸	دستورالعمل‌های شماره ۳۶ و ۳۸ و بخشنامه شماره ۳ معاونت روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از تاریخ تصویب
	پیام دادنامه: تجویز مسئولیت تضامنی پیمان‌دهنده و پیمانکار در مقابل کارگران پیمانکار و برقراری رابطه کار بین پیمان‌دهنده و کارگران پیمانکار، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است.	

آرای ابطالی در حوزه روابط کار

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

عنوان	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
انواع قرارداد کار	دادنامه شماره ۲۳۸ - مورخ ۱۳۷۸/۰۵/۱۶	بخشنامه شماره ۱۷۱۹۰ مورخ ۱۳۷۶/۵/۲۶ دفتر تنظیم و نظارت روابط کار و امور اجتماعی
	پیام دادنامه: تمدید یا تجدید قرارداد موقت کار، موجب دائمی تلقی کردن آن نخواهد بود.	
	دادنامه شماره ۱۹۴ - مورخ ۱۳۷۹/۰۶/۲۰	دستورالعمل شماره ۲۹۳۲ مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۷ اداره کل نظارت و تنظیم روابط کار
	پیام دادنامه: اطلاق قراردادهای کار دائم به قراردادهای موقت تنظیمی قبل از تاریخ ۱۳۷۳/۱۲/۱۵ ملاک موجهی ندارد.	
	دادنامه شماره ۱۳۶ - مورخ ۱۳۸۲/۰۴/۰۸	بخشنامه شماره ۲۰۶۹۴ مورخ ۱۳۷۶/۶/۱۸ وزارت کار و امور اجتماعی (مدیرکل دفتر تنظیم و نظارت روابط کار)
	پیام دادنامه: قراردادهایی که با رعایت ماده ۱۰ قانون کار بین کارگر و کارفرما تنظیم و وفق تبصره آن، به اشخاص مربوط تسلیم شده باشند، نافذ و معتبر است.	
	دادنامه شماره ۴۸۲ - مورخ ۱۳۹۶/۰۵/۲۴	دستورالعمل شماره ۴۹۵۱۷-۱۳۹۳/۳/۱۹-مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
	پیام دادنامه: تمدید مدت اعتبار قراردادهای با مدت موقت تا پایان دوره شیردهی زنان کارگر و ممنوعیت اخراج آنان تا پایان دو سالگی کودک، مغایر قانون کار است.	
	دادنامه شماره ۵۰۶ - مورخ ۱۳۹۶/۰۵/۳۱	دستورالعمل شماره (۴۰) روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به شماره ۱۳۹۴/۳/۱۹-۴۹۲۰۷
پیام دادنامه: ممنوع دانستن انعقاد قرارداد کار موقت زیر یک سال در کارهای با طبیعت مستمر و تکلیف کارفرمایان به انعقاد قرارداد حداقل یک ساله، مغایر حکم تبصره ۲ ماده ۷ قانون کار است.		
تشکل های کارگری و کارفرمایی	دادنامه شماره ۱۰۴ و ۱۰۵ - مورخ ۱۳۷۰/۰۸/۱۴	مصوبه مورخ ۶۴/۱۱/۱۵ شورای عالی کار و بخشنامه شماره ۵۳۸۹۱ مورخ ۶۶/۶/۱۷ وزیر کار و امور اجتماعی
	پیام دادنامه: اعلام برخورداری داوطلبین عضویت در شوراهای اسلامی کار از مصونیت مقرر در تبصره ۲ ماده ۳۳ قانون کار مصوب سال ۱۳۳۷ و تلقی آنان در زمره نمایندگان کارگر، خارج از	

آرای ابطالی در حوزه روابط کار

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

عنوان	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
تشکل های کارگری و کارفرمایی	حدود اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۶۳۹ - مورخ ۱۳۸۷/۰۹/۲۴	نامه شماره ۹۰۹۸۶ مورخ ۱۳۸۵/۷/۲۹ مدیرکل سازمان های کارگری و کارفرمایی وزارت کار و امور اجتماعی
	پیام دادنامه: دریافت کمک های مالی داوطلبانه از غیر اعضا انجمن های صنفی کارگری و کارفرمایی و احتساب آن جزو منابع مالی انجمن های صنفی و کانون های مربوط، خلاف قانون است.	
تعليق قرارداد کار	دادنامه شماره ۲۴ - مورخ ۱۳۹۴/۰۱/۱۷	ماده ۱۸ آیین نامه انضباط کار شهرداری ساه و سازمان های وابسته
	پیام دادنامه: قرارداد کارگری که توقیف می شود و توقیف وی منتهی به حکم محکومیت نمی شود در مدت توقیف به حال تعلیق درمی آید.	
تغییر در مالکیت کارگاه	دادنامه شماره ۷۶ - مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۲۱	بندهای ۱-۴ ، ۲-۳ ، ۲-۴ بخشنامه شماره ۱۳۷ درآمد سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: نفی اعتبار اسناد عادی مسلم الصدور و معتبر انتقال کارگاه، همچنین کارفرما تلقی نمودن مالک مغازه در فرض انتقال عادی و مطالبه حق بیمه شخص دیگر از او، خلاف قانون و موازین شرع است.	
طبقه بندی مشاغل کارگری	دادنامه شماره ۴۴۳ - مورخ ۱۳۸۴/۰۸/۲۹	دستورالعمل شماره ۹۱۴۹ مورخ ۱۳۸۱/۲/۱۱ معاون روابط کار وزارت کار و امور اجتماعی
	پیام دادنامه: شمول دستورالعمل مربوط به نحوه اجرای طرح طبقه بندی مشاغل کارگران مشمول قانون کار تابع شرکت های خدماتی پیمانکاری تأمین نیروی انسانی به کارگاه های مستثنی شده از قانون کار، خلاف قانون است.	
	دادنامه شماره ۵۳۷ و ۵۳۸ - مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۱۸	دستورالعمل های شماره ۳۶ و ۳۸ و بخشنامه شماره ۳ معاونت روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از تاریخ تصویب
پیام دادنامه: تفویض اختیار تعیین و اعلام دستورالعمل و آیین نامه های اجرایی طرح ارزیابی مشاغل کارگاهها از سوی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به معاونین وی، منطبق با قانون نیست.		

آرای ابطالی در حوزه روابط کار

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

عنوان	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
کارگاه‌های خانوادگی	دادنامه شماره ۱۱۳ و ۱۱۴ - مورخ ۱۳۸۱/۰۴/۰۲	بند ۳ دستورالعمل شماره ۵۲/۲۲۹۸۰ مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۷ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: مصوبه سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر عدم شمول قانون تأمین اجتماعی به مطلق والدین و همسر کارفرما بدون ذکر قیود مقرر در ماده ۱۸۸ قانون کار، مغایر با هدف و حکم مقنن است.	
	دادنامه شماره ۲۸۹ - مورخ ۱۳۸۱/۰۸/۱۲	بندهای ۲ و ۳ دستور اداری شماره ۵۲۱/۱۸۴۳۲ مورخ ۱۳۷۶/۶/۲۹ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: فاقد اعتبار دانستن ادعای دریافت مزد بر اساس رابطه کارگری و کارفرمایی با همسر یا فرزند در صورت تعلق کارگاه به پدر، مادر یا همسر کارفرما و انتقال آن به همسر یا فرزند، مغایر حکم قانونگذار است.	
کاریابی و مشاوره روابط کار	دادنامه شماره ۸۶۳ - مورخ ۱۳۹۶/۰۹/۰۷	۱- ماده ۲ آیین‌نامه صدور پروانه آموزش روابط کار به شماره ثبت ۱۳۶۶۵۴-۱۳۹۲/۸/۱۱ و ۲- ماده ۴ آیین‌نامه صدور پروانه مشاوره روابط کار به شماره ثبت ۱۳۶۶۵۸-۱۳۹۲/۸/۱۱ (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)
	پیام دادنامه: عدم لحاظ شرط امانت و وثاقت در کلیه تشکلهای مذکور در آیین‌نامه‌های ناظر بر صدور پروانه آموزش و مشاوره روابط کار، خلاف شرع است.	
	دادنامه شماره ۸۸۴ - مورخ ۱۳۹۶/۰۹/۱۴	بند الف ماده ۱۴ آیین‌نامه اجرایی قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن پروانه کار، موضوع مصوبه هیأت وزیران
	پیام دادنامه: ذکر عبارت «ادیان رسمی کشور» در آیین‌نامه اجرایی قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن پروانه کار، مغایر قانون اساسی است.	
مرخصی‌ها	دادنامه شماره ۵۴ الی ۵۶ - مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۰۷	بند ۷ بخشنامه شماره ۵۲/۳۰۳۸۰ مورخ ۱۳۷۵/۸/۲۸ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: حکم عام ماده ۱۹ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان در خصوص نحوه پرداخت حقوق و مزایای ایام مرخصی استعلاجی به واحدهای مشمول حکم مقرر در تبصره همان ماده قابل تسری نیست.	

آرای ابطالی در حوزه روابط کار

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

عنوان	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
مرخصی ها	دادنامه شماره ۴۳۰- مورخ ۱۳۸۴/۰۸/۲۲	جزء (الف) بند ۳ ماده ۱۳ تصویب نامه شماره ۵۸۳۵۲/ت/۲۵۹۶۰- هیأت وزیران
	پیام دادنامه: با توجه به مجوز قانونگذار برای استفاده از مرخصی بدون حقوق برای ادای فریضه حج واجب، مصوبه هیأت وزیران مشعر بر تلقی استفاده از مرخصی مذکور به عنوان نافی توالی خدمت کارگر، خلاف قانون است.	
	دادنامه شماره ۱۷۵۰-۱۷۴۹- مورخ ۱۳۹۷/۸/۱۵	بند ۲ نامه شماره ۴۳۴۵۸-۱۳۹۵/۳/۱۰- مدیرکل روابط کار جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (معاونت روابط کار)
	پیام دادنامه: بلامانع اعلام نمودن تداوم اعمال عرف در صدور حکم مرخصی پیش از بازنشستگی خارج از حدود اختیارات معاونت روابط کار و مغایر قانون است.	
مزایای پایان کار	دادنامه شماره ۱۳۴۷ الی ۱۳۴۹ - مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷	بندهای ۵ و ۴ دستورالعمل شماره (۱۷) روابط کار وزارت کار و امور اجتماعی (تعاون، کار و رفاه اجتماعی)
	پیام دادنامه: حکم قانونی مبنی بر منع پرداخت مزایای پایان کار به کارگری که ترک کار کرده است وجود ندارد.	
	دادنامه شماره ۱۱۷۲- مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۷	بند ۴ قسمت (د) مصوبه شماره ۲۷۹۹۸-۱۶۶۲-۱۱۵ هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران
پیام دادنامه: احتساب مزایای پایان کار کارگران بر مبنای سی برابر مزد مبنای، مغایر با قانون کار است.		
مزد، مزایا و تسهیلات رفاهی کارگران	دادنامه شماره ۸۵ و ۸۶ - مورخ ۱۳۷۱/۰۵/۲۰	ماده ۷ آیین نامه اجرایی موضوع تبصره ماده ۱۵۴ قانون کار
	پیام دادنامه: ماده ۱۵۴ قانون کار، کارفرما را به ایجاد فضای ورزشی مناسب در محدوده محوطه کارگاه محصور و مقید نکرده است.	

آرای ابطالی در حوزه روابط کار

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع ابطال	شماره و تاریخ دادنامه	عنوان
بخشنامه ۴۷۳ فنی سازمان تأمین اجتماعی و بخشنامه شماره ۱۲۵۰۳ / ن مورخ ۱۳۶۰/۵/۱۷ وزارت کار و امور اجتماعی	دادنامه شماره ۳۶۴ - مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۱۹	مزد، مزایا و تسهیلات رفاهی کارگران
پیام دادنامه: احتساب ایام بیماری کارگران مشمول قانون کار به عنوان سابقه خدمت آنان، ملازمه‌ای با تکلیف کارفرما به پرداخت مابه‌التفاوت کمک هزینه مسکن و خواروبار به کارگر در مدت بیماری ندارد.		
نامه‌های شماره ۱۹۱۰۸ مورخ ۱۳۷۷/۵/۱۲ شماره ۳۸۰۰۴ مورخ ۱۳۷۶/۱۱/۶ و شماره ۵/۲۰۸۹۵ مورخ ۱۳۸۴/۵/۳۱ اداره کل کار و امور اجتماعی استان بوشهر	دادنامه شماره ۲۳۴ - مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۷	
پیام دادنامه: پرداخت اضافی از بابت احسان و تشویق کارگران اضافه بر میزان مندرج در کارت اضافه کاری آنان ولو در مدت طولانی، جزو مزد محسوب نمی‌شود.		
نامه شماره ۱۴۶۸۲۸ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ مدیرکل تنظیم و نظارت بر روابط کار	دادنامه شماره ۶۱۶ - مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۳	
پیام دادنامه: پرداخت عیدی و پاداش آخر سال ۱۳۸۶ به مبلغ ثابت مقرر در مصوبه ابطالی هیأت وزیران به کارکنان مشمول قانون کار شاغل در دستگاه‌های دولتی، خلاف قانون است.		
مواد ۱۵، ۱۷ و ۱۹ بخشنامه شماره ۱۳۹۶/۱/۱۴-۹۶۲/۲۰/۲۷۷۲ مدیریت روابط کار اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان تهران	دادنامه شماره ۱۹۳۵ - مورخ ۱۳۹۷/۱/۱۸	
پیام دادنامه: بخشنامه ۲۵۳۹۹۴-۱۳۹۵/۱۲/۲۸ وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در خصوص تعیین حداقل مزد کارگران در سال ۱۳۹۶ متضمن تفویض اختیار به مدیریت روابط اداره کار استان تهران جهت تدوین بخشنامه در این خصوص نیست.		
بخشنامه شماره ۱۱۲۲۵۵-۱۳۹۴/۶/۱۴ مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	دادنامه شماره ۲۰۳۸ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۶	
پیام دادنامه: با توجه به مفاد ماده ۶۷ آیین دادرسی کار مصوب ۱۳۹۱/۱۱/۷، کارگری که اخراج وی تأیید نشده استحقاق دریافت حق السعی را از زمان اخراج تا صدور رأی هیأت حل اختلاف خواهد داشت نه از تاریخ ابلاغ حکم بازگشت به کار و مراجعه به کارگاه.		

آرای ابطالی در حوزه روابط کار

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

عنوان	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
معاینات سلامت شغلی کارگران	دادنامه شماره ۸۲۱ الی ۸۳۳- مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۰۹	آیین نامه شماره ۴۷۰۸۵- ۱۳۸۸/۶/۲۱ (آیین نامه معاینات سلامت شغلی) وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
	پیام دادنامه: وضع آیین نامه های لازم در حوزه سلامت شغلی کارگران منوط به رعایت تشریفات مذکور در ماده ۱۰۶ قانون کار است.	
نقل و انتقال کارگران	دادنامه شماره ۴۷۳- مورخ ۱۳۹۶/۰۵/۱۷	نامه شماره ۱۹۴۰۹۳- ۱۳۹۱/۱۱/۲۵ مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
	پیام دادنامه: اداره کل روابط کار و جبران خدمت اختیاری در خصوص اعلام نظر راجع به وجاهت قانونی نقل و انتقال کارکنان بانک های خصوصی با تنزل پست و کاهش حق السعی ندارد.	
نهاد سازش و مراجع حل اختلاف کار	دادنامه شماره ۱۸۶ مورخ ۱۳۸۵/۳/۲۸	مواد ۳، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۷، ۳۰، ۳۵، ۳۶، و ۴۳ و تبصره ۳ ماده ۷ و تبصره ۲ ماده ۴۰ و تبصره ماده ۳۲ از آیین نامه رسیدگی و چگونگی تشکیل جلسات هیأت های تشخیص و حل اختلاف قانون کار
	پیام دادنامه: ترجیح نظر نماینده واحد کار و امور اجتماعی در هیأت تشخیص و قاطع دانستن نظر گروهی که نماینده مذکور عضو آن است در هیأت حل اختلاف، در صورت عدم اتفاق یا اکثریت، خلاف قانون است.	
	دادنامه شماره ۶۳۵- مورخ ۱۳۸۵/۰۹/۰۵	قسمت آخر ماده ۱۰، بخش پایانی ماده ۲۶ و تبصره ۲ ماده ۲۹ آیین نامه رسیدگی و چگونگی تشکیل جلسات هیأت های تشخیص و حل اختلاف موضوع ماده ۱۶۴ قانون کار مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۳ وزیر کار و امور اجتماعی
پیام دادنامه: تشکیل و رسمیت جلسات هیأت های تشخیص موضوع قانون کار منوط به حضور و شرکت هر سه عضو می باشد.		
نهاد سازش و مراجع حل اختلاف کار	دادنامه شماره ۵۳۳- مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۵	بخشنامه های شماره ۲۹۱۳۳ مورخ ۱۳۸۸/۴/۲۰ و شماره ۸۶۶۷۹ مورخ ۱۳۸۸/۷/۲۴ وزارت کار و امور اجتماعی
	پیام دادنامه: نفی صلاحیت مراجع حل اختلاف کار در رسیدگی به اختلافات ناشی از اجرای قانون کار و سایر مقررات کار نسبت به سال های قبل از لازم الاجرا شدن قانون، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات است.	

آرای ابطالی در حوزه روابط کار

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

عنوان	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
نهاد سازش و مراجع حل اختلاف کار	دادنامه شماره ۱۷۴- مورخ ۱۳۹۲/۰۳/۱۳	«دستورالعمل چگونگی تشکیل جلسات و نحوه رسیدگی شوراهای سازش، مصوب معاون روابط کار وزارت کار و امور اجتماعی به شماره ۴۶۹۵۵-۱۳۸۷/۵/۵»
	پیام دادنامه: اقدام به سازش برای حل و فصل اختلافات بین کارفرما و کارگر فقط باید از طریق شورای اسلامی کار یا انجمن صنفی یا نمایندگان قانونی آنها صورت گیرد و ارجاع به شوراهای سازش، خلاف قانون است.	
	دادنامه شماره ۴۳۷ و ۴۳۸ - مورخ ۱۳۹۳/۰۳/۱۹	فصل چهارم و بند (۱) فصل ششم آن (موضوع تلخیص دستورالعملها و ضوابط نحوه رسیدگی به ادعای افراد مبنی بر اشتغال در کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی و احراز سوابق بیمه‌ای) از دستورالعمل شماره ۵۰۰۰/۵۳۹-۱۳۸۸/۶/۲۱ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: آراء مراجع حل اختلاف لازم‌الاجراء بوده و غیر از دیوان عدالت اداری در صورت طرح شکایت و دعوا، مرجع دیگری صلاحیت ورود به آن و رسیدگی و بررسی را ندارد.	
	دادنامه شماره ۱۳۳۷ الی ۱۳۲۹ - مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۵	بخشنامه شماره ۷۵۰۰/۲۱/۱-۱۳۹۰/۳/۲۴ اداره کل کار و امور اجتماعی استان خوزستان
	پیام دادنامه: اظهار نظر نسبت به اعتبار آراء و تصمیمات قطعی هیأت‌های حل اختلاف کارگر و کارفرما در صلاحیت و حدود اختیارات دیوان عدالت اداری است.	
	دادنامه شماره ۲۴۲ الی ۲۴۴ مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۳	۱- ابطال مواد ۶ و ۷ آیین‌نامه انتخاب اعضای هیأت‌های حل اختلاف و هیأت‌های تشخیص وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛ ۲- ابطال تبصره ماده ۹ آیین‌نامه انتخاب اعضای هیأت‌های تشخیص به شماره ۹۱۹۱۰-۱۳۸۷/۹/۲؛ ۳- ابطال بند ۶ ماده ۱۷ آیین‌نامه انتخاب اعضای هیأت‌های حل اختلاف به شماره ۹۱۹۱۱-۱۳۸۷/۹/۲
	پیام دادنامه: عدم ذکر شرایط لازم از جمله اسلام، عدالت و وثاقت به عنوان شرایط عضویت در مراجع حل اختلاف کار، خلاف موازین شرع است.	
	دادنامه شماره ۵۶۲ - مورخ ۱۳۹۶/۰۶/۱۴	بند ۵ دستورالعمل شماره ۲۸ معاونت روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
	پیام دادنامه: اگر ادعایی در هیأت تشخیص رسیدگی نشده باشد، هیأت حل اختلاف پرونده را برای رسیدگی، باید به هیأت تشخیص ارسال کند و نه اینکه شاکي را به تقدیم دادخواست مجدد راهنمایی کند.	

آرای ابطالی در حوزه روابط کار

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع ابطال	شماره و تاریخ دادنامه	عنوان
مواد ۲۷ و ۲۸ [با توجه به اصلاحیه مورخ ۱۳۶۵/۹/۱۶] آیین نامه اجرایی قانون شوراهای اسلامی کار مصوب هیأت وزیران	دادنامه شماره ۱۲۱۲- مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۲۴	نهاد سازش و مراجع حل اختلاف کار
پیام دادنامه: اطلاق ماده ۲۷ آیین نامه اجرایی قانون شوراهای اسلامی کار مصوب هیأت وزیران در خصوص شرایط عضویت در هیأت های تشخیص، خلاف شرع است.		
بخشنامه شماره ۲۲۸۲۲۹-۱۳۹۵/۱۱/۲۷ معاونت روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	دادنامه شماره ۱۶۹۲- مورخ ۱۳۹۷/۸/۱	
پیام دادنامه: مستند به ماده ۱۶۴ قانون کار، هرگونه تغییر در رویه مراجع حل اختلاف منوط به تصویب شورای عالی کار است، لذا اداره کل روابط کار نمی تواند هیأت های حل اختلاف را مکلف و موظف به امری نمایند.		
بخشنامه های شماره ۲۲۳۹۰۵-۱۳۹۵/۱۱/۲۳ و ۱۲۷۷۱۲-۱۳۹۴/۷/۲۸ مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	دادنامه شماره ۱۹۲۸- مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۸	
پیام دادنامه: اتخاذ تصمیم و تعیین تکلیف راجع به آراء قطعی مراجع حل اختلاف کار در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری است و از حدود اختیارات مدیر کل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی خارج است.		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
انواع مشمولین قانون تأمین اجتماعی	دادنامه شماره ۲۹۹ و ۲۹۸ - مورخ ۱۳۸۰/۰۹/۱۱	بخشنامه شماره ۵۳۵ فنی سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: حکم مقرر در ماده ۷ قانون تأمین اجتماعی مفید عدم شمول مقررات بیمه درباره برخی از شاغلین فعالیت‌ها و صنوف بیمه شده به اعتبار محل جغرافیایی خدمت آنان نیست.	
	دادنامه شماره ۳۱۹ - مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۰۲	بخشنامه شماره ۵۸۹ و ۵۸۹،۱ فنی سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: مشروط کردن اجرای قانون تأمین اجتماعی در مورد متصدیان مشاغل کارگری واحدهای دولتی به تاریخ تعهد دستگاه متبوع در مورد پایدار بودن حق بیمه و ارسال لیست و پرداخت حق بیمه مربوط، مغایر قانون است.	
	دادنامه شماره ۳۳۶ الی ۳۴۴ - مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۳	بند یک ششصد و نود و سومین جلسه مورخ ۱۳۷۸،۶،۱۴ هیأت مدیره سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: سلب حق مکتسب قانونی کارگران دآمداری‌های سنتی در استفاده از مقررات قانون تأمین اجتماعی، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات هیأت مدیره سازمان تأمین اجتماعی است.	
	دادنامه شماره ۱۱۳ و ۱۱۴ - مورخ ۱۳۸۱/۰۴/۰۲	بند ۳ دستورالعمل شماره ۵۲/۲۲۹۸۰ مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۷ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: مصوبه سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر عدم شمول قانون تأمین اجتماعی به مطلق والدین و همسر کارفرما بدون ذکر قیود مقرر در ماده ۱۸۸ قانون کار، مغایر با هدف و حکم مقنن است.	
	دادنامه شماره ۲۴ و ۲۳ - مورخ ۱۳۸۲/۰۱/۳۱	توافقنامه مورخ ۱۳۷۹/۸/۱۸ وزارت آموزش و پرورش و سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: وضع قواعد خاص در مسائل مربوط به بیمه در خصوص شرایط استفاده آموزگاران و دبیران دبستان‌ها و دبیرستان‌های غیرانتفاعی با تنظیم توافقنامه بین سازمان تأمین اجتماعی و وزارت آموزش و پرورش، خلاف قانون و خارج از اختیارات است.	

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال	
انواع مشمولین قانون تأمین اجتماعی	دادنامه شماره ۶۴ و ۶۳ - مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۱۴	بند یک بخشنامه جایگزین بخشنامه‌های ۵۱۵ - ۵۱۵/۱ فنی سازمان تأمین اجتماعی	
	پیام دادنامه: هرگونه عدم رسیدگی به تقاضای اشخاص اعم از اصیل یا قائم‌مقام قانونی آنان در زمینه شمول قانون تأمین اجتماعی و مدت پرداخت حق بیمه، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.		
	دادنامه شماره ۳۷۴ - مورخ ۱۳۸۸/۰۵/۰۴	بخشنامه شماره ۵۴۶ مورخ ۱۳۶۵/۹/۱۰ سازمان تأمین اجتماعی	
	پیام دادنامه: کارگران اتاق اصناف تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار دارند و انحلال اتاق - های اصناف و تشکیل مجدد آنها با عناوین دیگر، مسقط حق قانونی مکتسب افراد بیمه شده نیست.		
بخشودگی، تخفیف و معافیت از پرداخت حق بیمه	دادنامه شماره ۳۹ - مورخ ۱۳۶۵/۰۶/۱۰	بخشنامه ۴۶۴/۲ صادره از سازمان تأمین اجتماعی به لحاظ مخالفت با تبصره ۴ ماده واحده مصوب ۱۳۵۸/۹/۲۴ شورای انقلاب	
	پیام دادنامه: خارج نمودن فعالیت‌هایی که به صورت شرکت اداره می‌شوند از شمول لایحه قانونی بخشودگی قسمتی از حق بیمه بیمه‌شدگان و کارفرمایان کارگاه‌های کوچک صنفی مشمول قانون تأمین اجتماعی، خلاف قانون است.		
	دادنامه شماره ۱۳۳ و ۱۳۴ - مورخ ۱۳۸۱/۰۴/۱۶	۱- مصوبه دویست و چهل و یکمین جلسه مورخ ۱۳۷۰/۲/۲۱ شورای عالی موضوع بخشنامه شماره ۱۵۰ درآمد ۲- مصوبه دویست و ششمین جلسه مورخ ۱۳۷۳/۹/۷ شورای عالی تأمین اجتماعی موضوع بخشنامه شماره ۱۵۰/۱ درآمد ۳- مصوبه دویست و نود و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۱۹ شورای عالی تأمین اجتماعی موضوع بخشنامه ۱۵۰/۳ درآمد سازمان تأمین اجتماعی	
	پیام دادنامه: مستثنی کردن مطلق واحدهای صنفی از شمول بخشودگی مقرر در قانون بخشودگی قسمتی از حق بیمه بیمه‌شدگان و کارفرمایان کارگاه‌های کوچک صنعتی، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات است.		
دادنامه شماره ۱۶۹ - مورخ ۱۳۸۲/۰۴/۲۹	قسمتی از تصویب‌نامه شماره ۱۰۶۲۵۴/ت/۲۳ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۲ هیأت وزیران		
پیام دادنامه: مشروط نمودن شمول قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر ۵ نفر کارگر دارند، برای کارگاه‌های روستایی به صدور پروانه فعالیت توسط جهاد سازندگی، مغایر قانون و خارج از اختیارات است.			

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
بخشودگی، تخفیف و معافیت از پرداخت حق بیمه	دادنامه شماره ۸۲۱ الی ۸۲۳ - مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۲۰	دستور اداری شماره ۱۴۳۱۵-۱/۵۲ مورخ ۱۳۸۴/۲/۲۴ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: دستور سازمان تأمین اجتماعی مشعر بر ضرورت پرداخت حق بیمه سهم کارفرما در مورد اشخاص استخدام شده در مدت اعتبار قانون برنامه سوم توسعه از ۱۳۸۴/۱/۱، مغایر قانون و خارج از اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۴۱۸ - مورخ ۱۳۸۶/۰۶/۱۸	ماده یک تصویب نامه هیأت وزیران مورخ ۱۳۶۲/۲/۲۸
	پیام دادنامه: محدود نمودن حکم مقرر در قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند به کارگاه‌هایی که دارای حداکثر پنجاه نفر کارگر هستند، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۱۴۷۱ و ۱۴۷۲ - مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۲	بند (ب) ماده یک و تبصره ماده یک و تبصره ۲ ماده ۴ آیین‌نامه اجرایی شماره ۸۳۱۷۲/۶۵۵۸/۲۳۹۹۵ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۲، ۲- ابطال بند ۴ بخشنامه شماره ۸۳۱۷۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱ وزارت کار و سازمان تأمین اجتماعی، ۳- ابطال بند ۲ قسمت (ب) بخشنامه شماره ۵۲۰۰۱/۹۸۴۴۲ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۲ سازمان تأمین اجتماعی، ۴- ابطال بند ۷ بخشنامه شماره ۵۰۰/۷۸۲۷۱ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۷ سازمان تأمین اجتماعی، ۵- ابطال بخشنامه شماره ۵۲۰۰۱/۱۴۳۱۵ مورخ ۱۳۸۴/۲/۲۴ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: کارفرمایانی که در دوران برنامه سوم و چهارم از طریق مراکز خدمات اشتغال مبادرت به استخدام نیروی کار جدید نموده‌اند، مشمول تخفیف میزان حق بیمه سهم کارفرما شده‌اند.	
	دادنامه شماره ۷۹۸ - مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۰۲	دستورالعمل شماره ۵۰۲۰/۱۸۴۵۵ مورخ ۸۸/۹/۲۳ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: عدم شمول معافیت موضوع قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند نسبت به کارگاه‌های نانوایی سنتی به دلیل استفاده از آرد غیریارانه- ای، مغایر قانون و خارج از اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۷۲۴ الی ۷۲۶ و ۷۷۹ - مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۰	دستور اداری شماره ۵۲-۲/۵۲۴۸۸ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۲۴ اداره کل درآمد حق بیمه صندوق تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: مستثنی کردن کارگاه‌های دارای پروانه بهره‌برداری و یا جواز تأسیس از وزارت	

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
بخشودگی، تخفیف و معافیت از پرداخت حق بیمه	دادنامه شماره ۲۹- موخ ۱۳۹۵/۰۱/۲۴	صنعت، معدن و تجارت از شمول قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر ۵ نفر کارگر دارند، مغایر قانون است.
	بندهای ۶ و ۷ و ۸ دستور اداری شماره ۵۰۱۵/۸۱- ۱۳۷۹/۹/۷- معاونت فنی و درآمد سازمان تأمین اجتماعی	پیام دادنامه: با ایجاد حق قانونی برای صاحبان حرف و مشاغل آزاد مبنی بر استفاده از مقررات قانون تأمین اجتماعی، حکمی متضمن باطل بودن سابقه بیمه‌پردازی در صورت تأخیر در پرداخت حق بیمه وجود ندارد.
بیمه اتباع خارجی	دادنامه شماره ۶۴- موخ ۱۳۷۳/۰۵/۲۹	بند ۹ دستورالعمل شماره ۵۵۴۴۵- ۷۰/۲/۱۶ وزیر کار و امور اجتماعی
	پیام دادنامه: تعمیم حکم بند (ب) ماده ۳۸ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت راجع به حق بیمه کارکنان خارجی کارفرمایان بخش خصوصی به اتباع خارجی خویش فرما، به‌منزله وضع قانون توسط وزارت کار است.	بخشنامه شماره ۵۱ درآمد موخ ۱۳۷۰/۴/۲
بیمه اجباری (اجتماعی) کارگران ساختمانی	دادنامه شماره ۴۰۹- موخ ۱۳۷۸/۱۲/۲۲	پیام دادنامه: صرفاً کارگران ساختمانی مذکور در تبصره یک ماده یک قانون بیمه اجباری کارگران ساختمانی از شمول قانون مذکور مستثنی می‌باشند.
	دادنامه شماره ۱۶۳ الی ۱۶۵- موخ ۱۳۸۰/۰۵/۲۱	بندهای یک و ۷ بخشنامه شماره ۱۵۱ درآمد موخ ۱۳۷۰/۴/۲ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: تعمیم دایره شمول تبصره یک ماده یک قانون بیمه اجباری کارگران ساختمانی به کارگران شاغل در عملیات ساختمانی مربوط به مطلق اشخاص حقوقی و شرکت‌های تعاونی مسکن، متضمن توسیع حکم مقنن است.	مواد ۱۰ و ۹ و تبصره‌های ۴، ۳ و ۲ از ماده ۶ آیین‌نامه اجرایی مواد (۵ و ۳) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۳۰۴۰/۴۲۰۵۳- ۱۳۸۹/۲/۲۶ هیأت وزیران
دادنامه شماره ۵۴۹- موخ ۱۳۹۱/۰۸/۰۸	پیام دادنامه: تسری حکم قانونگذار به مواردی غیر از موضوع حکم یا عطف بماسبق نمودن آن و همچنین، منوط نمودن تعیین حق بیمه سهم کارفرما در واحدهای مسکن مهر به مرجعی غیر از مرجع موردنظر مقنن و وضع معافیت از پرداخت حق بیمه، مغایر قانون اصلاح ماده ۵ قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی است.	مواد ۱۰ و ۹ و تبصره‌های ۴، ۳ و ۲ از ماده ۶ آیین‌نامه اجرایی مواد (۵ و ۳) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۳۰۴۰/۴۲۰۵۳- ۱۳۸۹/۲/۲۶ هیأت وزیران

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
بیمه اجباری (اجتماعی) کارگران ساختمانی	دادنامه شماره ۵۶۲ - مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۲۵	قسمت (توجه) ذیل بخش دوم بخشنامه شماره ۷ مشترک فنی و درآمد سازمان تأمین اجتماعی
پیام دادنامه: منحصر نمودن مرجع تشخیص «کارخانجات» موضوع ماده ۲ قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی به پروانه تاسیس یا بهره‌برداری صادره از سوی وزارت صنعت، معادن و تجارت، مغایر قانون است.		
بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری	دادنامه شماره ۳۰۱ - مورخ ۱۳۸۱/۰۸/۲۶	بخشنامه شماره ۱/۲/۲۸۲/ف مورخ ۱۳۸۰/۳/۱۲ شرکت بیمه ایران
پیام دادنامه: الزام بیمه‌گذار به تنظیم تعهدنامه خاص متضمن عدم ضرورت انعقاد قرارداد بیمه نسبت به کلیه خسارات مصرح در قانون و نفی تکلیف قانونی بیمه‌گر به جبران کلیه خسارات وارد به اشخاص ثالث، مغایر قانون است.		
دادنامه شماره ۳۶۷ الی ۳۷۸ - مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۲۶		
بخشنامه شماره ۵۰۰۰ /۶۶۹ مورخ ۱۳۷۸/۱/۱۸ سازمان تأمین اجتماعی		
پیام دادنامه: تعیین ضوابط و قواعد خاصی در باب برخورداری از حق بیمه بیکاری توسط سازمان تأمین اجتماعی در حد قانون و آیین‌نامه اجرایی، خارج از حدود اختیارات سازمان مذکور است.		
بیمه بیکاری	دادنامه شماره ۲۰۸ - مورخ ۱۳۸۰/۰۷/۰۱	بخشنامه شماره ۵۲۱،۱۶۹۷۳ مورخ ۱۳۷۹،۴،۱۱ سازمان تأمین اجتماعی
پیام دادنامه: تعیین مصادیق بیمه بیکاری و مستثنیات آن توسط رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی، خارج از حدود صلاحیت مقام مزبور است.		
دادنامه شماره ۹۸ - مورخ ۱۳۸۲/۰۳/۰۴		
بند ۲ دستورالعمل شماره ۵۲/۶۰۱۲۵ مورخه ۱۳۸۰/۷/۱۵ سازمان تأمین اجتماعی		
پیام دادنامه: وضع قاعده مبنی بر برقراری حق بیمه بیکاری با مآخذ متوسط دستمزد روزانه ۶ ماهه قبل از ۹۰ روز آخر به لحاظ افزایش متوسط دستمزد در ۹۰ روز آخر، خلاف قانون و خارج از اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
بیمه بیکاری	دادنامه شماره ۱۴۹ الی ۱۵۲ - مورخ ۱۳۸۴/۰۴/۰۵	بخشنامه شماره ۵۰۰/۱۱۷۳۹۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۸ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: وضع قاعده مبنی بر نفی صلاحیت واحدهای ذی صلاح وزارت کار و امور اجتماعی در رابطه با تشخیص بیمه شده بیکار ذیحق به استفاده از مزایای قانون بیمه بیکاری، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۲۶۰ - مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۱۷ در مورد ابطال	دستورالعمل مورخ ۱۳۸۳/۴/۸ وزارتین کار و امور اجتماعی وزارت صنایع و معادن
	پیام دادنامه: تصمیم گیری در خصوص تعیین و تشخیص نیروی انسانی مازاد شرکت های صنعتی که تحت پوشش بیمه بیکاری قرار می گیرند، منوط به توافق بین تشکل کارگری و مدیریت هر شرکت است.	
	دادنامه شماره ۲۵۶ - مورخ ۱۳۹۰/۰۶/۲۱	تفاهم نامه فی ما بین سازمان کار و آموزش فنی و حرفه ای و سازمان تأمین اجتماعی استان گیلان
	پیام دادنامه: تفاهم نامه بین ادارات کار و تأمین اجتماعی مبنی بر عدم برقراری بیمه بیکاری خبازان به ادعای توافق اکثریت کارگران بر اخراج و یا اشتغال پنهانی کارگران به کار در کارگاه دیگر، مغایر قانون است.	
	دادنامه شماره ۹۰۳ - مورخ ۱۳۹۳/۰۵/۱۳	صورت جلسه کمیته استانی بیمه بیکاری، موضوع تفاهم نامه مشترک وزارت کار [تعاون، کار و رفاه اجتماعی] و سازمان تأمین اجتماعی به شماره ۵۹۸۹۳- ۱۳۸۹/۴/۱۰
	دادنامه شماره ۲۳ - مورخ ۱۳۹۴/۰۱/۱۷	تفاهم نامه مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۱ و نامه شماره ۹۳۵۳۲-۱۳۹۰/۱۱/۹ مدیرکل حمایت از پایداری مشاغل و بیمه بیکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
	پیام دادنامه ۹۰۳ و ۲۳: مشروط نمودن استحقاق به دریافت مقرری بیمه بیکاری به داشتن یک سال سابقه مستمر در آخرین محل کار، مغایر قانون است.	
	دادنامه شماره ۱۸ - مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۱	دستورالعمل و ضوابط اجرایی حضور و غیاب مقرری بگیران بیمه بیکاری مورخ اسفند ۱۳۹۲ (شماره ۱) و دستورالعمل و ضوابط اجرایی حضور و غیاب اثر انگشتی مورخ اسفند ۱۳۹۲ (شماره ۲)
پیام دادنامه: با توجه به این که موارد قطع مقرری بیمه بیکاری در ماده ۸ قانون بیمه بیکاری مصوب سال ۱۳۶۶ احصاء شده است، تهیه و ابلاغ دستورالعمل تعیین مصادیق قطع مقرری		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
بیمه بیکاری	بیمه بیکاری توسط اداره کل حمایت از مشاغل و بیمه بیکاری یا وزارت کار مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۱۹۳۲ - مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۸	بخشنامه شماره ۲۳۱۷۷۷-۱۳۹۴/۱۲/۱ - مدیرکل حمایت از مشاغل و بیمه بیکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
بیمه جانبازان	پیام <i>دادنامه</i> : اشخاصی که فاقد کارت پایان خدمت نظام وظیفه اند مشمول قانون کار نیستند و در نتیجه با توجه به مفاد ماده یک قانون بیمه بیکاری داخل در شمول قانون بیمه بیکاری قرار نمی گیرند.	
	دادنامه شماره ۴۴۷ - مورخ ۱۳۸۴/۰۹/۰۶	مصوبه شماره ۶۰۲/۱۸۲۷۸۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۸ مدیرکل حقوقی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
تعهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی	پیام <i>دادنامه</i> : نفی معافیت جانبازان شاغل در دستگاه‌های دولتی از پرداخت حق بیمه و کسور بازنشستگی سهم کارمند یا بیمه شده، مغایر هدف و حکم صریح قانونگذار است.	
	دادنامه شماره ۱۸۵ - مورخ ۱۳۸۶/۰۳/۲۰	بخشنامه شماره ۲/۱۶۰۲/۲۶۱۴ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۷ معاون طرح‌ها و برنامه‌های قوه قضائیه
تعمهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی	پیام <i>دادنامه</i> : تأمین صد در صد هزینه بیمه همگانی و مکمل جانبازان و درمان خاص آنها بر عهده دولت است و اجرای حکم مقنن منوط و مشروط به وجود و تأمین اعتبار نشده است.	
	دادنامه شماره ۱۲۸۷ - مورخ ۱۳۹۳/۰۸/۰۵	نامه شماره ۲۳۶۲۷۴-۱۳۹۰/۱۱/۱۸ - شعبه ۱۳ تأمین اجتماعی تهران
تعمهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی	پیام <i>دادنامه</i> : تکلیف دولت به تأمین صددرصد هزینه بیمه همگانی و مکمل جانبازان و درمان صدمات ناشی از مجروحیت آنها، متوجه شرکت بهره‌برداری راه‌آهن شهری تهران و حومه نمی‌شود.	
	دادنامه شماره ۳۹۰ - مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۱۴	بخشنامه شماره ۱۰۰۰/۱۰۷۰۹ مورخ ۱۳۷۷/۷/۲۶ سازمان تأمین اجتماعی
تعمهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی	پیام <i>دادنامه</i> : الزام سازمان تأمین اجتماعی در زمینه رسیدگی به اسناد کارفرما حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ دریافت صورت مزد یا حقوق بیمه‌شدگان، دلالتی بر عدم دریافت صورت مزد و حقوق بیمه‌شدگان پس از شش ماه، ندارد.	
	دادنامه شماره ۱۳۸ - مورخ ۱۳۸۱/۰۴/۲۳	دستورالعمل‌های شماره ۵۲/۱/۱۸۴۳۲ مورخ ۱۳۷۶/۶/۲۹ و ۵۰۱۳/۲۹۰۹۰ مورخ ۱۳۷۸/۸/۵ و ۲۸۰/ف/۲۷۵۴۱ مورخ ۱۳۷۹/۲/۲ سازمان تأمین اجتماعی

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
تعهدات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی	پیام دادنامه: ادعای کارگر شاغل در کارگاه مشمول قانون تأمین اجتماعی مبنی بر عدم دریافت مزد یا حقوق و فارغ از احراز انجام کار رایگان در تمام مدت اشتغال به کار، مفید زوال و انتفاء مسئولیت سازمان تأمین اجتماعی نیست.	
	دادنامه شماره ۱۸۸ - مورخ ۱۳۸۱/۰۶/۱۰	بند ۲ دستور اداری شماره ۵۲/۱۱۴۰۴ مورخ ۱۳۷۹/۲/۵ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: با عنایت به تکالیف قانونی سازمان تأمین اجتماعی، وضع قاعده آمره مشعر بر عدم دریافت لیست‌های معوقه مربوط به حق بیمه کارگران، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات سازمان مزبور است.	
	دادنامه شماره ۶۷۸ - مورخ ۱۳۸۵/۰۹/۲۶	بخشنامه شماره ۵۰۰/۱۰۹۵۶۳ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۸ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: تغییر تاریخ اجرای قانون بیمه اجتماعی رانندگان حمل و نقل بار و مسافر بین شهری و تعیین شرایط و قیودی خارج از موارد مصرح در حکم مقنن، خلاف قانون و خارج از اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.	
	دادنامه شماره ۲۹ و ۳۰ - مورخ ۱۳۸۶/۰۱/۲۶	بخشنامه شماره ۱۷ جدید درآمد سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: بخشنامه سازمان تأمین اجتماعی مشعر بر عدم دریافت لیست بیمه معوقه کارگران، از آنجا که نافی اعتبار آرای قطعی مراجع حل اختلاف کار است، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۱۱۳۰ - مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۰۲	بخشنامه شماره ۵۰۱۰/۵۷۹۷۲ مورخ ۱۳۸۵/۶/۱۴ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: تسری حکم تبصره اصلاحی ماده ۱۴ قانون کار به مضمولین قانون تأمین اجتماعی که قبل از اصلاحیه مزبور به خدمت وظیفه درآمده‌اند، خلاف قانون و خارج از اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.	
	دادنامه شماره ۲۷۶ - مورخ ۱۳۸۸/۰۳/۳۱	بند ۹ دستورالعمل شماره ۵۰۱۵/۸۱ مورخ ۱۳۷۹/۱/۷ سازمان تأمین اجتماعی
پیام دادنامه: انتفاء آثار مترتب بر حقوق ناشی از بیمه اختیاری به لحاظ تاخیر در پرداخت حق بیمه و عدم احتساب ایام گذشته که حق بیمه قانونی آن پرداخت شده و پرداخت حق بیمه مجدد به عنوان قرارداد جدید، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات است.		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
	دادنامه شماره ۷۴۱ - مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۱۴	دستورالعمل شماره ۷۷/م/۲۶۶ مورخ ۱۳۸۴/۹/۱۳ مدیرکل تأمین اجتماعی تهران بزرگ
	پیام دادنامه: منوط کردن ایفای تعهدات سازمان تأمین اجتماعی به پرداخت حق بیمه از سوی کارفرما مغایر قانون است و تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن، رافع مسئولیت و تعهدات سازمان نیست.	
	دادنامه شماره ۵۸ - مورخ ۱۳۷۶/۰۵/۲۵	بخشنامه شماره ۱۰۸ درآمد سازمان تأمین اجتماعی
	دادنامه شماره ۱۸۱۵ - مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۰۶	دستور اداری شماره ۳۵۳۹۴/۵۰۲۰ - ۱۳۹۰/۲/۱۱ اداره کل درآمد حق بیمه سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: پیمانکاری که در اجرای قرارداد پیمانکاری از وجود کارگر استفاده می‌کند، ملزم به بیمه کردن وی است و تسری این حکم به پیمانکار فاقد کارگر یا کسر حق بیمه از قرارداد پیمانکاری تک نفره، خلاف قانون است.	
	دادنامه شماره ۴۷۳ - مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۲۹	تذکر ذیل بند ۲-۱-۲ بخشنامه ۱۹ جدید درآمد سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: حکم به مسئولیت تضامنی غیر کارفرما (موجر و مستأجر به طور توأمان) به پرداخت مطالبات سازمان تأمین اجتماعی، خلاف شرع است.	
	دادنامه شماره ۱۲۴۴ - مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۵	دستورالعمل شماره ۴۵۵۱۶/۱۰/۱۶/پ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۱ معاونت پشتیبانی دانشگاه علوم پزشکی همدان
	پیام دادنامه: کسر حق بیمه از مبلغ قرارداد خرید خدمت منعقد با پزشکان به دلیل تلقی قرارداد آنان به عنوان قرارداد پیمانکاری، مغایر قانون و ضوابط مربوط به استخدام اشخاص به طور خرید خدمت و خارج از اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۵۰ - مورخ ۱۳۹۶/۰۱/۲۹	بخشنامه شماره ۱۴/۷ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: مصوبه سازمان تأمین اجتماعی مشعر بر عدم اشاره به تکلیف پیمانکاران نسبت به ارائه نسخه‌ای از قرارداد به سازمان مزبور و تفکیک نمودن بین حق بیمه کار داخل و خارج از کارگاه، مغایر قانون است.	

تعهدات بیمه‌ای
کارفرمایان و
پیمانکاران

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
تعهدات درمانی سازمان بیمه خدمات درمانی	دادنامه شماره ۴۵ - مورخ ۱۳۷۷/۰۲/۲۶	بند ۶ بخشنامه شماره ۱۶۸۹-۷۱/۲/۲۸ وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی
	پیام دادنامه: تعیین حدود تعهدات سازمان بیمه خدمات درمانی در قبال خدمات لیزری از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، خارج از حدود اختیار وزارتخانه مذکور است.	
	دادنامه شماره ۳۸۵ و ۳۸۴ - مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۹	بخشنامه ۹۶۶/ک مورخ ۱۳۷۸/۱/۲۸ معاون درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
	پیام دادنامه: تهیه و تنظیم و پیشنهاد تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی بر اساس قیمت‌های واقعی و نرخ سرانه حق بیمه درمانی مصوب به عهده هیأت وزیران است.	
	دادنامه شماره ۴۸۱ الی ۴۸۵ - مورخ ۱۳۸۵/۰۷/۰۲	مصوبه هفتاد و پنجمین جلسه شورای عالی بیمه خدمات درمانی مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ موضوع بخشنامه شماره ۱۴۵۴۵۹/۶/س مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۶ دبیر شورای عالی بیمه خدمات درمانی و بخشنامه ۱۰۰۶/۳۶۱/د/ب مورخ ۱۳۷۹/۱/۲۹ رئیس شورای عالی فنی سازمان بیمه خدمات درمانی
	دادنامه شماره ۶۸۴ - مورخ ۱۳۸۵/۰۹/۲۶	مصوبه جلسه هفتاد و پنجم شورای عالی بیمه خدمات درمانی کشور و دستورالعمل شماره ۵۳۱۵۱/۱۰۰۰/ب مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۹ سازمان بیمه خدمات درمانی کشور
	پیام دادنامه: ایجاد محدودیت حق بیمه‌شدگان در انتخاب مراکز بهداشتی و درمانی و تشخیصی و نفی مسئولیت مطلق سازمان خدمات درمانی در تأمین و پرداخت هزینه‌های پزشکی، دارویی و درمانی بیمه‌شدگان، خلاف قانون است.	
	دادنامه شماره ۲۰۱ - مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۰۳	بخشنامه شماره ۲۳۲۷۸/۱۱۰۰/پ مورخ ۱۳۸۳/۶/۱۱ معاون بیمه و درمان سازمان بیمه خدمات درمانی کشور
	پیام دادنامه: نفی تعهد سازمان بیمه خدمات درمانی در قبال پرداخت هزینه‌های درمانی اشخاص مصدوم در صورت نبودن کروکی از صحنه تصادف و همچنین نداشتن گواهینامه رانندگی، مغایر قانون و خارج از اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۴۲۹ - مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۴	بند ۶ صورتجلسه ششصد و هفتاد و چهارمین جلسه هیأت مدیره سازمان تأمین اجتماعی
پیام دادنامه: انحصار ارائه خدمات درمانی به مراکز درمانی دولتی طرف قرارداد، متضمن حصر اطلاق حکم مقنن دایر بر الزام سازمان تأمین اجتماعی به درمان مشمولین قانون تأمین اجتماعی از طریق مطلق بخش‌های دولتی است.		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
تعهدات درمانی سازمان تأمین اجتماعی	دادنامه شماره ۴۹۶ - مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۰۶	دستورالعمل شماره ۱۹۰۶۴ مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۲۲ سازمان تأمین اجتماعی در مورد اصلاح ماده ۱۰ آئین نامه اجرایی قانون الزام سازمان تأمین اجتماعی به اجرای بندهای الف و ب ماده ۳ قانون سازمان تأمین اجتماعی مصوب اسفندماه ۱۳۷۲
	پیام دادنامه: منحصر نمودن ارائه خدمات درمانی مستقیم به بیمه شدگان تأمین اجتماعی به واحدهای سازمان تأمین اجتماعی اعم از ملکی و استیجاری، مغایر کلیات و اطلاق حکم مقنن است.	
	دادنامه شماره ۴۶۸ و ۴۶۷ - مورخ ۱۳۸۵/۰۶/۲۶ در مورد ابطال	بخشنامه‌های شماره ۱۱۰۸ مورخ ۱۳۸۲/۵/۴ و ۳۲۶۹ مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۳ و ۲۱۶۵ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ اداره تأمین اجتماعی کاشان، ابطال ماده ۴ قرارداد منعقد با اداره کل بیمه خدمات درمانی استان اصفهان، ابطال بخشنامه‌های شماره ۱۳۰۳/۳۳/۱۳۷۶ مورخ ۱۳۸۲/۶/۲۶ اداره بیمه خدمات درمانی کاشان و ۱۳۰۳/۱۲/۶۴۴۷ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۵ اداره کل بیمه خدمات درمانی استان اصفهان
	پیام دادنامه: ایجاد محدودیت در پذیرش نسخ دفترچه‌های خدمات درمانی بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی و ضرورت تأیید آنها از طرف آن سازمان در صورت تجاوز بهای نسخ مزبور از سقف تعیین شده، خارج از حدود اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۳۰۸ - مورخ ۱۳۸۶/۰۵/۰۲ در مورد ابطال	بخشنامه ۴۰۲۰/۹۹۰۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۹ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: نفی مسئولیت سازمان تأمین اجتماعی در زمینه پرداخت تعرفه هزینه‌های درمانی به پزشکان و مراکز غیرطرف قرارداد، مغایر هدف و حکم مقنن و خارج از حدود اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.	
	دادنامه شماره ۵۰۲ - مورخ ۱۳۸۶/۰۷/۰۸	بخشنامه ۱۱۰۰/۱۹۵۶ مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۲۶ سازمان تأمین اجتماعی
پیام دادنامه: مصوبه سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر الزام بیمه شدگان به مراجعه به مراکز طرف قرارداد سازمان جهت دریافت خدمات پزشکی، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات است.		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
تعهدات درمانی سازمان تأمین خدمات درمانی نیروهای مسلح	دادنامه شماره ۲۴۲ - مورخ ۱۳۸۰/۰۷/۲۹	بخشنامه شماره ۱۱,۸۰۱,۰۷,۲۸. مورخ ۱۳۷۹,۲,۳۱ سازمان تأمین خدمات درمانی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران
	پیام دادنامه: وضع قاعده آمره در خصوص تعیین تاریخ خاص برای قبول و ثبت اسناد و مدارک پزشکی و درمانی بیماران به منظور پرداخت هزینه های انجام شده، احتیاج به حکم قانونگذار دارد.	
تعهدات درمانی سازمان تأمین خدمات درمانی نیروهای مسلح	دادنامه شماره ۶۱۳ - مورخ ۱۳۹۱/۰۹/۰۶	بند ۴ بخشنامه شماره ۳۱/۱۶۰ د مورخ ۸۱/۱۱/۱۳ سازمان بیمه خدمات درمانی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران
	پیام دادنامه: مصوبه سازمان تأمین خدمات درمانی پرسنل نیروهای مسلح مبنی بر الزام به ارائه اصل صورت حساب جهت پرداخت هزینه درمانی، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است.	
خدمات مورد تعهد بیمه پایه سلامت	دادنامه شماره ۱۲۸۹ - مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۲	بخشنامه شماره ۱۰۵۰۹۰/۹۵-۳۰/۳/۱۳۹۵ سازمان بیمه سلامت ایران
	پیام دادنامه: بخشنامه سازمان بیمه سلامت ایران به لحاظ محدود کردن خدمات مورد تعهد مقرر در کتاب ارزش نسبی خدمات مصوب هیأت وزیران، خارج از حدود اختیار مرجع تصویب کننده است.	
صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر	دادنامه شماره ۹۱۲ - مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۴	دستور اداری شماره ۱۱۰۸۳ مورخ ۸۶/۱/۲۸ مدیرعامل صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر وابسته به وزارت رفاه تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: ایجاد محدودیت و لحاظ سقف سنی برای متقاضیان عضویت در صندوق بیمه اجتماعی روستاییان، مغایر اطلاق قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی می باشد.	
غرامت دستمزد ایام بیماری	دادنامه شماره ۳۶۴ - مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۱۹	بخشنامه ۴۷۳ فنی سازمان تأمین اجتماعی و بخشنامه شماره ۱۲۵۰۳ / ن مورخ ۱۳۶۰/۵/۱۷ وزارت کار و امور اجتماعی
	پیام دادنامه: تکلیف کارفرما به پرداخت مابه التفاوت کمک هزینه مسکن و خواربار به کارگر در ایام بیماری خلاف قانون است.	
	دادنامه شماره ۵۳۶ و ۵۳۵ - مورخ ۱۳۸۵/۰۷/۳۰	بند ۲ قسمت (الف) بخشنامه شماره ۱۴ امور بیمه شدگان، ابطال دستور اداری شماره ۵۲/۶۰۱۳۵ مورخ ۱۳۸۰/۷/۱۵ و ابطال بند (الف) بخشنامه شماره یک جدید بازرسی کارگاهها
	پیام دادنامه: مقید و مشروط نمودن پرداخت غرامت دستمزد ایام بیماری به عدم بازخرید و یا مستعفی نبودن و یا اخراج بیمه شده، مغایر قانون است.	

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
مستمری از کارافتادگی	دادنامه شماره ۱۹۳ - مورخ ۱۳۸۰/۰۶/۱۸	بخشنامه شماره ۱۷ شرایط مستمری بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی
	<p>پیام دادنامه: شرایط معرفی بیمه‌شدگان مشمول قانون تأمین اجتماعی به کمیسیون‌های پزشکی و برخورداری آنان از مستمری از کارافتادگی تابع قانون تأمین اجتماعی است و وضع مقررات خاص در خصوص مورد جوازی ندارد.</p>	
	دادنامه شماره ۴۰۹ الی ۴۱۱ - مورخ ۱۳۸۳/۰۸/۲۶	قسمتی از تصویب‌نامه شماره ۵۴۸۱۰/ت/۲۶۰۸۴ مورخ ۸۰/۱۲/۲۶ هیأت وزیران و بندهای ۱-۱ و ۱-۲ و بخشنامه شماره ۳۵ مستمری‌ها سازمان تأمین اجتماعی
	دادنامه شماره ۳۶۳ الی ۳۷۶ - مورخ ۱۳۸۴/۰۷/۱۷	قسمت اخیر تصویب‌نامه شماره ۳۶۹۰/ت/۲۸۳۲ مورخ ۱۳۸۲/۱/۳۰ و بند ۳ تصویب‌نامه شماره ۱۳۷۵/ت/۲۰۷۲۴ مورخ ۱۳۸۳/۴/۱۰ هیأت وزیران و بندهای ۱-۲ و ۱-۱ و بخشنامه شماره ۳۷ مستمری‌ها و بندهای ۱-۵ و ۱-۱ و بخشنامه شماره ۴۲ مستمری‌های سازمان تأمین اجتماعی
	<p>پیام دادنامه ۴۰۹ الی ۴۱۱ و ۳۶۳ الی ۳۷۶: افزایش مستمری‌های افراد واجد شرایط به نسبت ماه‌های برقراری مستمری آنان، بر خلاف هدف و حکم مقنن در ماده ۹۶ قانون تأمین اجتماعی است.</p>	
	دادنامه شماره ۶ - مورخ ۱۳۸۷/۰۱/۱۸	بخشنامه شماره ۴۸۹۸۶/ک/۴۰۱۰ مورخ ۱۳۸۱/۶/۳ مدیرکل درمان مستقیم سازمان تأمین اجتماعی
	<p>پیام دادنامه: احتراز از تخصیص درصد در مواردی که بیمه‌شده به دلیل بیماری عادی به کمیسیون پزشکی مراجعه کرده و در حدّ از کارافتاده کلی نیست، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.</p>	
	دادنامه شماره ۳۰ - مورخ ۱۳۹۲/۰۱/۱۹	بند ۳ بخشنامه شماره ۶۰۴ فنی سازمان تأمین اجتماعی
	<p>پیام دادنامه: سازمان تأمین اجتماعی و کمیسیون‌های پزشکی نمی‌توانند تاریخ از کارافتادگی را تعیین نمایند.</p>	

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
مستمری از کارافتادگی	دادنامه شماره ۱۶۹۰ - مورخ ۱۳۹۷/۸/۱	بند ۵۳ بخشنامه شماره ۱۹ امور فنی بیمه شدگان موضوع: معرفی بیمه شدگان به کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی به شماره ۱۰۰۰/۹۳/۱۰۵۹۶-۱۳۹۳/۱۰/۲۸، بند ۲ بخشنامه شماره ۱۰۰۰/۹۴/۱۱۴۵۹-۱۳۹۴/۱۰/۲۸ مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی، جزء (۲) بند الف نامه شماره ۱۳۹۶/۶/۷-۴۰۱۰/۹۶/۴۰۸۷ اداره کل درمان مستقیم سازمان تأمین اجتماعی
<p>پیام دادنامه: پس از نقض تصمیم کمیسیون های پزشکی در دیوان و عدم تصریح شعبه دیوان در رسیدگی به پرونده در همان کمیسیون و یا کمیسیون هم عرض، پرونده باید به همان مرجع رسیدگی کننده برای رفع نقص یا تبعیت ماهیتی اعاده شود، نه هیأت هم عرض.</p>		
مستمری بازنشستگی	دادنامه شماره ۳۶۵ - مورخ ۱۳۷۹/۱۱/۳۰	دستورالعمل شماره ۵۰۰۰/۶۶۹ مورخ ۱۳۷۸/۱/۱۸ و بخشنامه شماره ۶۲۸ فنی مورخ ۱۳۷۸/۱/۴
	دادنامه شماره ۲۸۴ الی ۲۸۷ - مورخ ۱۳۸۰/۰۸/۲۷	بخشنامه شماره ۶۲۹ فنی سازمان تأمین اجتماعی
	<p>پیام دادنامه ۳۶۵ و ۲۸۴ الی ۲۸۷: وضع قواعد خاص در کیفیت تعیین مبانی و مأخذ حقوق مستمری بازنشستگی به غیر از ترتیب مصرح در مقررات قانون تأمین اجتماعی، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است.</p>	
دادنامه شماره ۴۰۹ الی ۴۱۱ - مورخ ۱۳۸۳/۰۸/۲۶	قسمتی از تصویب نامه شماره ۵۴۸۱۰/ت/۲۶۰۸۴ مورخ ۸۰/۱۲/۲۶ هیأت وزیران و بندهای ۱-۱ و ۱-۲ و بخشنامه شماره ۳۵ مستمری ها سازمان تأمین اجتماعی	
دادنامه شماره ۳۶۳ الی ۳۷۶ - مورخ ۱۳۸۴/۰۷/۱۷	قسمت اخیر تصویب نامه شماره ۳۶۹۰/ت/۲۸۳۲ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱/۳۰ و بند ۳ تصویب نامه شماره ۱۳۷۵/ت/۲۰۷۲۴ هـ مورخ ۱۳۸۳/۴/۱۰ هیأت وزیران و بندهای ۱-۲ و ۱-۱ و بخشنامه شماره ۳۷ مستمری ها و بندهای ۱-۵ و ۱-۱ و بخشنامه شماره ۴۲ مستمری های سازمان تأمین اجتماعی	
<p>پیام دادنامه ۴۰۹ الی ۴۱۱ و ۳۶۳ الی ۳۷۶: افزایش مستمری های افراد واجد شرایط به نسبت ماه های برقراری مستمری آنان، بر خلاف هدف و حکم مقنن در ماده ۹۶ قانون تأمین اجتماعی است.</p>		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
مستمری فوت	دادنامه شماره ۱۷۱ و ۱۷۰ - مورخ ۱۳۸۱/۰۵/۲۷	بخشنامه شماره ۲۴/۱ مستمری‌های سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: مشروط نمودن پرداخت مستمری فوت به استمرار پرداخت حق بیمه در ایام متصل به فوت شخص بیمه شده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.	
	دادنامه شماره ۳۴۹ - مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۰۱	دستور اداری شماره ۵۰۰۰/۹۲۶۸ مورخ ۱۳۷۷/۵/۱۱ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: وضع قاعده آمره مبنی بر امتناع از رسیدگی به ادعای عائله تحت تکفل بیمه شده متوفی در خصوص برقراری مستمری فوت پس از فوت بیمه شده، خلاف قانون و خارج از اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.	
	دادنامه شماره ۳۶۱ - مورخ ۱۳۸۵/۰۶/۰۵	تاریخ فوت (۱۳۷۹/۱/۱) از بند یک بخشنامه ۲۴/۱ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: مشروط نمودن پرداخت مستمری فوت به بازماندگان بیمه شده متوفی به وقوع فوت بیمه شده از تاریخ ۱۳۷۹/۱/۱ به بعد، خلاف حکم مقنن و خارج از حدود اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۵۷۲ - مورخ ۱۳۸۵/۰۸/۲۱	بخشنامه شماره ۱۸۲۵۲/هـ/۲۸۰ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۱ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: بخشنامه سازمان تأمین اجتماعی که تاریخ پرداخت مستمری بازماندگان واجد شرایط را تاریخ دادنامه ابطالی شماره ۱۷۰ و ۱۷۱ (۱۳۸۱) دیوان عدالت اداری قلمداد کرده، مغایر قانون و خارج از اختیارات است.	
	دادنامه شماره ۱۳۹ - مورخ ۱۳۹۰/۰۳/۳۰	بخشنامه‌های شماره ۳۵ مستمری‌ها مورخ ۱۳۸۱/۲/۳ و ۳۷ مستمری‌ها مورخ ۱۳۸۲/۳/۳ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: بازماندگان بیمه شده متوفی، در هر حال از صد درصد مستمری فوت استفاده خواهند نمود.	
	دادنامه شماره ۲۰۰ - مورخ ۱۳۹۰/۰۵/۱۰	بخشنامه شماره ۲۰/۱ مستمری‌های سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: عدم برقراری مجدد مستمری برای زوجه‌ای که به اعتبار همسر بیمه شده متوفی سابق خود از بیمه‌های اجتماعی برخوردار شده بود، در صورت فوت همسر دوم، خلاف حکم مقنن است.	

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
مستمری فوت	دادنامه شماره ۶۳ - مورخ ۱۳۹۴/۰۱/۳۱	توضیح ۱ از بخشنامه شماره ۲۴/۳ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: موکول کردن استحقاق برخورداری از مستمری بازماندگان متوفی بیمه شده به وقوع فوت پس از تاریخ تصویب قانون تأمین اجتماعی، خلاف قانون است.	
مشاغل سخت و زیان آور و مقررات بازنشستگی مربوط به آن	دادنامه شماره ۴۷۵ الی ۴۸۰ - مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۲۹	بخشنامه‌های شماره ۱۰ کارهای سخت و زیان آور سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: تعطیل و انحلال کارگاه، طبیعت و ماهیت کارهای سخت و زیان آور انجام شده در زمان دایر بودن کارگاه را منتفی نمی‌سازد.	
	دادنامه شماره ۴۸۱ الی ۴۹۲ - مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۲۹	مواد ۱۱ و ۱۵ آئین‌نامه اجرائی بند (۵) جز (ب) ماده واحده قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ تبصره ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۵۴ و الحاق ۲ تبصره به ماده ۷۶ مصوب ۱۳۷۱ و مصوب ۱۳۸۰ موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۸۳۵۲/ت/۲۵۹۶۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۷ هیأت وزیران و بخشنامه شماره ۱۱ کارهای سخت و زیان آور سازمان تأمین اجتماعی
پیام دادنامه: وضع مقررات آمره مشعر بر اخذ غرامت هرگونه عارضه، حادثه و غرامت‌های ناشی از بیماری، از کارافتادگی و غیره از کارفرما در مشاغل سخت و زیان آور، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات است.		
	دادنامه شماره ۴۰۰ - مورخ ۱۳۸۴/۰۸/۰۸	بند ۴۲ بخشنامه شماره ۹ کارهای سخت و زیان آور سازمان تأمین اجتماعی
پیام دادنامه: فوت کارگر واجد شرایط بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور قبل از تقاضای بازنشستگی، سالب حق مذکور نیست و مستمری بازماندگان او بر مبنای حقوق بازنشستگی کارگر قابل محاسبه و پرداخت است.		
	دادنامه شماره ۲۹۸ - مورخ ۱۳۸۵/۰۵/۱۵	قسمتی از کتاب امور بیمه‌گری سازمان تأمین اجتماعی در سال ۱۳۸۰
	دادنامه شماره ۵۵۴ الی ۵۵۷ - مورخ ۱۳۸۵/۰۸/۰۷	بند یک بخشنامه شماره ۴/۱ کارهای سخت و زیان آور
پیام دادنامه ۲۹۸ و ۵۵۴ الی ۵۵۷: مقید کردن استفاده از مستمری بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور به اشتغال در مشاغل مذکور در هنگام تقاضای برقراری مستمری، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات است.		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
مشاغل سخت و زیان آور و مقررات بازنشستگی مربوط به آن	دادنامه شماره ۲۰۲ الی ۲۰۴ - مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۱۰	بند ۳-۳ بخشنامه شماره ۴۰ مستمری‌ها، بند ۲ بخشنامه شماره ۲۷ مستمری‌ها، بند ۳ بخشنامه شماره ۲۸ مستمری‌ها، بند (ب) بخشنامه شماره ۳۰ مستمری‌ها، بند ۴-۱ بخشنامه شماره ۴۲ مستمری‌ها، بند (د) بخشنامه شماره ۴ کارهای سخت و زیان آور
	پیام دادنامه: نفی قابلیت احتساب مدت ارفاقی مربوط به بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان - آور در احتساب مزایا و فوق العاده‌های قانونی، مغایر قانون است.	
	دادنامه شماره ۳۷۱ و ۳۷۲ - مورخ ۱۳۸۶/۰۵/۲۳	بخشنامه شماره ۶ مورخ ۱۳۸۱/۲/۷ کارهای سخت و زیان آور سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: الزام کارفرما به پرداخت ۴٪ حق بیمه اضافه به سازمان تأمین اجتماعی قبل از تقاضای مستمری بازنشستگی موضوع بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور، خلاف حکم مقنن است.	
	دادنامه شماره ۵ - مورخ ۱۳۸۷/۰۱/۱۸	تبصره ۷ ماده یک تصویب‌نامه شماره ۲۲۶۸۶/ک/ت/۳۳۵۰ مورخ ۱۳۸۵/۳/۶ هیأت وزیران
	پیام دادنامه: تعیین حداقل سن بازنشستگی برای کلیه معلولین عادی، بیماران ناشی از شرایط خاص کار، معلولین حوادث ناشی از کار و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مغایر قانون است.	
	دادنامه شماره ۱۷۷ - مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۰۲	صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۱۸ کمیته بدوی تشخیص مشاغل سخت و زیان آور استان گیلان
	پیام دادنامه: بازنشستگی عادی اشخاصی که در مشاغل سخت و زیان آور کار می‌کردند، مانع از بهره‌مندی آنان از حقوق مکتسب و بازنشستگی ناشی از اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور نخواهد بود.	
	دادنامه شماره ۱۷۸ - مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۰۲	دستور اداری شماره ۲۰۱۰/۹۲/۹۵۴۸ - ۱۳۹۲/۵/۳۰ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: سابقه اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور کارگران مشمول استفاده از مزایای قانون اصلاح تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی و قانون تفسیر جزء ۱ بند (ب) تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی است.	
دادنامه شماره ۷۷۹ الی ۷۸۱ - مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۱۶	بخشنامه شماره ۱۰۰۰/۹۶/۷۲۱ - ۱۳۹۶/۱/۳۰ سازمان تأمین اجتماعی	
پیام دادنامه: اعمال بازنشستگی به لحاظ اشتغال به مشاغل سخت و زیان آور در صورت داشتن		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
مشاغل سخت و زیان آور و مقررات بازنشستگی مربوط به آن	دادنامه شماره ۸۲۶- مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۳۰	۲۰ سال سابقه کار متوالی و یا ۲۵ سال متناوب توسط قانونگذار پیش‌بینی شده است.
	نامه‌های شماره ۱۰۳۴۳۶-۱۳۹۳/۶/۲ و ۱۱۶۴۸۰-۱۳۹۵/۶/۲۴ مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	پیام دادنامه: مصوبات مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت کار در خصوص قابلیت استرداد وجوه واریزی کارگران به عنوان حق بیمه برای اعمال بازنشستگی در کارهای سخت و زیان‌آور، خارج از حدود اختیارات است.
مقررات بازنشستگی و وظیفه مشمولین قانون تأمین اجتماعی	دادنامه شماره ۵۲ - مورخ ۱۳۷۰/۰۵/۰۸	دستورالعمل شماره ۴۹۶۹/۱-۶۲/۷/۳
	پیام دادنامه: گرفتن تعهد و صلح بلاعوض و سلب حق آغاز سخن و یا ادعایی در آتیه از افراد واجد شرایط استفاده از بازنشستگی پیش از موعد با سنوات خدمت، مخالف قانون و خارج از حدود اختیار است.	بخشنامه شماره ۷ و بند ۵ بخشنامه شماره ۲۱ مستمری‌ها سازمان تأمین اجتماعی
	دادنامه شماره ۱۱۶ - مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۳۱	پیام دادنامه: مجاز دانستن بازنشستگی اجباری مشمولین قانون تأمین اجتماعی با ۳۰ سال سابقه خدمت، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.
دادنامه شماره ۷۳۹ و ۷۳۸ - مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۰۸	صدر بخشنامه شماره ۵۰۳۰/۱۹۷۱۸ مورخ ۱۳۸۱/۳/۵ و قسمت ۴ بخشنامه مذکور و نیز ابطال ابلاغیه شماره ۵۰۰۰/۴۶۷۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۱ معاون فنی و درآمد سازمان تأمین اجتماعی	پیام دادنامه: مصوبه سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر محدود کردن شمول قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری نسبت به مستخدمین برخی شرکت‌های دولتی، مغایر قانون است.
دادنامه شماره ۶۳۵ - مورخ ۱۳۸۷/۰۹/۲۴	۱- ابطال بند ۲ بخش سوم بخشنامه شماره یک مشترک فنی و درآمد ۲- بازپرداخت مستمری و مزایای ۱۳۲ روز	پیام دادنامه: امتناع سازمان تأمین اجتماعی از صدور حکم بازنشستگی رانندگان بیمه‌شده در صورت تحقق شرایط قانونی و یا مطالبه حق بیمه پس از آن به بهانه عدم انقضاء مدت اعتبار دفترچه کار رانندگی و جاهت قانونی ندارد.

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
	دادنامه شماره ۵۱۳ - مورخ ۱۳۹۱/۰۷/۲۴	بند ۵ بخشنامه شماره ۵۲ مستمری‌ها
	دادنامه شماره ۵۱۳/۱ - مورخ ۱۳۹۴/۰۴/۲۲	رفع ابهام از دادنامه شماره ۵۱۳-۱۳۹۱/۷/۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
مقررات بازنشستگی و وظیفه مشمولین قانون تأمین اجتماعی	پیام دادنامه شماره ۵۱۳ و ۵۱۳/۱: مقید کردن بازنشستگی اشخاص با لحاظ بند ۳ ماده ۲۰ قانون حفاظت در برابر اشعه به رعایت حداقل شرط سنی مندرج در تبصره‌های ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی، مغایر حکم قانونگذار است.	
	دادنامه شماره ۱۴۸ - مورخ ۱۳۹۲/۰۲/۳۰	پاراگراف اخیر دستور اداری شماره ۲۰۱۰/۸۴۶۲۰ - ۱۳۸۹/۶/۳۰ معاون اداری و مالی سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: مقید کردن بازنشستگی بیمه‌شدگان مشمول قانون تأمین اجتماعی و از جمله کارکنان سازمان تأمین اجتماعی به داشتن سابقه ۲۰ سال سابقه خدمت در سازمان مذکور، مغایر قانون است.	
نحوه احتساب و وصول حق بیمه	دادنامه شماره ۳۷۳ الی ۳۷۷ - مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۰۷	بخشنامه شماره ۱۴۹/۲ سازمان تأمین اجتماعی (تصویب‌نامه شورای عالی تأمین اجتماعی)
	پیام دادنامه: تعیین میزان حق بیمه توسط سازمان تأمین اجتماعی فقط در موارد خاص که نوع کار ایجاب کند، مجاز است.	
	دادنامه شماره ۹ - مورخ ۱۳۸۴/۰۱/۱۴	بندهای بخشنامه شماره ۱۴۹ در آمد سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: محاسبه و وصول حق بیمه «کلیه» قراردادهای پیمانکاری و مهندسین مشاور فاقد شرایط و ضوابط طرح‌های عمرانی، مغایر احکام قانونگذار در خصوص وصول حق بیمه قراردادهای پیمانکاری متفاوت است.	
	دادنامه شماره ۲۸۲ - مورخ ۱۳۸۸/۰۳/۳۱	دستورالعمل شماره ۱۰۱۵۵ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۱ اداره کل درآمد سازمان تأمین اجتماعی
	دادنامه شماره ۳۷۵ - مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۰۱	دستور اداری شماره ۲۲۶/م/۷۷ مورخ ۸۴/۹/۱۳ سازمان تأمین اجتماعی تهران بزرگ
	پیام دادنامه ۲۸۲ و ۳۷۵: مطالبه حق بیمه معوقه، به نسبت میانگین حداقل و حداکثر دستمزد مشمول کسر حق بیمه سال پرداخت، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.	

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
	دادنامه شماره ۲۲۷- مورخ ۱۳۹۰/۰۵/۲۴	بند یک دستورالعمل شماره ۵۰۱۳۰/۵۹۷۶۵ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۲۵ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: تعیین نحوه محاسبه حق بیمه خارج از شرایط مقرر در آیین نامه اجرایی قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) بعد از ورود به کشور، مغایر قانون و خارج از اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است.	
	دادنامه شماره ۶۸۹- مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۲	اساسنامه جدید سازمان های تأمین اجتماعی - بازنشستگی کشوری و خدمات درمانی موضوع تصویب نامه های شماره ۱۴۷۴۴۸/ت/۳۷۳۰۹ هـ - مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲ و ۸۴۷۴۲۷/ت/۳۷۲۹۶ مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲ و ۱۴۷۴۱۶/ت/۳۸۸۳۳ هـ - مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۳ هیأت وزیران
	پیام دادنامه: واگذاری اختیار انتخاب رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی به رئیس شورای سازمان، مغایر حکم مقنن و خارج از حدود اختیارات است.	
نحوه انتصاب مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی	دادنامه شماره ۲۶۱- مورخ ۱۳۹۱/۰۵/۰۹	بند ۱ صورتجلسه بیست و هفتمین جلسه هیأت امنای صندوق تأمین اجتماعی و ابلاغ شماره ۱۵۲۴۲۶-۱۳۹۰/۱۱/۲۵ وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی مبنی بر انتصاب آقای سعید مرتضوی به سمت مدیرعامل صندوق تأمین اجتماعی
	دادنامه شماره ۷۷۳- مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲۵	۱- ابطال اصلاح اساسنامه صندوق تأمین اجتماعی، موضوع مصوبه شماره ۹۶۶۹۲/ت/۴۲۴۹۶ هـ- ۱۳۹۱/۵/۱۵ هیأت وزیران ۲- ابطال ابلاغ انتصاب شماره ۱۰۵۱۳۴-۱۳۹۱/۶/۱۴ آقای سعید مرتضوی به عنوان مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه ۲۶۱ و ۷۷۳: انتصاب آقای سعید مرتضوی به عنوان مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی، مغایر قانون صورت گرفته است.	
	دادنامه شماره ۱۲۰- مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۴	صورت جلسه مشترک مورخ ۶۹/۴/۱۸ بین نمایندگان سازمان تأمین اجتماعی و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
نقل و انتقال حق بیمه و بازنشستگی	پیام دادنامه: وضع ضوابط و مقررات اجرایی مربوط به قانون نقل و انتقال حق بیمه و بازنشستگی بر عهده هیأت وزیران است و وضع هر گونه مقرره خاص دیگری، ولو در قالب توافقنامه، مغایر قانون مذکور است.	
	دادنامه شماره ۲۱۷- مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۱۲	بخشنامه شماره ۲۳ مستمری های سازمان تأمین اجتماعی
	پیام دادنامه: مصوبه سازمان تأمین اجتماعی در قسمتی که برخورداری از بازنشستگی بانوان را علی الاطلاق و منحصرأ منوط به اشتغال آنان در مشاغل مشمول قانون کار به مدت بیست سال	

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
تمام اعلام داشته است، مغایر قانون است.		
	دادنامه شماره ۳۴۱ الی ۳۴۹ - مورخ ۱۳۷۸/۰۹/۲۱	ماده ۱۰ آیین‌نامه تبصره ۳ ماده واحده قانون نقل و انتقال حق بیمه یا بازنشستگی موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۲۳۷۳/۵ ت ۱۵۶۴۹ هـ مورخ ۱۳۷۷/۸/۱۱ هیأت وزیران
پیام دادنامه: قابلیت انتقال حق بیمه یا بازنشستگی از یک صندوق بازنشستگی به صندوق دیگر و تأکید مقنن بر لزوم احتساب سابقه خدمت مذکور، مفید قابلیت احتساب آن از کلیه جهات مندرج در قانون تأمین اجتماعی است.		
	دادنامه شماره ۱۸۸ - مورخ ۱۳۷۹/۰۶/۰۶	تبصره ۲ ماده یک تصویب‌نامه شماره ۵۲۱۶۶/۵ ت ۱۵۶۴۹ هـ مورخ ۱۳۷۷/۸/۱۱ هیأت وزیران ۲ - ابطال بندهای (الف) و (ج) ماده ۱۱ بخشنامه شماره ۱۲ مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۰ سازمان تأمین اجتماعی
نقل و انتقال حق بیمه و بازنشستگی		
پیام دادنامه: حصر آثار قانونی مترتب بر سوابق خدمت مستخدمین رسمی مشمول قانون نقل و انتقال حق بیمه و بازنشستگی و قانون تعدیل نیروی انسانی به موارد خاص مصرح در بخشنامه سازمان تأمین اجتماعی، مغایر قانون است.		
	دادنامه شماره ۲۸۳ الی ۲۹۰ - مورخ ۱۳۸۱/۰۸/۱۲	بخشنامه شماره ۱۲ امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی و قسمت آخر ماده یک آیین‌نامه اجرائی قانون نحوه تعدیل نیروی انسانی دستگاه‌های دولتی
پیام دادنامه: مصوبه هیأت وزیران و سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر تعیین مهلت یک ساله برای تقاضای انتقال کسور بازنشستگی مستخدمین بازخرید خدمت، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات است.		
	دادنامه شماره ۱۰۲ - مورخ ۱۳۷۳/۰۹/۱۲	تبصره ۸ بودجه سال ۱۳۷۳ سازمان تأمین اجتماعی مصوب جلسه ۲۶۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۱۶ شورای عالی تأمین اجتماعی
هیأت‌های تشخیص مطالبات تأمین اجتماعی		
پیام دادنامه: مصوبه شورای عالی تأمین اجتماعی مبنی بر اخذ هزینه رسیدگی از کارفرما در رسیدگی به اختلافات مربوط به حق بیمه، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است.		
	دادنامه شماره ۲۸۰ - مورخ ۱۳۷۸/۰۷/۱۱	بند یک ماده ۵ آیین‌نامه هیأت‌های تشخیص مطالبات مصوب ۱۳۷۳/۵/۲۴ و بند ۳-۲ قسمت (ب) بخشنامه ۱۳۷ درآمد سازمان تأمین اجتماعی
پیام دادنامه: تقلیل تعداد اعضای هیأت‌های تشخیص مطالبات حق بیمه و همچنین، مقید و مشروط کردن اعتبار قراردادهای غیررسمی در باب نقل و انتقال کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی، خلاف قانون است.		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
هیأت‌های تشخیص مطالبات تأمین اجتماعی	دادنامه شماره ۱۰۷ - مورخ ۱۳۷۹/۰۳/۰۸	بند های ۱ و ۶ ماده ۵ آیین نامه هیأت‌های تشخیص مطالبات مصوب ۱۳۷۳/۵/۲۴ شورای عالی تأمین اجتماعی
	پیام / دادنامه: تقلیل اعضاء هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات حق بیمه جهت تشکیل و رسمیت جلسات و ملاک قرار دادن آن برای اعتبار رأی اکثریت، مغایر ماده ۴۳ قانون تأمین اجتماعی است.	
سایر دعاوی	دادنامه شماره ۲۹ - مورخ ۱۳۶۵/۰۳/۰۵	بخشنامه ۳۷۸۵/۱۰ مورخ ۱۳۶۲/۸/۱۲ صادره از سازمان تأمین اجتماعی
	پیام / دادنامه: بخشنامه سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر عدم پذیرش اشخاص ثالث به عنوان نماینده یا وکیل مخالف مقررات قانون مدنی در باب وکالت است.	
	دادنامه شماره ۲۰۰ - مورخ ۱۳۶۹/۰۹/۰۶	بند ۵ آیین‌نامه شماره ۱۲۳ سازمان تأمین اجتماعی
	پیام / دادنامه: بخشنامه سازمان تأمین اجتماعی که در آن، جرایم دیرکرد و بهره حق بیمه پرداخت نشده به حساب اصل بدهی محسوب نشده است، خلاف موازین شرع و قانون می‌باشد.	
	دادنامه شماره ۳۵۵ - مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۰۵	بخشنامه شماره ۴۵۱۸ / ق / ۷۱۰۰ مورخ ۱۳۷۶/۵/۲۲ دفتر امور حقوقی سازمان تأمین اجتماعی
دادنامه شماره ۱۲۳ - مورخ ۱۳۷۹/۰۳/۲۹	بخشنامه شماره ۴۱۶۵۵۱ - ۵۰۱۰ مورخ ۱۳۷۶/۹/۲۴ مدیرکل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی	
پیام / دادنامه: بخشنامه سازمان تأمین اجتماعی مشعر بر عدم پذیرش رأی قطعی مراجع دادگستری راجع به تاریخ تولد و سن اشخاص بیمه‌شده، مغایر قانون است.		
دادنامه شماره ۲۶۸ - مورخ ۱۳۸۱/۰۷/۲۸	مواد ۹۲ و ۹۳ آیین‌نامه اجرائی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۵	
پیام / دادنامه: تأسیس مراجع شبه قضائی به منظور رسیدگی به شکایت از عملیات اجرائی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی و صدور رأی قطعی در این زمینه، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است.		
دادنامه شماره ۷۱ - مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۰۳	دستورالعمل سازمان تأمین خدمات درمانی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در خصوص دریافت مبلغ ۸۰۰۰۰ ریال بابت جریمه مفقود شدن دفاتر درمانی	
پیام / دادنامه: دریافت هزینه دفترچه المثنی بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران بیش از مبلغ تعیین شده توسط مقنن، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات		

آرای ابطالی در حوزه بیمه و تأمین اجتماعی

(۱۳۶۱ تا ۱۳۹۷)

موضوع	شماره و تاریخ دادنامه	موضوع ابطال
است.		
	دادنامه شماره ۴۶۳ - مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۶	بخشنامه‌های شماره ۴/۲/۳۰۲/۰۲/۴ و ۴/۲/۳۰۲/۰۲/۳۷ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۶ و ۲/۳۰۲/۰۲/۳۷ مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۳ مدیر عامل سازمان تأمین خدمات درمانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران
پیام دادنامه: بخشنامه سازمان تأمین خدمات درمانی نیروهای مسلح مشعر بر عدم تکلیف صندوق تأمین اجتماعی نیروهای مسلح در استرداد کسورات اضافه دریافتی، خلاف شرع و قانون است.		
	دادنامه شماره ۸۳۵ - مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۰۹	ماده ۴۰ آیین‌نامه اجرایی قانون تأمین اجتماعی
پیام دادنامه: تعیین مهلت ده روزه برای شخص ثالث جهت انکار وجود اموالی از بدهکار به سازمان تأمین اجتماعی در نزد خود، خلاف موازین شرع است و انکار شخص ثالث ولو در خارج از مهلت ده روزه مذکور، مؤثر است.		
	دادنامه شماره ۲۶ - مورخ ۱۳۹۴/۰۱/۱۷	شق الف بند ۳ بخشنامه شماره ۴۱۴۱/۵/۲۰/۲۵ - ۱۳۸۵/۱۲/۱۴ معاونت بازنشستگی سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح
پیام دادنامه: اعمال محدودیت از حیث تعداد جهت صدور گواهی ضمانت اقساط تسهیلات بانکی به ازای هر یک از منسوبان درجه اول فرد بازنشسته و وظیفه بگیر خارج از حدود اختیارات است.		
	دادنامه شماره ۸۶۱ - مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۸	نامه شماره ۸۰۰/۹۴/۳۹۷۲۰ - ۱۳۹۴/۶/۲۹ اداره کل تأمین اجتماعی خراسان رضوی (شعبه تربت حیدریه)
پیام دادنامه: نامه اداره کل تأمین اجتماعی خراسان رضوی که بدون توجه به وظیفه دولت در تأمین بار مالی احکام قانون برنامه پنجم در خصوص تسهیلات و خدمات به فرزندان شهدا صادر شده، مغایر حکم مقنن است.		
	دادنامه شماره ۱۹ - مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۱	مواد ۱۷، ۳۳، ۹۰ و ۹۱ آیین‌نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۵
پیام دادنامه: حق شکایت نداشتن از اقدامات مأمور اجرا در فرضی که بدهکار در موقع عملیات بازداشت حاضر باشد و ایرادی نکند خلاف اصل ۳۴ قانون اساسی است.		

سایر دعاوی

